

ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
และผลกระทบด้านการเรียนในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
เมษายน 2558

ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
และผลกระทบด้านการเรียนในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

เมษายน 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
และผลกระทบด้านการเรียนในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

บทคัดย่อ
ของ
วชรวรพงษ์ วงษ์พรมมา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
เมษายน 2558

วชรวรพงษ์ วงษ์พรมมา. (2558). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่ม

แอลกอฮอล์ และผลกระทบด้านการเรียนในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ปรินญานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์).

กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษา

ปรินญานิพนธ์: ผศ.ดร.วิชุดา กิจธรรม

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายคือ 1) เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางจิตและสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่มีชีวิตสังคมต่างกัน 2) เพื่อศึกษาอำนาจในการทำนายของปัจจัยทางจิตและสังคมที่มีต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่มีชีวิตสังคมต่างกันและ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับผลกระทบด้านการเรียนในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบสองขั้นตอน จำนวน 470 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเป็นชนิดเลือกตอบแบบมาตราประมาณค่ามีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาอยู่ระหว่าง 0.82 ถึง 0.91 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐานการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการศึกษาพบว่า 1) พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ที่มีต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในกลุ่มย่อยอายุ 16 ปีและอายุ 17 ปี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และประเภทของโรงเรียนที่มีโครงการที่เน้นการป้องกัน/ลดพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2) พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับการได้รับ ตัวแบบที่มีต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายภาคตะวันออกเฉียงเหนือกลุ่มย่อยเพศหญิง 3) ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนกับการเข้าถึงสื่อโฆษณาแอลกอฮอล์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งในกลุ่มรวมและในกลุ่มย่อย 4) ตัวแปรสำคัญที่สามารถทำนายพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ ความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนและการเข้าถึงสื่อโฆษณามีอำนาจทำนายร้อยละ 31.0 และ 5) พบความสัมพันธ์เชิงบวก

ระหว่างพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับผลกระทบด้านการเรียนในนักเรียนมัธยมศึกษาตอน
ปลายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

PSYCHOSOCIAL FACTORS AFFECTING DRINKING BEHAVIORAL
AND LEARNING CONSEQUENCE OF UPPER SECONDARY STUDENTS
IN THE NORTH-EASTERN OF THAILAND

AN ABSTRACT
BY
WATCHARAWORAPONG WONGPHAMMA

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Science Degree in Applied Behavioral Science Research
at Srinakharinwirot University

April 2015

Watcharaworapong Wongphamma. (2015). Psychosocial factors affecting drinking behavioral and learning consequence of upper secondary students in the north-eastern of Thailand. Master thesis, M.Sc. (Applied Behavioral Science Research). Bangkok : Graduated School. Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assist. Prof. Dr. Wichuda kijtorntham.

The aims of research were 1) to study the interaction between psychological factors and social factors which affected to the drinking behavior in the upper secondary school students in the north-eastern of Thailand in the whole groups and subgroups that have difference bio-social factors; 2) to study the prediction of psychological and social factors on drinking behavior in the whole groups and subgroups that have difference bio-social; and 3) to study the relationship between drinking behavior and learning consequence of the upper secondary school students in the north-eastern of Thailand.

The 470 samples of upper secondary school students in the north-eastern derived by Two-stage random sampling. The reliability of the questionnaire obtained by Alpha coefficient of Cronbach had were in the range of 0.82 to 0.91. The data was analyzed by descriptive statistics, Two ways of Analysis of Variance, Stepwise Multiple Regression Analysis and Pearson's Product Moment Correlation.

The results found 1) the interaction between positive attitude on drinking behavior and foster care nurture affected on drinking behavior among the groups of 16 and 17 years, mathayom suksa 4 and mathayom suksa 6 students; 2) the interaction between expectation about the effects of drinking alcohol and modeling in female upper secondary school students in the north eastern in the whole; 3) there was no interaction effect between future orientation and self control and access to media on drinking behavior in upper secondary school student in the north-eastern; 4) major predictive factors on drinking behavior consisted of expectation about the effects of drinking alcohol, future orientation and self control, and access to media, 31.0 percentage of explanation on drinking behavior ; and 5) the drinking behaviors had positive relationship with learning consequence with statistically significant at .05 level.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

และผลกระทบด้านการเรียนในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ของ

วชรรพพงษ์ วงษ์พรมมา

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่ เดือน เมษายน พ.ศ. 2558

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ที่ปรึกษา .....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชุดา กิจธรรม)

(อาจารย์ ดร.วัฒนา วินิตวัฒนคุณ)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อังคินันท์ อินทรกำแหง)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชุดา กิจธรรม)

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย

จาก

ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส) สถาบันพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ (IHPP)

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส)

และ

ว่าที่ร้อยตรี อาจารย์ ดร.มนัส บุญประกอบและอาจารย์ ดร.พรรณี บุญประกอบ

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์นี้จะสำเร็จไปได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชุดา กิจธรรม ประธานกรรมการรวมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาในการให้คำปรึกษา ที่แนะนำให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ ทุ่มเทเอาใจใส่ตลอดระยะเวลาที่ทำปริญญานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.วัฒนา วินิตวัฒนคุณ ที่กรุณาเสียสละเวลามาเป็นประธานในการสอบปากเปล่า พร้อมทั้งกรุณาให้คำแนะนำข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้ เป็นอย่างมาก

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อังคินันท์ อินทรกำแหง ที่กรุณาเสียสละเวลามาเป็นกรรมการในการสอบปากเปล่า พร้อมทั้งกรุณาให้คำแนะนำข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้ เป็นอย่างมาก

ขอกราบขอบพระคุณ ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ(สสส.) และสถาบันพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ (IHPP.) ที่ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ว่าที่ร้อยตรีอาจารย์ ดร.มนัส บุญประกอบและอาจารย์ ดร.พรณี บุญประกอบสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ฐาตุกร จันประเสริฐ อาจารย์ ดร.นริศรา พิงส์โสธส และอาจารย์ ดร.ศรัณย์ พิมพ์ทอง สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ได้กรุณาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตลอดจนได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ และนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายภาคตะวันออกเฉียงเหนือทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดีทั้งในกลุ่มทดลองใช้เครื่องมือ และกลุ่มตัวอย่าง

ขอกราบขอบพระคุณ พี่ เพื่อน น้องๆ ทั้งปริญญเอกและปริญญโท ทุกรุ่น ทุกท่านที่คอยช่วยเหลือ คอยให้คำแนะนำดีๆ เป็นกำลังใจให้แก่กันและกันตลอดมา

ผู้วิจัยขอระลึกถึงพระคุณของ บิดา มารดา คณาจารย์ที่เคยอบรมสอนสั่ง รวมทั้งพี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ ที่คอยเป็นกำลังใจให้การช่วยเหลือตลอดมาด้วยดี จนทำให้ปริญญานิพนธ์นี้ สำเร็จลงด้วยดี พร้อมทั้งขอขอบคุณทุกท่านที่ผู้วิจัยไม่ได้กล่าวนามไว้ แนวคิดคุณความดีที่เป็นประโยชน์ อันเกิดจากการวิจัยครั้งนี้ ขอมอบแด่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำปริญญานิพนธ์ทุกท่าน มา ณ โอกาสนี้

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	4
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	4
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	4
ตัวแปรที่ศึกษา.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์: ตัวแปร ความหมาย และการวัด.....	7
ปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์.....	13
ปัจจัยทางจิตกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์.....	14
เจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับพฤติกรรม การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์.....	14
ความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับพฤติกรรมการ ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์.....	18
ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์.....	23
ปัจจัยทางสังคมกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์.....	27
การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์....	27
การได้รับตัวแบบกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์.....	31
การเข้าถึงสื่อโฆษณาแอลกอฮอล์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์.....	36

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
ปัจจัยชี้วัดสังคมกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์.....	43
เพศกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์.....	43
อายุกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์.....	44
ระดับชั้นเรียนกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์.....	45
ประเภทของโรงเรียนกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์.....	46
พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับผลกระทบด้านการเรียน.....	47
นิยามปฏิบัติการ.....	50
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	54
สมมติฐานในการวิจัย.....	56
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	57
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	57
ประชากร.....	57
กลุ่มตัวอย่าง.....	57
การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง.....	59
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	60
การหาคุณภาพเครื่องมือ.....	67
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	69
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	72
ผลการวิเคราะห์ลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างโดยการใช้สถิติพรรณนา เพื่อหาจำนวน ร้อยละของลักษณะปัจจัยชี้วัดสังคม.....	72

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ)	
การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของค่าคะแนนพฤติกรรมการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อพิจารณาตามเจตคติเชิงบวก ต่อพฤติกรรม การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงและการอบรมเลี้ยงดู แบบเอาใจใส่ต่ำ.....	74
ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของค่าคะแนนพฤติกรรมการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเมื่อพิจารณาตามความคาดหวังผล จากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงและการได้รับตัวแบบต่ำ.....	81
ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของค่าคะแนนพฤติกรรมการ ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อพิจารณาตามลักษณะมุ่งอนาคต- ควบคุมตนสูงและการเข้าถึงสื่อโฆษณาแอลกอฮอล์ต่ำ.....	84
ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อศึกษาปัจจัยทางจิตและปัจจัยทางสังคมที่สามารถร่วม ทำนายพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยม ศึกษาตอนปลายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	86
วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีอิทธิพล ต่อผลกระทบด้านการเรียน วิธีการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปร (Correlation Analysis) ด้วยวิธีสัมพันธ์แบบเพียร์สัน.....	90

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 การสรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	91
การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 1.....	92
การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 2.....	93
การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 3.....	94
การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 4.....	95
การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 5.....	97
ข้อดีและข้อจำกัดของการวิจัย.....	98
ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนางานวิจัยและเสนอแนวทางในการวิจัยในครั้งต่อไป....	98
บรรณานุกรม.....	100
ภาคผนวก.....	116
ภาคผนวก ก.....	117
ภาคผนวก ข.....	136
ภาคผนวก ค.....	144
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	146

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ปริมาณความเข้มข้นของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ละชนิด.....	9
2 แสดงกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงเรียน.....	58
3 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ.....	68
4 ลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	72
5 แสดงค่าสถิติพื้นฐานจำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา.....	73
6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของค่าคะแนนพฤติกรรม การดื่มในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อพิจารณาตามเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์สูงและการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ต่ำ.....	75
7 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของค่าคะแนน พฤติกรรมการดื่มในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเมื่อพิจารณาตามความคาดหวังผล จากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงและการได้รับตัวแบบต่ำ.....	81
8 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของค่าคะแนนพฤติกรรม การดื่มในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อพิจารณาตามลักษณะมุงอนาคต-ควบคุมตนสูงและการเข้าถึงสื่อ โฆษณาแอลกอฮอล์ต่ำ.....	85
9 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อศึกษาปัจจัยทางจิตและปัจจัยทางสังคม ที่สามารถร่วมทำนายพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	86
10 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีอิทธิพลต่อผลกระทบด้านการเรียน วิธีการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปร (Correlation Analysis) ด้วยวิธีสัมพันธแบบเพียร์สัน.....	90

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 รูปแบบอิทธิพลเชิงสาเหตุซึ่งกันและกัน 3 องค์ประกอบ.....	13
2 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	55
3 แสดงปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พิจารณาตามเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปฏิสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ (อายุ 16 ปี)	78
4 แสดงปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พิจารณาตามเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปฏิสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ (อายุ 17 ปี)	78
5 แสดงปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พิจารณาตามเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปฏิสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ (ระดับชั้นเรียน ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4)	79
6 แสดงปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พิจารณาตามเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปฏิสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ (ระดับชั้นเรียน ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 6)	79
7 แสดงปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พิจารณาตามเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปฏิสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ (ประเภทของโรงเรียนที่มี โครงการ ที่เน้นการป้องกัน/ลดพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์).....	80
8 แสดงปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พิจารณาตาม ความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ปฏิสัมพันธ์ กับการได้รับตัวแบบพบในเพศหญิง.....	83

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

องค์การอนามัยโลกระบุว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็น 1 ใน 4 ของกลุ่มตัวการร้ายที่ทำลายสุขภาพ ซึ่งประกอบไปด้วยตัวการอื่น ได้แก่ บุหรี่ อาหารขยะ การไม่ออกกำลังกาย และการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เมื่อแอลกอฮอล์เข้าสู่ร่างกายจะมีฤทธิ์ต่อระบบประสาท เมื่อดื่มในปริมาณมากจะก่อให้เกิดอาการมึนเมาขาดสติ ไม่สามารถ ควบคุมอารมณ์ได้ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยังก่อให้เกิดปัญหาสังคมและเป็นสาเหตุการตายของประชากรโลกปีละกว่า 2.5 ล้านคน เฉพาะในกลุ่มอายุ 15-29 ปี เสียชีวิตปีละ 320,000 คน ยังส่งผลกระทบต่อเยาวชนและครอบครัวอีกเป็นจำนวนมาก (World Health Organization. 2010)

ประเทศไทยจัดเป็นประเทศที่มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 1 ใน 10 ของโลก หรืออัตราการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ที่ร้อยละ 30 ขณะที่ยุโรปและอเมริกาดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงถึงร้อยละ 80 โดยที่คนไทยนิยมดื่มเบียร์มากที่สุด รองลงมาเป็นสุรากลั่น หากเปรียบเทียบในระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประเทศไทย จัดว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นอันดับ 3 รองลงมาจาก ประเทศญี่ปุ่น ประเทศเกาหลีใต้ ทักษพล ธรรมรังสี (2553: 40) พบในกลุ่มประชากรไทย อายุ 15-24 ปี เป็นกลุ่มที่นำห้วงมากที่สุดเพราะมีความชุกของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่ประชากรกลุ่มอื่นลดลงสำหรับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในแต่ละภูมิกษณณนั้น พบว่ามีความชุกในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุดเท่ากับ ร้อยละ 37.2 รองลงมาคือภาคกลาง (ไม่รวม กทม.) กรุงเทพมหานคร ภาคใต้ (ร้อยละ 28.1, 23.5, 18.8) ตามลำดับหากพิจารณาตามระดับการศึกษาพบว่าผู้ที่จบมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ ร้อยละ 33.5 มีความชุกในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใน 12 เดือนผู้ที่ดื่มสุรา 17 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 32 ของประชากรทั้งหมด 53.9 ล้านคน ผู้ชายดื่มมากกว่าผู้หญิง 5 เท่าตัว ผู้ชายมีแนวโน้มอัตราการดื่มลดลงจากร้อยละ 54.5 เป็นร้อยละ 53.4 ส่วนผู้หญิงอัตราการดื่มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 10.8 เป็นร้อยละ 10.9 จากผลสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2554: 60) สภาพแวดล้อม บริบททางสังคม ที่บ้านและสังคมที่ดี ช่วยลดปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นได้ การศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และผลกระทบด้านการเรียนในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะก่อประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลจะต้องมีลักษณะเป็นพลวัตทางสังคมสามารถที่จะปรับเปลี่ยนไปตามบริบททางสังคมนำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้มีความเข้มแข็งของโรงเรียน สังคม ชุมชน องค์กร ประเทศชาติ (ชฎิล สมรภูมิ. 2554: อ้างอิงจาก Pedersen; &

McCarthy. 2008) จากการสำรวจ 5 ตำบล 5 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ ตำบลกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ตำบลจารพัต จังหวัดสุรินทร์ ตำบลท่ม จังหวัดศรีสะเกษ ตำบลธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด และตำบลจานลาน จังหวัดอำนาจเจริญ เกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นในชุมชนพบว่าเริ่มดื่มครั้งแรก ช่วงอายุ 16-20 ปี สัดส่วนของผู้หญิงมากกว่าผู้ชายที่ดื่มร้อยละ 59.3 ร้อยละ 27.3 มีเพียงร้อยละ 14.6 ที่เคยดื่มแล้วสามารถเลิกได้และไม่เคยดื่มเลยร้อยละ 26.1 ปัจจัยที่ทำให้ผู้หญิงนั้นดื่มเพราะต้องการเข้าสังคมอยากลอง เพื่อนชวน สามารถที่จะหาซื้อ ได้ง่ายส่วนใหญ่จะมีพฤติกรรมการดื่มหนักในงานเลี้ยงสังสรรค์ ช่วงเทศกาลงานบุญประเพณี เช่น ปีใหม่ สงกรานต์ งานบุญ บั้งไฟ เป็นต้น (มูลนิธิวิจัยชุมชน. 2555)

จากการศึกษาของ กรมสุขภาพจิต (2542: 52) พบว่า สาเหตุที่เยาวชนดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นจำนวนมากสาเหตุเพราะเพิ่มความมั่นใจ กล้าแสดงออก มีความเชื่อว่าแอลกอฮอล์ทำให้เกิดความสนุกสนาน บางคนเชื่อว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะทำให้สุขภาพดี บางคนดื่มเพื่อหลีกเลี่ยงความทุกข์ที่สำคัญสังคมให้การยอมรับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มเยาวชนมากขึ้น จากการศึกษาของกองสนับสนุนภาคประชาชน (2549: 89) ยังพบว่าพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นพฤติกรรมที่มีผลจากสภาพแวดล้อมทางการถ่ายทอดจากตัวแบบทางสังคมเมื่อพิจารณาจากกลุ่มผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซึ่งประมาณ 17 ล้านคน พบว่าส่วนใหญ่เป็นนักดื่มชายช่วงอายุ 15-24 ปี มีประมาณร้อยละ 15 ของนักดื่มทั้งหมด

จากการสำรวจพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของสำนักงานสถิติแห่งชาติปี (2550) พบว่าประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากที่สุดจำนวน 14.9 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 29.3 โดยเป็นนักดื่มเพศชายมากที่สุดร้อยละ 51 เป็นนักดื่มเพศหญิงร้อยละ 8.8 อย่างไรก็ตามก็ดูกลุ่มที่น่าจับตามองมากที่สุด คือ กลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงถึงร้อยละ 21.9 เมื่อศึกษาข้อมูลเปรียบเทียบแนวโน้ม (ปี 2539-2550) ของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เป็นประจำทั้งผู้หญิงและผู้ชายมีแนวโน้มการดื่มเป็นประจำเพิ่มขึ้น โดยเพศหญิงมีมากกว่าเพศชายถึงสองเท่าในช่วงระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา พบว่าเพศหญิงมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำเพิ่มสูงขึ้นมากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 65 และ 30 ตามลำดับ)

สถานการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่ามีประชากรที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากถึง 6.0 ล้านคนต่อปี รองลงมาคือ ภาคกลาง ภาคเหนือ และภาคใต้ โดยกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายอายุ 15-19 ปี ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีมากถึง 3 แสนกว่าคน คิดเป็นร้อยละ 50 ของประชากรกลุ่มนี้อายุเฉลี่ยที่เริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกคืออายุ 15-19 ปี คิดเป็นร้อยละ 51.4 ซึ่งคนวัยนี้ยังมีวุฒิภาวะยังไม่พร้อมที่จะควบคุมผลกระทบที่จะเกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่ว่าจะเป็นผลกระทบด้านการเรียน สำหรับสาเหตุที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คือ

มีเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีความคาดหวังผลที่จะเกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รวมทั้งนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ยังมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนต่ำ ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่จากพ่อแม่ให้น้อยพ่อแม่เป็นต้นแบบที่ไม่เหมาะสม รวมถึงการเข้าถึงสื่อโฆษณาแอลกอฮอล์ได้ง่ายมาก (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2551) จากการศึกษาโดย สงกรานต์ ภาคโชคดี (2552) พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีการดื่มเป็นประจำเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 70 ในขณะที่ผู้หญิงเข้ามาเป็นนักดื่มหน้าใหม่มากขึ้นถึงร้อยละ 65 สาเหตุสำคัญคือการโฆษณา เพื่อการตลาดของธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านสื่อประเภทต่างๆ ที่ทุ่มงบประมาณจำนวนมากในการจูงใจให้นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นนักดื่มหน้าใหม่เพิ่มขึ้น

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และผลกระทบด้านการเรียน ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนปัจจัยชีวสังคม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นเรียน ประเภทของโรงเรียน ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สะท้อนปัญหาให้เห็นข้อเท็จจริงด้านปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ตรงตามสถานการณ์ความเป็นจริงมากที่สุด อันจะเป็นประโยชน์ต่อแนวทางการป้องกันการเกิดนักดื่มหน้าใหม่ ลดพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายก่อนที่จะเกิดผลกระทบด้านการเรียน ซึ่งนักเรียนเหล่านี้จะเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติในอนาคต

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางจิตและปัจจัยสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่มีชีวสังคมต่างกัน
2. เพื่อศึกษาอำนาจในการทำนายของปัจจัยทางจิตและปัจจัยสังคมที่มีต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ที่มีชีวสังคมต่างกัน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับผลกระทบด้านการเรียนในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และผลกระทบด้านการเรียนในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียน ได้แก่ บิดา มารดา ครู อาจารย์ ผู้ที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาส่งเสริม ป้องกันเกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์และผลกระทบด้านการเรียน รวมไปถึงการพัฒนาความรู้ด้านพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความคาดหวังผลจากพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน และการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ การได้รับตัวแบบ การเข้าถึงสื่อโฆษณาแอลกอฮอล์ไม่ให้หลงไหลไปตามกระแสสังคมจะเป็นจุดเริ่มต้นไปสู่การใช้ชีวิตอย่างถูกต้องเหมาะสมต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายชั้นปีที่ 4-6 ประจำปีการศึกษา 2556 - 2557 จำนวน 584,561 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 2556-2557: ออนไลน์) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 20 จังหวัด แบ่งออกเป็นภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 8 จังหวัด ได้แก่ นครราชสีมา ชัยภูมิ สุรินทร์ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี อำนาจเจริญ ยโสธร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 12 จังหวัด ได้แก่ กาฬสินธุ์ ร้อยเอ็ด มหาสารคาม ขอนแก่น เลย สกลนคร หนองคาย บึงกาฬ หนองบัวลำภู อุดรธานี นครพนม มุกดาหาร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายชั้นปีที่ 4-6 ปีการศึกษา 2556 - 2557 ที่กำลังศึกษาอยู่โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) เขต 1 จาก 20 จังหวัด ประกอบด้วยนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง-บน 470 คน ที่มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ภายในระยะเวลา 6 เดือนย้อนหลัง คัดเลือกโดยการสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two-stage random sampling) ได้แบบวัดกลับคืนครบถ้วนสมบูรณ์ จำนวน 470 คน คิดเป็นร้อยละ 100 จำแนกเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จำนวน 235 คน และเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน จำนวน 235 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็นดังนี้

1.1 ปัจจัยทางจิต

1.1.1 เจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

1.1.2 ความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

1.1.3 ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

1.2 ปัจจัยทางสังคม

1.2.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่

1.2.2 การได้รับตัวแบบ

1.2.3 การเข้าถึงสื่อโฆษณาแอลกอฮอล์

2. ตัวแปรตาม

2.1 พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

2.2 พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับผลกระทบด้านการเรียน

3. ตัวแปรแบ่งกลุ่ม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นเรียน ประเภทของโรงเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **เครื่องดื่มแอลกอฮอล์** หมายถึง เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีส่วนผสมของเอทิลแอลกอฮอล์ ผสมอยู่ไม่เกินร้อยละ 60 ที่ได้มาจากการหมักหรือการกลั่น เช่น เบียร์ ไวน์ เหล้า วิสกี้ สาโท อุ วอดก้า บรั่นดี รัม จิน และเหล้าปั่น เพื่อใช้ในการดื่มเท่านั้น

2. **นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย** หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6 ประจำปีการศึกษา 2556 – 2557 โรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญศึกษาที่เป็นโรงเรียนประจำจังหวัด ที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 20 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 8 จังหวัด ได้แก่ นครราชสีมา ชัยภูมิ สุรินทร์ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี อำนาจเจริญ และ ยโสธร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 12 จังหวัด ได้แก่ กาฬสินธุ์ ร้อยเอ็ด มหาสารคาม ขอนแก่น เลย สกลนคร หนองคาย บึงกาฬ หนองบัวลำภู อุดรธานี นครพนม และมุกดาหาร ที่มีพฤติกรรมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ภายในระยะเวลา 6 เดือนย้อนหลัง

3. **ระดับชั้นเรียน** หมายถึง นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายชั้นปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายชั้นปีที่ 5 ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายชั้นปีที่ 6

4. **ประเภทของโรงเรียน** หมายถึง โรงเรียนที่มีโครงการที่เน้นให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และโรงเรียนที่มีโครงการที่เน้นการป้องกัน/ลดพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาทางพฤกษศาสตร์เกี่ยวกับปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และผลกระทบด้านการเรียน ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยทำการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศที่ผู้วิจัยได้เสนอตามลำดับดังนี้

1. พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
2. ปัจจัยทางจิตกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
  - 2.1 เจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
  - 2.2 ความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
  - 2.3 ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
3. ปัจจัยทางสังคมกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
  - 3.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
  - 3.2 การได้รับตัวแบบกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
  - 3.3 การเข้าถึงสื่อโฆษณาแอลกอฮอล์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
4. ปัจจัยชีวสังคมกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
5. พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับผลกระทบด้านการเรียน

1. พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ : ความหมาย การวัด

กรมสุขภาพจิต (2547: 3) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง ของเหลวที่มีส่วนผสมของเอทานอลชนิดที่ใช้ในการดื่ม ส่วนใหญ่ได้มาจากการหมักแล้วกลั่น สอดคล้องกับความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 (ราชบัณฑิตยสถาน. 2544) หมายถึง สารอินทรีย์ชนิดหนึ่งมีลักษณะเป็นของเหลวใส มีกลิ่นฉุนระเหยง่าย ติดไฟได้ มีจุดเดือดที่ 78.5 องศาเซลเซียส ชื่อเรียกว่า เอทิลแอลกอฮอล์ เรียกสั้นๆ ว่า แอลกอฮอล์ โดยปกติได้มาจากการหมักส่วนประกอบหลักประเภทแป้งหรือน้ำตาลผสมกับยีสต์เป็นองค์ประกอบของแอลกอฮอล์ เมื่อดื่มเข้าไปจะทำให้เกิดพฤติกรรมต่างๆ เช่น เต้นเซ เวียนหัว บ้านหมุน คลื่นไส้ อาเจียน เป็นต้น นอกจากนี้ พิมพ์เพ็ญ พรเฉลิมพงศ์และนิธิยา รัตนพานนท์ (2556: 31) ได้แบ่งประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

แบ่งออกได้ 2 ประเภท 1) เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ 2) เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ได้แก่ ไวน์ เบียร์ สาเก บรั่นดี วิสกี้ วอดก้า เป็นต้น เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Alcohol drinking) หมายถึง สุราตามกฎหมายว่าด้วยสุรานั้นไม่รวมถึงยาวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายกำหนดแอลกอฮอล์ พฤติกรรม (Behavior) หมายถึง การที่บุคคลกระทำต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยการแสดงออกหรือการตอบโต้สิ่งนั้นๆ ตามสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง (สถาบันนิติบัญญัติ. 2548: 1)

สุกมา แสงเดือนฉาย (2547: 10) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง ระยะเวลาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยมี ปริมาณการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความถี่ในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามหลักสากลที่มีการกำหนด คำว่า 1 ดริงค์ (Drink) หมายถึง การที่เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผสมอยู่ 12 กรัม ซึ่งเทียบกับเบียร์ 1 แก้ว (285 มิลลิลิตร) มีแอลกอฮอล์ 5% ไวน์ 1 แก้ว (100 มิลลิลิตร) มีแอลกอฮอล์อยู่ 12% เหล้า 1 แก้ว (30 มิลลิลิตร) มีแอลกอฮอล์อยู่ 40% เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง ของเหลวที่มีแอลกอฮอล์ทุกชนิดเป็นส่วนผสม เช่น เบียร์ ไวน์ เหล้า วิสกี้ สาโท อุ วอดก้า บรั่นดี รัม จิน และเหล้าปั่น นอกจากนี้ยังมีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ได้มาจากกระบวนการหมักน้ำตาล เช่น การหมักที่มาจากข้าว ผลไม้องุ่น และข้าวโพดกับยีสต์แล้วเกิดเป็นสารที่เรียกว่า เอทานอล (Ethanol) ซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักจะมี “เอทานอล” อย่างเดียวไม่ได้จะต้องมีส่วนผสมของคอนเจเนอร์ (Congener) เพื่อให้เกิดรสชาติเวลาดื่มจะไม่รู้สึกบาดคอโดยที่มีปริมาณของเอทิลแอลกอฮอล์ (Ethyl Alcohol) ผสมอยู่ในปริมาณไม่เกิน 60% ซึ่งเป็นเกณฑ์กำหนดของสากลทั่วไปที่สามารถดื่มได้ทั้งนี้ระดับแอลกอฮอล์จะมาก หรือน้อยขึ้นอยู่กับชนิดของเครื่องดื่ม ปริมาณการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และความถี่ในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซึ่งสอดคล้องกับ พันธันภา กิตติรัตนไพบูลย์และคณะ (2549: 45) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Alcohol drinking behavior) หมายถึง การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีเอทิลแอลกอฮอล์เป็นส่วนผสมอยู่ไม่เกิน 60% ทั้งในปริมาณ ความถี่ในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ชนิดของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เนื่องจากปริมาณแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ในเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในแต่ละชนิดมีความแตกต่างกัน จึงได้มีการกำหนดหน่วยเทียบเคียงเป็นจำนวนมาตรฐาน (Standard drinking)

ตาราง 1 ปริมาณความเข้มข้นของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ละชนิด

ชนิดของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	ปริมาณเครื่องดื่ม (มิลลิลิตร)	แอลกอฮอล์ (กรัม)
เบียร์ (4-5%) ต่อ 1 กระป๋อง	330	10.4
เหล้า (40%) ต่อ 1 เป๊ก	50	15.8
ไวน์ 1 แก้ว	100	3.16
เหล้าปั่น 3 ชอต	45	1.40
วิสกี 1 ชอต	15	0.47

ที่มา: วิชิตา กิจธรรม (2554); อ้างอิงจาก สวัสดิ์ อัมมมานันท์กรชัย (2543)

เมื่อระดับปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดที่มีผลต่อสุขภาพจะเกิดผลดังนี้ 1) 30 มก.% ระดับแอลกอฮอล์ในเลือดเกิดความรู้สึกสนุกสนานร่าเริง 2) 50-150 มก.% ระดับแอลกอฮอล์ในเลือดจะเดินไม่ตรงทาง เดินเซ เนื่องจากเสียการควบคุมกล้ามเนื้อ การเคลื่อนไหว การตัดสินใจช้าลง สมรรถภาพในการมองเห็นลดลง 3) 150-300 มก.% ระดับแอลกอฮอล์ในเลือดจะเกิดอาการสับสน ง่วงซึม ไม่ตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นต่างๆ พูดไม่ชัด การทำงานของระบบต่างๆ ในร่างกายไม่ประสานกัน 4) 300-500 มก.% ระดับแอลกอฮอล์ในเลือดจะเกิดเสียการควบคุมกล้ามเนื้อ การมองเห็นเลือนราง ระดับน้ำตาลในเลือดต่ำ ระบบการหายใจถูกกดบางรายอาจหายใจไม่ออกและอาจจะเสียชีวิตได้ 5) 500 มก.% ขึ้นไประดับแอลกอฮอล์ในเลือดจะเกิดสภาพร่างกายวิกฤตสูญเสียประสาทสัมผัสต่างๆ ไม่รู้สึกตัว หายใจช้าลงและอาจถึงแก่ชีวิตได้ หากได้รับการแก้ไขไม่ทัน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (2550: 21) ส่วนผลกระทบด้านการเรียน การขาด-เรียน ไม่เข้าชั้นเรียน ไม่ส่งการบ้าน มาเรียนสาย ทำให้เกิดผลการเรียนตกต่ำ วิชิตา กิจธรรม (2554: 15)

จากการให้ความหมายดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง การกระทำพฤติกรรมที่มีต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่มีผลผสมของเอทิลแอลกอฮอล์ อยู่ไม่เกิน 60% ในการวิจัยครั้งนี้ แอลกอฮอล์ที่ดื่มประกอบไปด้วย เบียร์ ไวน์ เหล้า วิสกี้ สาโท อุ วอดก้า บรั่นดี รัม จิน และเหล้าปั่น เป็นต้น

การวัดพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

สำหรับการวัดพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น องค์การอนามัยโลก (2001) ได้สร้างแบบประเมินพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ชื่อ Alcohol Use Disorder Identification Test (AUDIT) แปลเป็นภาษาไทยแล้วพัฒนาระบบ รูปแบบเพื่อความเหมาะสมกับผู้ที่มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประกอบด้วยข้อคำถาม 10 ข้อ โดยแต่ละข้อคำถามนั้นคะแนนรวมทั้งหมด 40 คะแนน

1) ความถี่ในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2) ปริมาณในการดื่มแอลกอฮอล์ในแต่ละครั้ง (ดื่มมาตรฐาน) 1 Drink คือ ปริมาณของแอลกอฮอล์ที่เท่ากันในเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในแต่ละชนิดต่างๆ มีปริมาณแอลกอฮอล์เท่ากับ 10 กรัมและผลที่เกิดจากการดื่ม 3) ความถี่ในการดื่มแอลกอฮอล์มากกว่า 6 แก้วต่อเนื่องในคราวเดียวกัน (6 ดื่มมาตรฐาน) 4-6) ภาวะติดแอลกอฮอล์ทางร่างกายและจิตใจ 9-10) ความถี่ของพฤติกรรมที่เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องเนื่องจากพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ต่อผู้อื่น

คะแนนพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นคะแนนรวมจากแบบสอบถามทั้ง 10 ข้อ โดยมีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 0-40 คะแนน

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบวัดของกรมสุขภาพจิต (2547) แบบคัดกรองภาวะผิดปกติจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มาปรับปรุงเพื่อวัดพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประกอบด้วย 1) ความถี่ในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2) ปริมาณการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ละครั้ง 3) ความถี่ในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่า 6 แก้วต่อเนื่องในคราวเดียวกัน (6 ดื่มมาตรฐาน) มีทั้งหมด 10 ข้อ ลักษณะของคำถามเป็นการเลือกตอบในแต่ละคำตอบคะแนน 0-4 คะแนน คะแนนรวมประเมินทั้ง 10 ข้อ มีค่าอยู่ระหว่าง 0-40 คะแนน มีที่ได้คะแนนรวมสูงยิ่งเป็นผู้ที่มีระดับการดื่มเป็นอันตรายต่อสุขภาพสูงและส่วน 4) ชนิดของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น เบียร์ ไวน์ เหล้า วิสกี้ สาโท อูวอดก้า บรั่นดี รัม จิน และเหล้าปั่น ในช่วง 6 เดือนย้อนหลังทั้งในวันหยุดสุดสัปดาห์ (วันศุกร์-วันอาทิตย์) วันธรรมดาและประเมินจากแบบวัดของ ประณต คำจิณและดวงเดือน แซ่ตั้ง (2551) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น 0.92 จำนวน 20 ข้อ ทั้งข้อความเชิงบวกและเชิงลบโดยให้นักเรียนเลือกตอบตามมาตรฐานประเมินค่า 6 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย มีการให้คะแนนจาก (จริงที่สุด ให้ 6 คะแนน ไม่จริงเลย ให้ 1 คะแนน) ถ้าข้อคำถามเป็นเชิงลบให้คะแนนกลับกันนักเรียนที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยคือนักเรียนที่มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำกว่า

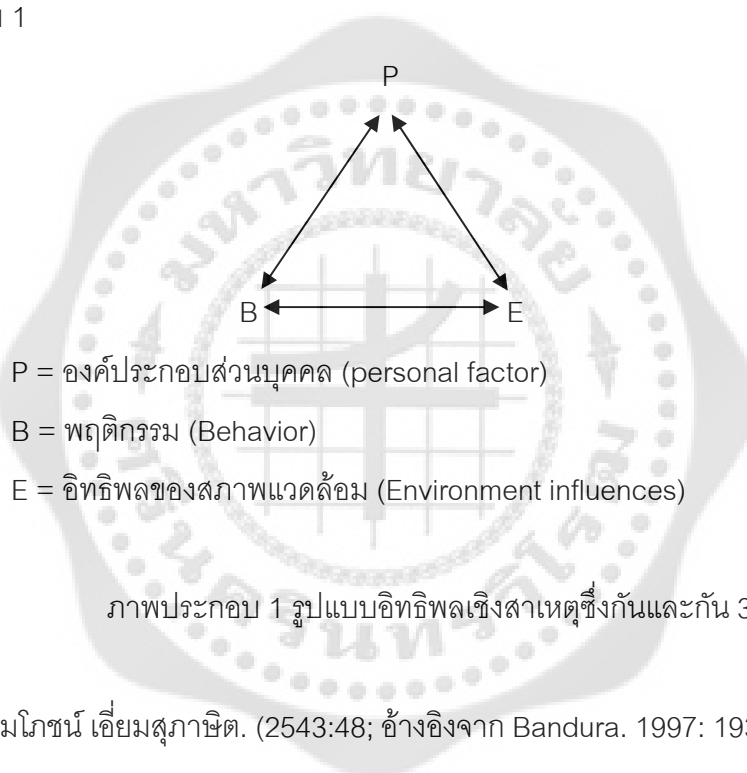
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในเยาวชนไทยอย่างหลากหลาย จากการศึกษาของ ลักษณะ เต็มศิริกุลชัยและคณะ (2542: 54) พบว่าเยาวชนร้อยละ 40.6 มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพศชายร้อยละ 53.5 เพศหญิงร้อยละ 25.1 อายุที่เริ่มดื่ม 15-16 ปี เหตุผลที่ดื่มครั้งแรกเพื่อเข้ากลุ่มสังสรรค์เพื่อนชักชวน ร้อยละ 78.8 รองลงมาคือ อยากลองดื่ม ร้อยละ 73 มีปัญหาความทุกข์ไม่สบายใจร้อยละ 26.4 มีความเหงาร้อยละ 23.5 และเห็นโฆษณาเกี่ยวกับเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ร้อยละ 22.8 ลักษณะของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่าเป็นแอลกอฮอล์ ประเภท วิสกี้ เป็นชนิดที่กลุ่มตัวอย่างอยากดื่มเป็นส่วนใหญ่อ้อยละ 62.3 รองลงมาคือ เปียร์ ร้อยละ 57.5 ไวน์ ร้อยละ 32.8 ส่วนความถี่ในการดื่มส่วนใหญ่ประมาณ 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์ ร้อยละ 80 ปริมาณการดื่ม แต่ครั้งพบว่าประเภทเปียร์ 3-4 แก้วขึ้นไปร้อยละ 39.7 ส่วนประเภท ไวน์ จะดื่มครั้งละ 1-2 แก้ว ร้อยละ 63.9 สถานที่ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนใหญ่ดื่มสังสรรค์ในงานเลี้ยงร้อยละ 62.0 รองลงมาคือบ้านเพื่อน ร้อยละ 53.8 ดิสโก้เทค/ผับร้อยละ 46.9 ร้านอาหารร้อยละ 43.7 ส่วนดื่มที่บ้านร้อยละ 26.8 โดยดื่มกับครอบครัวหรือดื่มคนเดียวมีเพียงร้อยละ 11.4 สอดคล้องกับการศึกษาของ อติศวีร หลายชูไทยและคณะ (2545: 95) พบว่า ในรอบปีที่ผ่านมามีประชาชนกลุ่มตัวอย่างจังหวัดลพบุรีที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำร้อยละ 12.0 ดื่บบ้างครั้งร้อยละ 46.0 ไม่ดื่มร้อยละ 42.0 โอกาสที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ร่วมกับคนอื่นส่วนมากจะดื่มในงานขึ้นบ้านใหม่ งานบวช งานแต่งงาน งานสงกรานต์ งานมหรสพ งานศพ เป็นต้น ส่วนในด้านความถี่ในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่นเดียวกับการศึกษาของ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (2548: 60) พบว่า ในกลุ่มคนไทยมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มเป็นประจำร้อยละ 9.5 ดื่มน้อยกว่า 3-4 ครั้งร้อยละ 10.2 ดื่มน้อยกว่า 1-2 ครั้ง ร้อยละ 18.6 ดื่ม 1-2 ครั้งต่อเดือนร้อยละ 16.2 และดื่มนานๆ ครั้งร้อยละ 45.5 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ การศึกษาของเครือข่ายวิชาการวิจัยและข้อมูลด้านสารเสพติดในภาคใต้ (2554) พบว่า รูปแบบการกระจายตามความถี่ของการดื่มไม่ค่อยแตกต่างกันมากนักระหว่างเพศ นักดื่ม รุ่นเยาว์กว่าครึ่ง ดื่ม 1-2 ครั้งในระยะ 30 วันที่ผ่านมา เป็นเยาวชนชายร้อยละ 55.8 เป็นเยาวชนหญิงร้อยละ 77.2 อย่างไรก็ตามนักดื่มชายมีสัดส่วนนักดื่มประจำที่ดื่มทุกสัปดาห์ไปจนถึงทุกวันหรือ 20 ครั้งขึ้นไปในรอบ 30 วัน ที่ผ่านมานักดื่มเยาวชนชาย มีการดื่มเฉลี่ย 5.4 ครั้งต่อเดือน ในขณะที่นักดื่มเยาวชนหญิงมีการดื่มเฉลี่ย 3.1 ครั้งต่อเดือน และสอดคล้องกับการศึกษาของศูนย์พิทักษ์สิทธิสตรีมูลนิธิเพื่อนหญิง (2555: 40) พบว่า กลุ่มตัวอย่างชายหญิงอายุ 18-60 ปี กลุ่มตัวอย่างที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จากภาคกลางการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามเทศกาลต่างๆ ร้อยละ 39.1

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 15-16 ปี และดื่มเพื่อการเข้ากลุ่มความถี่ในการดื่มประมาณ 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์และชนิดของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่ม คือ เบียร์ ซึ่งจากงานวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนใหญ่ที่พบขณะที่ผู้วิจัยทำการศึกษาพบในกลุ่มอายุ 15 ปี ซึ่งอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย นอกจากนี้ จากการประมวลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าส่วนใหญ่ทำการศึกษาพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเยาวชน โดยศึกษาในกลุ่มตัวแปร เพศ อายุ เหตุผลของการดื่ม ความถี่ในการดื่มแต่ยังมีน้อยที่ศึกษาถึงปัจจัยทางจิตและสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมดังกล่าว รวมไปถึงการศึกษาถึงผลที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จากช่องว่างของการศึกษาดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และผลกระทบด้านการเรียนในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำการวัดพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยปรับปรุงจากแบบวัดของกรมสุขภาพจิต (2547) แบบคัดกรองภาวะผิดปกติจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มาปรับปรุงเพื่อวัดพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประกอบด้วย 1) ความถี่ในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2) ปริมาณการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ละครั้ง 3) ความถี่ในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่า 6 แก้วต่อเนื่องในคราวเดียวกัน (6 ดื่มมาตรฐาน) มีทั้งหมด 10 ข้อ ลักษณะของคำถามเป็นการเลือกตอบในแต่ละคำตอบคะแนน 0-4 คะแนน คะแนนรวมประเมินทั้ง 10 ข้อ มีค่าอยู่ระหว่าง 0-40 คะแนนผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงยิ่งเป็นผู้ที่มีระดับการดื่มเป็นอันตรายต่อสุขภาพสูงและส่วน 4) ชนิดของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น เบียร์ ไวน์ เหล้า วิสกี้ สาโท อุ วอดก้า บรั่นดี รัมจิน และเหล้าปั่นในช่วง 6 เดือนย้อนหลังทั้งในวันหยุดสุดสัปดาห์ (วันศุกร์-วันอาทิตย์) วันธรรมดาและปรับปรุงจากแบบวัดของ ประณต คำจิณและดวงเดือน แซ่ตั้ง (2551) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น 0.92 จำนวน 20 ข้อ ทั้งข้อความเชิงบวกและเชิงลบโดยให้นักเรียนเลือกตอบตามมาตรฐานประเมินค่า 6 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริงไม่จริงเลยมีการให้คะแนนจาก (จริงที่สุด ให้ 6 คะแนน ไม่จริงเลย ให้ 1 คะแนน) ถ้าข้อความเป็นเชิงลบให้คะแนนกลับกัน

ปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

จากแนวคิดการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของแบนดูรา (Bandura.1997) มีความเชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลเป็นผลเนื่องมาจากการมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่าง 3 องค์ประกอบได้แก่ 1) พฤติกรรม 2) องค์ประกอบส่วนบุคคลและ 3) อิทธิพลของสภาพแวดล้อมที่บุคคลจะตัดสินใจกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งได้นั้น จะต้องมีความคาดหวังในความสามารถของตนเอง เมื่อการกระทำพฤติกรรมสิ่งนั้นไปแล้วจะได้รับผลตามที่ตนต้องการ บุคคลนั้นจะปรับพฤติกรรมดังกล่าว เรียกว่า แนวคิดการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Bandura. 1997: 193-194) โดยทั้ง 3 องค์ประกอบนี้ทำหน้าที่ เป็นตัวกำหนดที่มีอิทธิพลเชิงเหตุเชิงผลซึ่งกันและกัน (Bandura. 1986) ดังภาพประกอบ 1

ที่มา: สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2543:48; อ้างอิงจาก Bandura. 1997: 193-194)

จากภาพประกอบ 1 แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมองค์ประกอบส่วนบุคคลและอิทธิพลของสภาพแวดล้อม ต่างเป็นตัวกำหนดที่มีอิทธิพลเชิงเหตุเชิงผลซึ่งกันและกัน ถ้าองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งเปลี่ยนแปลงไปก็จะมีผลทำให้องค์ประกอบอื่นๆ เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย เช่น ถ้าหากนายชายไปคลุกคลีกับเพื่อนที่ชอบดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามอิทธิพลของสภาพแวดล้อม (E) เช่นนี้ มีผลให้นายชายเชื่อว่า (P) การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นพฤติกรรมที่ได้รับการยอมรับของคนกลุ่ม มีผลทำให้ชายอยากจะมีพฤติกรรม (B) อยากดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คือเป็นอิทธิพลของสภาพแวดล้อม (E) ให้กับเพื่อนคนอื่นๆ ด้วยจะเห็นว่าหากต้องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล (B) สามารถเปลี่ยนแปลงได้ทั้งอิทธิพลของสภาพแวดล้อม

(E) และองค์ประกอบส่วนบุคคล (P) ซึ่งแนวความคิดการเรียนรู้ปัญญาสังคม ได้เน้นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลโดยใช้องค์ประกอบส่วนบุคคลเป็นหลักวิธีการหนึ่งซึ่งแบนดูรา (Bandura) ได้เสนอไว้คือ การที่บุคคลรับรู้ความสามารถของตนอย่างถูกต้อง บุคคลก็สามารถเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้

2. ปัจจัยทางจิตกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

2.1 เจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ : ความหมาย การวัด

กอร์ดอน อัลพอร์ท (Gordon Allport. 1975: 165-167) กล่าวว่า เจตคติ มีลักษณะสำคัญดังต่อไปนี้ เจตคติ คือ สิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ของบุคคลต่อสิ่งต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในทางตรงหรือทางอ้อม ทั้งในเชิงบวกหรือเชิงลบ จนทำให้สิ่งนั้นเกิดการปฏิบัติตามกันมาสามารถที่จะแยกแยะสิ่งนั้นได้ว่าสิ่งนั้น มีความแตกต่างกันอย่างไร ก่อให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้ การเลียนแบบ ของแต่ละบุคคลเมื่อเจตคติ เกิดขึ้นมามีการเปลี่ยนแปลงไปอาจจะเกิดจาก การจูงใจทางร่างกาย ข้อมูลข่าวสาร กลุ่มคน ประสบการณ์ เป็นต้น ส่วนในประเทศไทยได้มีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับเจตคติที่สำคัญดังนี้ กฤษณา ศักดิ์ศรี (2530: 185) กล่าวว่า เจตคติ มีลักษณะสำคัญดังต่อไปนี้ เจตคติเกิดจากการเรียนรู้ประสบการณ์มิได้เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด เมื่อเด็กเกิดการเรียนรู้ย่อมมีความรู้สึกความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้เปลี่ยนแปลงได้ ความชอบหรือไม่ชอบก็ไม่ได้หมายความว่าจะไม่ชอบหรือชอบในสิ่งนั้นตลอดไป อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงกันข้ามก็ได้ ถ้าสภาพแวดล้อมเหตุการณ์เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งนี้ตัวกำหนดพฤติกรรมทั้งภายนอกและภายใน เราสามารถทราบได้ว่าบุคคลมีเจตคติในทางยอมรับหรือไม่ยอมรับ โดยการสังเกตพฤติกรรมที่บุคคลนั้นแสดงออกอาจจะด้วยคำพูดสีหน้าท่าทางพอใจหรือไม่พอใจการที่รู้เจตคติของคนหนึ่งไม่ใช่จะสามารถทำนายพฤติกรรมและการกระทำของเขาได้ทั้งหมดเป็นสิ่งที่ซับซ้อนซึ่งมีหลายประการ ได้แก่ ประสบการณ์การรับรู้ความรู้สึก ความคิดเห็น อารมณ์ สิ่งแวดล้อม ซึ่งจะแปรผันได้ตามสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น นอกจากนี้ งามตา วรนิทานนท์ (2537: 97) ได้ให้ความหมายของ เจตคติ หมายถึง สภาพความพร้อมทางจิตใจ ที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์และเป็นตัวกำหนดทิศทางของบุคคล ที่จะตอบสนองต่อบุคคล วัตถุ สิ่งของ หรือสถานที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ สอดคล้องกับดวงเดือน พันธุมนาวิน (2551: 12) ได้ให้ความหมายของ เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกของคนเราต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นความรู้สึกว่าชอบ ไม่ชอบพอใจ ไม่พอใจต่อสิ่งต่างๆที่เราเกี่ยวข้องอยู่ เจตคติเป็นสิ่งที่บ่งชี้บอกทิศทางอาการแสดงออกของคนเราที่จะกระทำต่อสิ่งของ บุคคลหรือสถานการณ์ เจตคติจึงมีความสำคัญต่อปฏิกิริยาโต้ตอบต่อสิ่งต่างๆ ส่วน ชม ภูมิภาค (2551: 32) แบ่งเจตคติออกได้เป็น 2 ประเภท 1) เจตคติทั่วไป 2) เจตคติเฉพาะ

อย่างแบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบ 1) การรับรู้ คือ ความเชื่อของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น เชื่อว่าการดื่มแอลกอฮอล์แล้วจะกล้าแสดงออก 2) ความรู้สึก คือ อารมณ์ที่มีต่อเป้าหมาย เป้าหมายถูกมองด้วยอารมณ์ชอบ หรือไม่ชอบ ถูกใจหรือไม่ถูกใจ ส่วนประกอบของอารมณ์จะทำให้ติดดียึดมั่น ซึ่งอาจกระตุ้นให้เกิดปฏิกิริยาภายหลังได้ 3) แนวโน้มพฤติกรรม คือ ความพร้อมที่จะมีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับเจตคติ ถ้าบุคคลมีเจตคติที่ดีต่อเป้าหมายในด้านดีก็จะเกิดการสนับสนุนในด้านดีแต่ถ้าได้รับการสนับสนุนในด้านลบก็จะเกิดผลเสียและอุดม หนูทอง (2518: 7- 8) ได้กล่าวถึง เจตคติเชิงบวก หมายถึง ท่าทีความรู้สึก ความคิดเห็นที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งภายหลังจากการที่คนเราได้รับประสบการณ์ในสิ่งนั้น เรื่อนั้นมาแล้วซึ่งมีทั้งลักษณะนิมาน (Positive) และนิเสธ (Negative) ลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ที่ชอบหรือไม่ชอบ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย สนับสนุน ไม่สนับสนุนต่อการกระทำทางสังคม หรือสิ่งที่มีอยู่ในสังคม อย่างใดอย่างหนึ่งรวมไปถึง ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520: 3) กล่าวว่า เจตคติเชิงบวก หมายถึง ความคิดเห็นซึ่งมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบเป็นส่วนที่พร้อมที่จะมีปฏิกิริยาเฉพาะอย่างต่อสถานการณ์ภายนอก

จากความหมายของเจตคติและเจตคติทางบวก สามารถสรุปความหมายของเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง สภาวะความรู้สึกทางด้านจิตใจ ที่ได้รับรู้ สิ่งต่างๆ ที่เกิดจากการเรียนรู้แล้วก่อให้เกิดประสบการณ์เฉพาะบุคคลนั้น มีเป็นผลมาจากท่าที หรือความคิดเห็น ความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในลักษณะที่ชอบไม่ชอบ พอใจ ไม่พอใจในสิ่งที่เห็นแล้วเกิดความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การวัดเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การวัดเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้มีผู้ที่สร้างแบบวัด อุทัยทิพย์ จันทรเพ็ญ (2554: 80) ที่แสดงความคิดเห็นในด้านบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 4 ข้อเป็นข้อคิดเห็นในด้านลบต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 5 ข้อ ผู้ตอบบนมาตราประเมินค่ามีตัวเลือก 5 ช่วงคะแนน มีค่า 1- 5 คะแนน คะแนนรวมจากแบบสอบถาม 9 ข้อ มีค่าอยู่ระหว่าง 9 - 45 คะแนน มีค่าความเชื่อมั่น 0.71 ผู้ที่ตอบแล้วได้คะแนนสูงเป็นผู้ที่มีเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงแต่ในทางตรงกันข้ามผู้ที่ได้คะแนนต่ำเป็นผู้ที่มีเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่ดี ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ปรับปรุงมาจากแบบวัดของ อุทัยทิพย์ จันทรเพ็ญ (2554) ด้านเจตคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คือ ลักษณะของ 1) ด้านความคิดเห็นถึงประโยชน์ที่ถูกระตุ้นด้วยอารมณ์ซึ่งกระตุ้นให้เกิดความสนุกสนานในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายพร้อมที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกเมื่อ

2) ด้านความรู้สึกมีความพอใจถ้าได้ไปงานเลี้ยงที่มีคนยอมให้ขี่ การขี่เครื่องขี่แอลกอฮอล์จนเกิดการขี่แล้วรู้สึกผ่อนคลายเกิดความสุขสบายเมื่อได้ขี่เครื่องขี่แอลกอฮอล์ 3) ด้านความพร้อมตอบสนองมีความตั้งใจที่จะหลีกเลี่ยงการไม่ขี่เครื่องขี่แอลกอฮอล์แบบสอบถามเป็นมาตราวัดประเมินค่า 6 ระดับได้แก่จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย มีการให้คะแนนจาก (จริงที่สุด ให้ 6 คะแนน ไม่จริงเลย ให้ 1 คะแนน) ถ้าข้อคำถามเป็นเชิงลบให้คะแนนกลับกันผู้ตอบจะได้คะแนนอยู่ระหว่าง 13 - 78 คะแนน โดยนักเรียนที่ได้คะแนนมากแสดงว่ามีเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการขี่เครื่องขี่แอลกอฮอล์มากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนน้อยจำนวน 13 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.85 เกณฑ์การแปลความหมายการให้คะแนนนักเรียนที่ได้คะแนนสูงแสดงว่านักเรียนมีเจตคติเชิงบวก ต่อพฤติกรรมการขี่เครื่องขี่แอลกอฮอล์สูงกว่า กลุ่มนักเรียนที่ได้คะแนนต่ำเพื่อให้ความเหมาะสมกับเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการขี่เครื่องขี่แอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งข้อความเชิงบวกและเชิงลบ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการขี่เครื่องขี่แอลกอฮอล์กับพฤติกรรมการขี่เครื่องขี่แอลกอฮอล์ จากการศึกษาของพรรณรัตน์ เกรียงวัฒนา (2552) พบว่า เด็กนักเรียนประถมศึกษาไทยส่วนใหญ่ร้อยละ 71.4 อยู่ในสภาพแวดล้อมที่บุคคลรอบข้างมีพฤติกรรมการขี่เครื่องขี่แอลกอฮอล์ที่น่าวิตกเป็นบุคคลในครอบครัวถึงร้อยละ 78.6 ครูในโรงเรียนร้อยละ 29.0 ที่มีพฤติกรรมการขี่เครื่องขี่แอลกอฮอล์ให้นักเรียนเห็น จึงทำให้มีผลต่อเจตคติของเด็กนักเรียนระดับประถมศึกษาที่ก้าวไปสู่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายในที่สุด ก็มีความสนใจที่จะขี่เครื่องขี่แอลกอฮอล์ในอนาคตอันใกล้จากผลการศึกษาเสนอแนะให้ความสำคัญกับการปรับสภาพแวดล้อมทั้งตัวบุคคลและสิ่งรอบข้างให้มีความเหมาะสมอย่างต่อเนื่องที่เพียงพอ เพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเด็กที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้า จากการศึกษาของ ชวลิต สมรภูมิ (2554: 76) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุและแนวทางป้องกันพฤติกรรมการขี่แอลกอฮอล์ของนักเรียนวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการขี่เครื่องขี่แอลกอฮอล์ คือ มีเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการขี่แอลกอฮอล์มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .89 จากการศึกษาของเครือข่ายวิชาการวิจัยและข้อมูลด้านสารเสพติดในภาคใต้ (2554) ได้ศึกษาการเฝ้าระวังพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทยพบว่าเยาวชนไทยยังมองว่าการขี่เครื่องขี่แอลกอฮอล์เป็นเครื่องมือในการเข้าสู่สังคมโดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนชายมีเจตคติในประเด็นดังกล่าวสูงกว่าเยาวชนหญิงเล็กน้อย เยาวชนชายคิดเป็นร้อยละ 44.6 มองว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะทำให้คนสนุกสนานมากขึ้นร้อยละ 38.3 เห็นว่าการขี่เครื่องขี่แอลกอฮอล์จะ

ทำให้ไม่ประหม่าไม่เก้อเขิน สามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีกับคนอื่นได้ขณะที่เยาวชนหญิงร้อยละ 38.4 เห็นว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะทำให้คนสนุกสนานร้อยละ 35.4 ช่วยทำให้ ไม่ประหม่าเก้อเขินสร้างสัมพันธ์กับคนอื่นได้ดีมาก

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะเห็นได้ว่า ความคิด ความพร้อม ความรู้สึกชอบ ความรู้สึก ไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจ ต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เกิดการตอบสนองโดยแสดงออกมาทางใดทางหนึ่ง อาจจะเป็นเชิงบวกหรือเชิงลบ 3 ด้าน คือ ลักษณะของ 1) ความคิดเห็นที่ถูกกระตุ้นด้วยอารมณ์ซึ่งกระตุ้นให้นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายพร้อมที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกเมื่อ 2) ความรู้สึก 3) ความพร้อมตอบสนอง ซึ่งจากงานวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ามีเจตคติต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้จากการประมวลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ส่วนใหญ่ทำการศึกษาเจตคติต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและวัยรุ่น โดยศึกษาในกลุ่มตัวแปร เพศ อายุ เจตคติต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนแต่ยังมีน้อย ที่ศึกษาถึงปัจจัยทางจิตและสังคมที่เกี่ยวข้องกับเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังกล่าว จากช่องว่างของการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำการวัดเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยปรับปรุงจากแบบวัดมาจากอุทัยทิพย์ จันทรเพ็ญ (2554) ด้านเจตคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คือ ลักษณะของ 1) ด้านความคิดเห็นถึงประโยชน์ที่ถูกกระตุ้นด้วยอารมณ์ซึ่งกระตุ้นให้เกิดความสนุกสนานในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายพร้อมที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกเมื่อ 2) ด้านความรู้สึกมีความพอใจถ้าได้ไปงานเลี้ยงที่มีคนยอมให้มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จนเกิดการดื่มแล้วรู้สึกผ่อนคลายเกิดความสบายเมื่อได้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 3) ด้านความพร้อมตอบสนองมีความตั้งใจที่จะหลีกเลี่ยงการไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แบบสอบถามเป็นมาตรวัดระดับความคิดเห็น จำนวน 13 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.85 เกณฑ์การแปลความหมายการให้คะแนนนักเรียนที่ได้คะแนนสูงแสดงว่านักเรียนมีเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่ได้คะแนนต่ำเพื่อให้มีความเหมาะสมกับเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งข้อความเชิงบวกและเชิงลบเป็นแบบมาตรวัดประเมินค่า 6 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลยมีการให้คะแนนจาก (จริงที่สุด ให้ 6 คะแนน ไม่จริงเลยให้ 1 คะแนน) ถ้าข้อคำถามเป็นเชิงลบให้คะแนนกลับกัน ผู้ตอบจะได้คะแนน อยู่ระหว่าง 13 - 78 คะแนน โดยนักเรียนที่ได้คะแนนมาก แสดงว่ามีเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนน้อย

3.2 ความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับพฤติกรรมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ : ความหมาย การวัด

เคโค (Cecco.1968) กล่าวว่า ความคาดหวังผล หมายถึง การที่บุคคลจะกำหนดความคาดหวังผล ไว้อย่างไรขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตถ้าบุคคลใดเคยประสบความสำเร็จในการกระทำต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งมาแล้วก็จะทำให้มีการกำหนดความคาดหวังผลในการจัดกระทำต่อสิ่งใดนั้น ในครั้งต่อไป ก็ยิ่งสูงยิ่งขึ้นหรือมีความใกล้เคียงกับความเป็นจริงให้มากที่สุด แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าบุคคลใดกำหนดความคาดหวังผลตนเองไว้ในระดับต่ำ เพื่อที่จะป้องกันมิให้ตนเองเกิดความรู้สึกว่าการกระทำของตนเอง นั้นล้มเหลวการที่จะวางความคาดหวังผลไว้เกินความสามารถของตนเองส่วน (Bandura. 1997: 84-85) กล่าวถึงความคาดหวังผลไว้ว่าสิ่งใดที่อาจจะเกิดขึ้นหรือไม่เกิดขึ้นอยู่กับการเรียนรู้และประสบการณ์ หรืออาจจะเป็นการคาดการณ์ในอนาคตในสิ่งที่ดีหรือไม่ดีก็ได้จะเห็นได้ว่าความคาดหวังผลเป็นสิ่งที่จำเป็นและมีความสำคัญกับมนุษย์ทุกคน ซึ่งพฤติกรรมของบุคคลจะต่างกันขึ้นอยู่กับความคาดหวังในความสามารถของตนและความคาดหวังในผลลัพธ์

แบนดูรา (Bandura. 1997: 104) กล่าวว่า ความคาดหวังผล หมายถึง การกระทำพฤติกรรมของบุคคลย่อมขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของความคาดหวังผล 2 ประการ คือ 1) ความคาดหวังผลในความสามารถตนเอง (Efficacy expectation) หมายถึง การประมาณความสามารถตนเองในการกระทำพฤติกรรมเพื่อไปสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการ 2) ความคาดหวังในผลลัพธ์ (Outcome expectation) คือ การประมาณของบุคคลว่าพฤติกรรมที่ทำจะนำไปสู่ผลลัพธ์นั้นเป็นเช่นไร หลังจากได้กระทำพฤติกรรมนั้นๆ แล้วแต่ความหวัง ทั้ง 2 ประการดังกล่าว โดยเฉพาะความคาดหวังในความสามารถตนเองจะเกิดได้สูงจะต้องมีการเสริมสร้างหรือพัฒนาให้เกิดขึ้นโดยจะต้องอาศัยแหล่งที่สำคัญ 4 แหล่ง ประกอบด้วย 1) ความสำเร็จในการกระทำ (Performance accomplishment) เป็นแหล่งที่เกิดจากประสบการณ์ตรงจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะจะทำให้ความคาดหวังในความสามารถตนเองมีสูง เนื่องจากบุคคลได้รับความสำเร็จจากการปฏิบัติงานซ้ำ อยู่หลายๆ ครั้งก็จะเกิดกำลังใจ 2) การได้เห็นประสบการณ์จากผู้อื่น (Vicarious experience) เมื่อบุคคลได้สังเกตเห็นว่าผู้อื่นประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน จึงนำสิ่งที่สังเกตได้มาเป็นตัวแบบให้เกิดความคาดหวังในความสามารถตนเองว่าถ้าตนมีความตั้งใจหรือมีความพยายามก็สามารถปฏิบัติงานดังกล่าวได้เช่นกัน 3) การชักจูงด้วยคำพูด (Verbal persuasion) การยอมรับเอาคำแนะนำชักจูงจากผู้อื่นมาเป็นข้อมูลเกิดความเชื่อมั่น เกิดกำลังใจในความสามารถตนเองที่จะปฏิบัติงานได้สำเร็จ ถึงแม้ว่าจะเคยล้มเหลวมาก่อน 4) การตื่นตัวทางอารมณ์ (Emotional arousal) เมื่อร่างกายได้รับการกระตุ้นอารมณ์ของบุคคลจะเกิดการเปลี่ยนแปลงไป ในลักษณะต่างๆ เช่น กลัว วิดกกังวล ตื่นเต้น ดีใจ เสียใจ ร่างกายจะถูกกระตุ้น ก็จะปฏิบัติงานได้ผลต่ำถ้าบุคคลเกิดความกลัวมีความวิตกกังวลสูงก็จะทำให้ความหวังใน

ความสามารถตนเองต่ำ ควรที่จะกระตุ้นเพื่อให้บุคคลเกิดจิตสำนึกอยากที่จะกระทำด้วยตนเองจริงๆ นอกจากนั้นแบนดูร่ายังได้กล่าวถึงมิติที่ส่งผลต่อการพัฒนาความคาดหวังในความสามารถคน 3 มิติ ประกอบด้วย 1) มิติเกี่ยวกับปริมาณ ความคาดหวัง (Magnitude) เกิดความคาดหวังในความสามารถตนเองในบุคคลเดียวกันถ้าให้การปฏิบัติงานง่ายๆ ปริมาณความคาดหวังก็จะสูงแต่ถ้าให้ปฏิบัติงานที่ยากปริมาณความคาดหวังก็จะต่ำ 2) มิติเกี่ยวกับการแผ่ขยายของความคาดหวัง (Generality) ความคาดหวังในความสามารถตนเองไปใช้ในสถานการณ์ที่คล้ายกันหรือแตกต่างกันย่อมขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่บุคคลสั่งสมไว้ กล่าวคือ ประสบการณ์บางอย่างจะส่งผลต่อความคาดหวังในความสามารถตนเองที่จะนำไปใช้ในสถานการณ์ที่คล้ายกันแต่มีปริมาณที่แตกต่างกันได้แต่ประสบการณ์บางอย่างก็ไม่ส่งผลต่อความคาดหวังในความสามารถของตนเองที่จะนำไปใช้กับสถานการณ์อื่นๆ ที่แตกต่างกันได้ 3) มิติเกี่ยวกับความเข้มของความคาดหวัง (Strength) ถ้าบุคคลมีความคาดหวังในความสามารถตนเองสูงมากก็就会有ความพยายามที่จะปฏิบัติงานสูงมาก แต่ถ้าความคาดหวัง ในความสามารถตนเองมีความเข้มน้อยก็จะขาดความพยายามในการปฏิบัติงานไม่ได้ ผลลัพธ์ในการปฏิบัติงานตามแนวการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม

ความคาดหวังผลจากการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ หมายถึง ความเชื่อของผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นหลังจากการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ โดยบุคคลมีความเชื่อว่าเมื่อตีเครื่องตีแอลกอฮอล์แล้วจะก่อให้เกิดพฤติกรรม ตามความคาดหวังผลจากการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ จากการศึกษาของ (Christianse; Smith; Roehling; & Goldman.1989) ส่วนใหญ่จะมุ่งหวังความคาดหวังผลลัพธ์เพียงอย่างเดียวจากการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ ส่วนการศึกษาของ (Christiansen; et al. 1989) พบว่า ผลของความคาดหวังจากการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ มีพื้นฐานมาจากตอนเด็ก ๆ ได้รับข้อมูลที่เกี่ยวข้องแอลกอฮอล์มาเก็บไว้ในความทรงจำระยะยาว เพื่อรอเวลาการนำออกมาใช้ในการตัดสินใจที่จะตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ ส่วนการศึกษาของ (สุจิตรา อินทวงษ์. 2548; อ้างอิงจาก ; Oei; & Moraska. 2004) พบว่า เมื่อบุคคลนั้นมีประสบการณ์จากการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ มาก่อนจากการได้เห็น ได้รับรู้หรือได้รับอิทธิพลจากรอบข้าง ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียน ชุมชน สังคมกลุ่มเพื่อน สื่อโฆษณาและครอบครัวจึงทำให้บุคคลนั้นมีคาดหวังผลจากการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์

การวัดความคาดหวังผลจากการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์

การวัดความคาดหวังผลจากการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ ที่จะเกิดขึ้นภายหลังการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ เช่น มีความสามารถที่จะกล้าแสดงออกหรือมีความรู้สึกพึงพิง (Young & Knight. 1989; อ้างอิงจากประณต คำจิณและดวงเดือน แซ่ตั้ง. 2551) มีการเปลี่ยนความคิด ลดความตึงเครียด ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ ปรับปรุงแบบวัดจาก โฟรมม์ สทฐท และแคแปลน (Fromme stroot; &

Kaplan. 1993; อ้างอิงจาก อุทัยทิพย์ จันทรเพ็ญ. 2554) โดยมีความเชื่อว่าจะมีการคาดหวังผลจากการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ความคาดหวังผลด้านการเข้าสังคม (Sociability) 2) ความคาดหวังผลด้านลดความตึงเครียด (Tension reduction) 3) ความคาดหวังผล ด้านความกล้าหาญ (Liquid courage) 4) ความคาดหวังผลด้านความสามารถทางเพศ (Sexuality) ประกอบด้วยข้อความแสดงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น หลังจากมีพฤติกรรมการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ในด้านที่ดีและในด้านที่ไม่ดีจำนวน 38 ข้อ คำถามเป็นการเลือกตอบแบ่งออกเป็น 2 ส่วน **ส่วนที่ 1** เป็นการเลือกตอบคำถามจะถามถึงผลคาดหวังว่าจะเกิดขึ้นตามหลังจากที่มีการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์เข้าสู่ร่างกายคำตอบเป็นการเลือกตอบ 4 ช่วงคะแนนมีค่า 1-4 คะแนน **ส่วนที่ 2** เป็นการเลือกตอบคำถามถึงผลที่คาดว่าจะเกิดตามหลังจากที่ตีนั้นดีหรือไม่ดีระดับใด คำตอบเป็นแบบเลือกตอบ 5 ช่วงคะแนน มีค่า 1-5 คะแนน มีความเชื่อมั่น 0.91 ในการศึกษาครั้งนี้ ได้นำข้อคำถามเฉพาะด้านดีมาทำการศึกษาคำนวณค่าคะแนน ต่อบุคคลเป็นไปผู้วิจัยได้ โดยการรวมคะแนนทุกข้อที่เป็นความคาดหวังผลจากการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ในการตีทางที่ดีและมีการตีค่าผลที่จะเกิดจากการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ทางที่ดีแล้วหารเฉลี่ยด้วยจำนวนข้อถ้าได้ค่าคะแนนความคาดหวังผลจากการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์สูงผู้ตอบมีความคาดหวังผลจากการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์สูงแต่ถ้าคะแนนความคาดหวังผลจากการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ต่ำ ผู้ตอบก็就会有ความคาดหวังผลจากการตีในทิศตรงกันข้ามแล้วนำมา ปรับแก้ไขแล้วมีข้อคำถาม ขอให้นักเรียนเลือกตอบตามมาตรประเมินค่า 6 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย มีการให้คะแนนจาก (จริงที่สุด ให้ 6 คะแนน ไม่จริงเลย ให้ 1 คะแนน) จำนวน 15 ข้อ ข้อความเชิงลบจะให้คะแนนกลับกัน ผู้ตอบจะได้คะแนนอยู่ระหว่าง 15 - 90 คะแนน โดยนักเรียนที่ได้คะแนนมากแสดงว่ามีความคาดหวังผลจากการตีแอลกอฮอล์มากกว่านักเรียน ที่ได้คะแนนน้อย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความคาดหวังผลจากการตีแอลกอฮอล์กับพฤติกรรมตีแอลกอฮอล์ได้มีผู้ศึกษาอาทิ การศึกษาของ สมร ทองดี (2544) พบว่าวัยรุ่นมองว่าพฤติกรรมการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ดูเท่ ดูเก๋ ดูทันสมัยสามารถที่จะดึงดูดใจของเพศตรงข้ามได้ อาจจะไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรได้ มีความคาดหวังจะได้รับการตอบสนองทางเพศ ความคาดหวังผลจากการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ส่งผลให้วัยรุ่นส่วนใหญ่มีความคาดหวังจากการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์อยู่ในระดับที่สูงสอดคล้องกับการศึกษาของสมพร สิทธิสงคราม (2549) พบว่า ความคาดหวังผลด้านความสามารถทางเพศเป็นความคาดหวังด้านบวกจากพฤติกรรมการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ คือ มีความคาดหวังผลเมื่อตีเครื่องตีแอลกอฮอล์เข้าไปจะช่วยเพิ่มสมรรถนะทางเพศเป็นที่สนใจของเพศตรงข้ามเนื่องจากวัยรุ่น

เริ่มก้าวเข้าสู่วัยผู้ใหญ่การพัฒนาการของระบบอวัยวะในร่างกายรวมไปถึงอวัยวะสืบพันธุ์เริ่มมีการสนใจเพศตรงข้าม เช่นเดียวกับการศึกษาของสุจิตา อินทะวงษ์ (2548) พบว่า ความคาดหวังผลจากการตี้มแอลกอฮอล์และแบบแผนการตี้มแอลกอฮอล์ในเชิงใหม่ของเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายปีที่ 4-6 จำนวน 1,152 คน ความคาดหวังผลจากการตี้มแอลกอฮอล์ในแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กับแบบแผนการตี้มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายเช่น ด้านการกล้าแสดงออก ด้านการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ด้านภาวะพึงพิงด้านทางเพศด้านการรู้คิดและด้านลดความตึงเครียด และยังสอดคล้องกับการศึกษาของสมพร สิทธิสงคราม (2549) พบว่า ปัจจัยทำนายพฤติกรรมการตี้มเครื่อง ตี้มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ ความคาดหวังผลด้านการเข้าสังคม คาดหวังว่าเมื่อตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์เข้าไปแล้วจะมั่นใจกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นแล้วแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมใน การเข้าสังคมส่วนในด้านลดความตึงเครียด วัยรุ่นคาดหวังผลการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จะช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดเนื่องจากวัยรุ่นมีความเป็นตัวของตัวเองสูงอาจจะทำให้พ่อแม่ไม่เข้าใจไม่เห็นควรที่จะให้วัยรุ่นตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์เพราะว่าเมื่อตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์เข้าไปแล้วการรับรู้เรื่องราวต่างๆ จะน้อยลงเมื่อตี้มไปมากๆ แล้วจะไปกระทบประสาทส่วนกลาง สูญเสียการควบคุมตนเอง กล้าที่จะพูดกล้าที่จะแสดงออกนอกจากนี้การศึกษาของ Brown และคณะ(1980) พบว่า ความคาดหวังผลจากพฤติกรรมการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ คือ ความคาดหวังผลคุณสมบัติของแอลกอฮอล์ผลที่เป็นบวกและเป็นลบสอดคล้องกับการศึกษาของได้มีการศึกษาของ (Spijkerman และคณะ, 2007) ที่พบว่ามีความคาดหวังผลในทางบวก คือ ความสนุกสนาน คิดว่าเป็นการเสริมสร้างบรรยากาศในงานเลี้ยงความคาดหวังความเชื่อเกี่ยวพฤติกรรมการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในทางลบจะส่งผลเสียต่อสุขภาพจากการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์นอกจากนี้ยังมีการศึกษาของ Oei and Morawska (2004) พบว่า ความคาดหวังผลจากการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์เป็นกระบวนการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมที่สร้างขึ้นจากจิตใจของบุคคลมีผลต่อการสร้างภูมิคุ้มกันที่จะปฏิเสธการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จากการศึกษาของ Austinและคณะ (2006) พบว่า ความคาดหวังในผลลัพธ์จากการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์และเจตคติเชิงบวกต่อตราสินค้าประเภทเบียร์ซึ่งเป็นปัจจัยที่จะสามารถทำนายพฤติกรรมการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ของเยาวชนในสหรัฐอเมริกาที่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 12-17 ปีการศึกษาของ (Zamboanga. 2005; อ้างอิงจาก สมพร สิทธิสงคราม. 2549) พบว่า ความคาดหวังผลจากพฤติกรรมการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์นักเรียนมัธยมศึกษาในแม็กซิกัน จำนวน 107 คน จะมีความคาดหวังผลจากการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์สูงจะมีพฤติกรรมการตี้มแอลกอฮอล์มากขึ้นและบ่อนั้นการศึกษาของ (สมพร สิทธิสงคราม .2549; อ้างอิงจาก Dijkstra; et.al. 2001) พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 161 คน จะมีความคาดหวังผลจากพฤติกรรมการตี้มแอลกอฮอล์ด้านบวกมี

ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น ($r=.41, r=.38$) ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าความคาดหวังผลจากการดื่มแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์จากการศึกษาของจันทิมา เขียวแก้วและคณะ (2555) พบว่า จะสามารถกระทำพฤติกรรมนั้นได้สำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับความคาดหวังผลลัพธ์ที่เกิดจากการกระทำพฤติกรรมนั้น

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะเห็นได้ว่า ความคาดหวังผลจากการดื่มแอลกอฮอล์ส่วนใหญ่เป็นสิ่งที่มุ่งหวังว่าจะให้เกิดภายหลังได้ดื่มแอลกอฮอล์เข้าไปในร่างกายแล้วกลั้วที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นออกมา จากก่อนดื่มแอลกอฮอล์เป็นคนที่ไม่กล้าพูดจะกลายเป็นคนกล้าคุยเมื่อดื่มแอลกอฮอล์แล้วกลั้วที่พูด กลั้วคุยกับเพื่อนหรือคนอื่นที่ไม่รู้จักเกิดโดยมีความเชื่อว่าจะเกิดจากพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ความคาดหวังผลด้านการเข้าสังคม 2) ความคาดหวังผลด้านลดความตึงเครียด 3) ความคาดหวังผลด้านความกล้าหาญ 4) ความคาดหวังผลด้านความสามารถทางเพศ ซึ่งจากงานวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ความคาดหวังจากการดื่มแอลกอฮอล์เป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ จากการประมวลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ส่วนใหญ่ทำการศึกษาความคาดหวังจากพฤติกรรม การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเยาวชน โดยศึกษาในกลุ่มตัวแปร เพศ อายุ ความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่ยังมึ้น้อยที่ศึกษาถึงปัจจัยทางจิตและสังคมที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ดังกล่าวจากช่องว่างของการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทำการวัดความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยปรับปรุงจากแบบวัดของ โฟรมม์ สทรูท และแคแปลน (Fromme stroot; & Kaplan. 1993; อ้างอิงจาก อุทัยทิพย์ จันทรเพ็ญ. 2554) โดยมีความเชื่อว่าจะมีการคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ความคาดหวังผลด้านการเข้าสังคม (Sociability) 2) ความคาดหวังผลด้านลดความตึงเครียด (Tension reduction) 3) ความคาดหวังผลด้านความกล้าหาญ (Liquid courage) 4) ความคาดหวังผลด้านความสามารถทางเพศ (Sexuality) ประกอบด้วยข้อความแสดงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น หลังจากมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในด้านที่ดีและในด้านที่ไม่ดีจำนวน 38 ข้อ คำถามเป็นการเลือกตอบแบ่งออกเป็น 2 ส่วน **ส่วนที่ 1** เป็นการเลือกตอบคำถามจะถามถึงผลคาดหวังว่าจะเกิดขึ้นตามหลังจากที่มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้าสู่ร่างกายคำตอบเป็นการเลือกตอบ 4 ช่วงคะแนนมีค่า 1-4 คะแนน **ส่วนที่ 2** เป็นการเลือกตอบคำถามถึงผลที่คาดว่าจะเกิดตามหลังจากที่ดื่มแล้วดีหรือไม่ดีระดับใด คำตอบเป็นแบบเลือกตอบ 5 ช่วงคะแนน มีค่า 1-5 คะแนน มีความเชื่อมั่น 0.91 ในการศึกษาครั้งนี้ได้นำข้อคำถามเฉพาะด้านมาทำการศึกษาคำนวณค่าคะแนนต่อบุคคลเป็นไปผู้วิจัยได้ โดยการรวมคะแนนทุกข้อที่เป็นความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในการดื่มทางที่ดี

และมีการตีค่าผลที่จะเกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทางที่ดีแล้วหารเฉลี่ยด้วยจำนวนข้อถ้าได้ค่าคะแนนความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงผู้ตอบมีความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงแต่ถ้าคะแนนความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่ำ ผู้ตอบก็จะมีความคาดหวังผลจากการดื่มในทิศทางตรงกันข้ามแล้วนำมาปรับแก้ไขแล้วมีข้อคำถาม ขอให้นักเรียนเลือกตอบตามมาตรฐานประเมินค่า 6 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย มีการให้คะแนนจาก (จริงที่สุด ให้ 6 คะแนน ไม่จริงเลย ให้ 1 คะแนน) จำนวน 15 ข้อ ข้อความเชิงลบจะให้คะแนนกลับกัน ผู้ตอบจะได้คะแนนอยู่ระหว่าง 15 - 90 คะแนน โดยนักเรียนที่ได้คะแนนมากแสดงว่ามีความคาดหวังผลจากการดื่มแอลกอฮอล์ มากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนน้อย

3.3 ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนกับพฤติกรรมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ :

ความหมาย การวัด

ดวงเดือน พันธุมนาวินและคณะ (2520: 24) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน หมายถึง ความสามารถในการควบคุมตนเองของบุคคลซึ่งแสดงออกเป็นพฤติกรรม อดได้ รอดได้มีความอดทนต่อสถานการณ์ต่างๆ เช่น การรื้อรับรางวัลที่ยิ่งใหญ่ในอนาคตแทนจะรับรางวัลอันเล็กน้อยซึ่งจะได้รับทันที หรือลดบัพัตความต้องการของตนเองเกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพราะเล็งเห็นผลร้าย ที่จะเกิดตามมาในอนาคตซึ่งลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ 1) ความสามารถคาดการณ์ไกลได้ว่าอะไรจะเกิดขึ้นในอนาคต 2) ความเชื่อว่าสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตนั้นอาจเกิดขึ้นกับตนได้เช่นเดียวกันกับคนอื่น 3) เชื่อว่าสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตมีคุณค่ามีความสำคัญ

จรรยา สุวรรณทัต (2531: 33) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน หมายถึง ลักษณะของการมองสู่อนาคตข้างหน้าซึ่งเป็นการมองที่มีความลึกซึ้งกว้างไกลที่จะมีผลไม่เพียงผู้มองเท่านั้น หากแต่ครอบคลุมไปถึงบุคคลอื่นสังคมและประเทศชาติที่บุคคลนั้นมีส่วนเกี่ยวข้องโดยที่ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน มีความสัมพันธ์กับชาวปัญญาและจริยธรรม ลักษณะมุ่งอนาคตที่ประกอบไปด้วย การวางแผน ความปรารถนา ความหวัง ความกลัวที่เกี่ยวข้องกับความน่าจะเป็นของเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นมีเนื้อหาสาระที่สำคัญกับจิตนาการส่วนตัวของบุคคลที่มาจากสถานการณ์ความต้องการและค่านิยมของบุคคลสามารถ ที่จะทำนายล่วงหน้าเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออกบอกได้ถึงเจตจำนงด้านอารมณ์ความรู้สึกด้านสติปัญญา

สมดุล ชาญนวงศ์ (2533: 50) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน หมายถึง บุคคลที่ไม่สามารถ ที่จะอดทนรอคอยผลที่ดีกว่าหรือเชื่อว่าดีกว่าในอนาคตจะนำมาซึ่งปัญหาสังคมและประเทศชาติตลอดจนความล้มเหลวในพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ. (2536: 66) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน หมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์ไกลได้มองเห็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับตนในอนาคตมองเห็นความสำคัญของสิ่งที่เกิดในอนาคตว่าจะก่อเกิดผลดีผลเสียกับตนเองสามารถที่จะวางแผนรับหรือหาทางป้องกันผลดีผลเสีย ที่เกิดขึ้นได้ จิตลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน จะเกิดจากการสะสมผลแห่งการเรียนรู้ ที่เกิดจากประสบการณ์ในอดีตของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับลักษณะความมั่นคงของสภาพแวดล้อม ถ้าสังคมมีความมั่นคงทางสภาพแวดล้อมสูงไม่ต้องพึ่งพาธรรมชาติและบุคคลในสังคม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2536: 70) ที่ได้ศึกษาค้นหาสาเหตุของพฤติกรรมของคนดีและคนเก่งจากการวิจัยว่าพฤติกรรมเหล่านี้เป็นสาเหตุทางจิตอะไรบ้าง โดยทฤษฎีนั้นสร้างมาจากการสรุปผลของเยาวชนและประชาชนคนไทยอายุตั้งแต่ 6 - 60 ปี จำนวนหลายพันคนในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา และเป็นต้นไม้จริยธรรม โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นดอกและผลไม้ของต้นไม้ส่วนลำต้น ส่วนที่เป็นรากในส่วนแรก คือ ดอกและผลไม้นั้น ต้น กล่าวถึงการทำความดีและความชั่ว และมีพฤติกรรมขยันขันแข็งทำงานเพื่อส่วนรวม รวมไปถึงเป็นพฤติกรรมของพลเมืองดี เกิดพฤติกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ ส่วนดอกและผลที่ออกมาเป็นพฤติกรรมต่างๆ ที่น่าปรารถนา มีสาเหตุมาจาก 2 กลุ่ม 1 สาเหตุทางจิตใจที่เป็นส่วนของลำต้นและต้นไม้ ประกอบด้วยจิตลักษณะ 5 ด้าน คือ 1) เหตุผลเชิงจริยธรรม 2) มุ่งอนาคต-ควบคุมตน 3) ความเชื่ออำนาจในตน 4) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 5) เจตคติคุณธรรมและค่านิยมที่มีความเกี่ยวข้อง กับพฤติกรรมหรือสถานการณ์นั้นๆ ถ้าต้องการที่จะอธิบาย ทำความเข้าใจ ทำนายและจะพัฒนาพฤติกรรมชนิดใด จำเป็นต้องมีจิตลักษณะ 5 ด้าน ประกอบด้วยถึงจะได้ผลดีที่สุด กลุ่ม 2 คือ รากของต้นไม้ซึ่งมี 3 ด้าน คือ 1) สติปัญญา 2) ประสบการณ์ทางสังคม 3) สุขภาพจิต

เกรียงศักดิ์ ศรีสมบัติ (2544: 56) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน หมายถึง สิ่งที่จะทำให้พฤติกรรมนั้นให้เกิดความพึงปรารถนาและขัดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนานั้นออกไป

มิสเชล (ปอแก้ว ศรีจันทร์. 2546: 22; อ้างอิงจาก Mischel. 1974: 280) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน หมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์เหตุการณ์ไกลและเห็นความสำคัญของผลดีผลเสียที่จะเกิดในปัจจุบันเพื่อที่ดำเนินการวางแผนเพื่อปฏิบัติ ต่อจากการควบคุมตนเองให้เป็นไปในทิศทางที่ตนเองนั้น มีการวางแผนเอาไว้เพื่อกำหนดสู่เป้าหมายในอนาคต

ทิพย์วรรณ มงคลดีกล้ากุล (2554: 62) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน หมายถึง ความอดทน รอคอย เชื่อมั่นในเหตุผลของตนที่จะกระทำว่า ทำดีย่อมได้รับผลตอบแทนในด้านดี เป็นคนที่สามารถอธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ ได้อย่างสมเหตุสมผลและงดเว้นจากการกระทำบางอย่างที่สังคม กลุ่มคนยังไม่ยอมรับ หรือมองเห็นแล้วเป็นผลเสียมากกว่าผลดี

ลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึง เป็นคุณลักษณะในการคาดการณ์สถานการณ์การไกลและเล็งเห็นผลดี ผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้สามารถที่วางแผนในการปฏิบัติเพื่อการรองรับกับสถานการณ์ผลดีหรือป้องกันไม่ให้เกิดผลเสียในอนาคตได้ ลักษณะมุ่งอนาคตจึงเกิดจากการสะสมผลของการเรียนรู้มาตลอดชีวิตแล้วก่อให้เกิดประสบการณ์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันแล้วเกิดลักษณะความมั่นคง

การควบคุมตน หมายถึง เป็นความสามารถในการปฏิบัติหรืองดเว้นการปฏิบัติเพื่อก่อผลสูงสุดที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เกิดจากความสามารถของตนในหลายด้านเป็นไปอย่างมีขั้นมีตอน เริ่มจากการสังเกตตนเอง ตามสภาพแวดล้อม เกิดการจัดกระทำหรืองดเว้นที่จะจัดกระทำต่อพฤติกรรม และการให้รางวัลหรือลงโทษตนเอง ซึ่งจะทำให้เกิดความมีระเบียบวินัย มีการประพฤติปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์

ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน หมายถึง จะมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนในด้านดี หลักหนึ่งทางไกลเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์ซึ่งในการศึกษาผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน ซึ่งเป็นหนึ่งในห้าของคุณลักษณะต้นไม้อจริยธรรมของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2538: 70)

การวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

การวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน เป็นการวัดความสามารถที่จะเกิดขึ้นในอนาคตหรือเป็นการคาดการณ์ไกลถึงผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นแล้วสามารถที่จะจัดการกับปัญหานั้นได้ เพื่อป้องกันความเสียหาย ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ มีความอดทน อดกลั้นที่จะกระทำพฤติกรรมที่ต้องใช้ความอดทนหรือมีการเสียสละ แล้วทำพฤติกรรมนั้นอย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพอย่างเหมาะสม เป็นเวลานานพอที่จะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน ได้ปรับปรุงแบบวัดจาก ดวงเดือน พันธุมนาวินและคณะ (2536) ที่เกี่ยวกับลักษณะทางจิตและพฤติกรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่อยู่ในสภาวะเสี่ยงในครอบครัวและทางป้องกันมีจำนวน 20 ข้อ มีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 20 – 120 คะแนน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .90 นำปรับแก้ไขแล้ว มีข้อคำถาม ให้นักเรียนเลือกตอบตามมาตรประเมินค่า 6 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย มีการให้คะแนนจาก (จริงที่สุด ให้ 6 คะแนน ไม่จริงเลย ให้ 1 คะแนน) จำนวน 9 ข้อ ข้อความเชิงลบจะให้คะแนนกลับกันผู้ตอบจะได้คะแนนอยู่ระหว่าง 9 - 81

คะแนน โดยนักเรียนที่ได้คะแนนมากแสดงว่ามีลักษณะ มุ่งอนาคต-ควบคุมตนเองมากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนน้อย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จากการศึกษาของ ยูปลวรรณ ประมวญรัฐการ (2532: 45) พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ถ้านักเรียนมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเองต่ำโอกาส ที่จะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงและถ้านักเรียนที่เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาก่อนแล้วก็ย่อมจะมีลักษณะมุ่งอนาคต-คุมต่ำตามไปด้วย จากการศึกษาของ ปะภาส สุทธิพรศนี (2536: 79) พบว่า การปฏิเสธกฎเกณฑ์ของโรงเรียนมีแนวโน้มที่จะประพัตติผิดได้ง่าย มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนต่ำ เป็นนักเรียนที่ไม่สนใจ ต่อคำสอนของครูจะสนใจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นส่วนใหญ่ จากการศึกษาของ ลาซารัส (Lazarus. 1991) พบว่า นักเรียนความรู้สึกละอายใจในตนเอง เกิดจากลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเองสูง และจะทำสิ่งนั้น ให้สำเร็จให้จงได้พร้อมกับได้รับการยอมรับชื่นชมจากการกระทำที่เห็นประโยชน์ นักเรียนสามารถคงพฤติกรรมไว้ได้เพราะเชื่อว่าสักวันหนึ่งการกระทำของตนจะบรรลุผลสำเร็จ โดยไม่มีการพึ่งพาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จากการศึกษาของ กมลทิพย์ วิจิตรสุนทรกุล (2542: 63) พบว่า สาเหตุที่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ นักเรียนเรียนมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเองต่ำ จากการศึกษาของ วิภาดา พรหมราชวิจิต (2545: 86) พบว่า ความสัมพันธ์เชิงลบกับการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จะมีพฤติกรรมการมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเองต่ำ จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และความรู้สึกของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่าในตนเองสูงมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเองสูงด้วยและพบว่านักเรียนไม่สนใจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จากการศึกษาของ ภาวดี ไตท่าโรงและคณะ (2551: 79) พบว่า สิ่งที่อยู่ภายในตัวบุคคลเป็นสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจที่จะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยที่นักเรียนมีความตระหนักรู้ มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเองสูง ที่จะไม่เข้าไปยุ่งกับดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ นี่ก็ถึงผลด้านลบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยที่มีการวางเป้าหมายในอนาคตมีความมุ่งมั่นตั้งใจจริงและมีการตัดสินใจที่แน่วแน่แน่นอนที่จะไม่ดื่มแอลกอฮอล์

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนจะเห็นว่าลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน คือ ความสามารถของเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่สามารถคิดวิเคราะห์สาเหตุ-ผล ความคาดการณ์ สถานการณ์ไกลมีความอดทนและรอคอยที่จะกระทำที่สิ่งดี และสามารถงดเว้นพฤติกรรมที่สังคมไม่ยอมรับหรือสิ่งที่จะส่งผลกระทบต่อตัวเองในด้านที่ไม่ดีนอกจากนี้ จาก

การประมวลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าส่วนใหญ่ทำการศึกษาลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยังมีน้อยที่ศึกษาถึงปัจจัยทางจิตและสังคมที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ดังกล่าว จากช่องว่างของการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทำการวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน โดยปรับปรุงจาก ดวงเดือน พันธุมนาวิณและคณะ (2536) ที่เกี่ยวกับลักษณะทางจิตและพฤติกรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่อยู่ในสภาวะเสี่ยงในครอบครัวและทางป้องกันมีจำนวน 20 ข้อ มีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 20 – 120 คะแนน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .90 นำปรับแก้ไขแล้วมีข้อคำถามให้นักเรียนเลือกตอบตามมาตรประเมินค่า 6 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย มีการให้คะแนนจาก (จริงที่สุด ให้ 6 คะแนน ไม่จริงเลย ให้ 1 คะแนน) จำนวน 9 ข้อ ข้อความเชิงลบจะให้คะแนนกลับกันผู้ตอบจะได้คะแนนอยู่ระหว่าง 9 - 81 คะแนน โดยนักเรียนที่ได้คะแนนมากแสดงว่ามีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเองมากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนน้อย

3. ปัจจัยทางสังคมกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

3.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ :

ความหมาย การวัด

ไดอานา บามรินด์ (Diana Baumrind. 1971) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่บิดามารดาสนับสนุนให้เด็กมีพัฒนาการ ตามวุฒิภาวะของเด็ก โดยที่บิดามารดาจะอนุญาต ให้เด็กมีอิสระตามควรแก่วุฒิภาวะแต่ในขณะเดียวกันบิดามารดาจะกำหนดขอบเขตพฤติกรรมของเด็ก กำหนดให้เด็กเชื่อฟังและปฏิบัติตามแนวทางที่บิดามารดากำหนดไว้ให้อย่างมีเหตุผล ถึงแม้ บิดามารดาจะเรียกร้องสูงแต่ในขณะเดียวกันก็จะให้ความรักความอบอุ่น ใส่ใจต่อเด็ก เปิดโอกาสให้เด็กมีความเป็นตัวของตัวเองมีการรับฟังเหตุผล ของเด็กในการตัดสินใจ มีการสนับสนุนให้เด็กมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ของครอบครัวได้อย่างเสรี ส่วนในประเทศไทยได้มีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูและการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ ดังนี้ เพ็ญศรี พิชัยสนธิ์ (2522: 30) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่เด็กมีพ่อแม่เลี้ยงดู คอยอบรม สั่งสอน เด็กก็จะปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพ่อแม่ ส่วน งามตา นินทานนท์ (2537: 48) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ หมายถึง การที่ผู้ใหญ่ปฏิบัติต่อเด็กในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็น พ่อ-แม่ ครู-อาจารย์ เพื่อเลี้ยงดู ฝึกอบรมลักษณะพฤติกรรมของเด็กไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม สอดคล้องกับ กุศล สุนทรธาดาและคณะ (2541: 61) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ หมายถึง ลักษณะวิธีการต่างๆ ที่ผู้เลี้ยงดูให้การดูแลเด็กรวมไปถึงการอบรมสั่งสอนเด็กเพื่อให้เด็กเกิดกระบวนการที่ผู้อื่นได้เรียนรู้ในการพัฒนา เจตคติ

ความเชื่อ ค่านิยม ความรู้ ความคาดหวังของสังคม ตลอดจนการปฏิบัติตนให้มีความเหมาะสมกับบริบททางสังคม อีกทั้งศิริกุล อิศรานุรักษ์และคณะ (2550: 110) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ หมายถึง การตอบสนองความต้องการของเด็กทั้งกาย และใจการมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กเกิดการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม การที่พ่อแม่ให้การดูแลเจตคติ ความเชื่อ ค่านิยม ความรู้และคาดหวังของสังคม ตลอดจนการส่งเสริมให้เด็กได้มีพัฒนาการที่ดีอย่างรอบคอบ และดูเจตนา (2550: 6) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูจากพ่อแม่เป็นการถ่ายทอดการปลูกฝัง ความคิด ความเชื่อ ค่านิยมและสิ่งที่ตั้งงามแก่บุตรธิดาอย่างเดียวยังไม่เพียงพอ อาจมีอิทธิพลในปริมาณไม่มาก เมื่อเทียบกับการกระทำ การแสดงออก การสอนสั่งให้บุตรธิดา ได้เห็น ได้คิด ได้กระทำตามที่พ่อแม่ กระทำให้เห็น ซึ่งกล่าวได้ว่าครอบครัวเป็นสถาบันแรกและสถาบันหลักที่คอยอบรมบ่มนิสัยให้บุตรธิดาเติบโตมาเป็นคนดีในสังคมดังกล่าว “แบบอย่างที่ดีนั้นมีค่ากว่าคำสอน” การรับรู้ที่สำคัญอย่างยิ่ง ของนักเรียนที่เห็นแบบอย่างในหลายลักษณะ หลากหลายสถานการณ์ ไม่ว่าจะเป็นการแสดงออกทางความคิด การแสดงออกทางวาจา และการกระทำโดยตรง เมื่อเด็กนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับพ่อแม่หรือผู้ที่อยู่ร่วมเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ตลอดจนการรับรู้ความคิดเห็น ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมของพ่อแม่ผ่านบุคคลอื่น เช่น พี่ ป้า น้า อา เพื่อนบ้าน เพื่อนที่โรงเรียน ครู อาจารย์ นักการภารโรง เป็นต้น ก็จะทำให้เด็กนักเรียนเกิดการเรียนรู้ถึงมาตรฐานการปฏิบัติของพ่อแม่ของตนเอง การรับรู้การแสดงออกเช่นกันนี้จะได้รับการยอมรับจากพ่อแม่หรือไม่นั้นเรียกอย่างหนึ่งว่า “การรับรู้ปทัสถาน” (Norm) ของพ่อแม่ เมื่อพ่อแม่กระทำสิ่งใด ให้เด็กเห็นเด็กก็จะกระทำสิ่งนั้นเลียนแบบพ่อแม่เป็นหลัก

การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูจากพ่อแม่เป็นการถ่ายทอดการปลูกฝัง ความคิด ความเชื่อ ค่านิยมและสิ่งที่ตั้งงามแก่บุตรธิดาอย่างเดียวยังไม่เพียงพอ อาจมีอิทธิพลในปริมาณ ไม่มากเมื่อเทียบกับการกระทำ การแสดงออก การสอนสั่งให้บุตรธิดา ได้เห็น ได้คิด ได้กระทำตามที่พ่อแม่ กระทำให้เห็น ซึ่งกล่าวได้ว่าครอบครัวเป็นสถาบันแรกและสถาบันหลักที่คอยอบรมบ่มนิสัยให้บุตรธิดาเติบโตมาเป็นคนดีในสังคม

การวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่

การวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ ได้พัฒนาขึ้นตามแนวคิดและการศึกษาของเบอร์มริน (Baumrind. 1971) โดยมีข้อคำถาม 99 ข้อ ประเมินมาตรวัดจากระดับ 1-5 โดยการสำรวจพิจารณาว่าข้อความแต่ละข้อตรงกับการกระทำหรือท่าทีของพ่อแม่หรือของผู้ตอบเพียงใด (5 หมายถึง ตรงมาก 1 หมายถึง ไม่ตรงเลย) จำแนกรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู 2 มิติ คือ 1) มิติการตอบสนองต่อเด็กหรือความรัก ความอบอุ่น 2) มิติการเรียกร้องพฤติกรรมที่เหมาะสมกับวัยหรือควบคุม คะแนนที่สูงกว่า

หมายถึง มีระดับการตอบสนองต่อเด็กการควบคุมโดยเรียกเรื่องพฤติกรรมที่เหมาะสมกับวัยสูงกว่า จำแนกเป็นรูปแบบการอบรม เลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ มีคะแนนสูงทั้งในมิติของการควบคุมและการตอบสนองต่อเด็กประกอบด้วยข้อคำถาม 25 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .86 โดยการปรับปรุงมาจากแบบสอบถามของ สุภาพรณ โคตรจรัส และคณะ (2545) จากการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ มีความรัก ความอบอุ่นจากครอบครัวและมีกฎระเบียบมากฉันต้องเคารพเพื่อฟังผู้ปกครองโดยห้ามโต้แย้งหรือชี้แจง รวมทั้งคอยได้ทำกิจกรรมต่างๆร่วมกับครอบครัวผู้ปกครองให้คำแนะนำเรื่องเรียนและชี้แนะเส้นทางอนาคตของตัวเองมีความภูมิใจในตัวเองและครอบครัว ฉันมีความมั่นใจในความรัก ได้มีการปรับข้อคำถามลดลงเพื่อความเหมาะสมกับงานวิจัยที่จะศึกษามีทั้งข้อคำถามเชิงบวกและเชิงลบ นักเรียนเลือกตอบตามมาตรประเมินค่า 6 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย มีการให้คะแนนจาก (จริงที่สุด ให้ 6 คะแนน ไม่จริงเลยให้ 1 คะแนน) 12 ข้อ ข้อความเชิงลบจะให้คะแนนกลับกัน ผู้ตอบจะได้คะแนนอยู่ระหว่าง 12 - 144 คะแนน โดยนักเรียนที่ได้คะแนนมากแสดงว่ามีการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนน้อย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้มีผู้ศึกษาดังเช่นการศึกษาของ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2522: 17-19) มี 5 แบบ 1) การเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน 2) การเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ 3) การเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย 4) การเลี้ยงดูแบบควบคุม 5) การเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและการเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลเป็นการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมในการพัฒนาจิตใจและจริยธรรมของเยาวชนมากกว่าวิธีการเลี้ยงดูแบบอื่นๆ การศึกษาของดุษฐ์ โยเหลา (2535: 1-69) จากการศึกษาวิเคราะห์งานวิจัย เรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กในประเทศไทยโดยการใช้วิธีการวิเคราะห์แบบเมต้าและคำมัธยฐาน ของขนาดอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบต่างๆ ศึกษาขนาดอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดู ในรูปแบบต่างๆ ศึกษาขนาดอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูต่อตัวแปรด้านจิตสังคม บุคลิกภาพและปัญญา มีการศึกษาความแปรปรวนของขนาดอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดู โดยมีงานวิจัยที่รวบรวม ตั้งแต่ปี 2524-2531 มีรายชื่อปรากฏอยู่ในดัชนีปริญญานิพนธ์ของมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร 5 แห่งคือ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และมหาวิทยาลัยมหิดล จำนวนทั้งสิ้น 29 เรื่องและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับการอบรมเลี้ยงดูของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 10 เรื่อง งานวิจัยที่คัดเลือกเป็นงานวิจัยที่มีตัวแปร การอบรมเลี้ยงดูเป็นตัวแปรต้นหรือตัวแปรทำนายวิเคราะห์ข้อมูลโดยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ มีค่า Ratio ไคสแควร์และเครื่องมือวัด ตัวแปรอิสระและตัว

แปรตาม ที่มีค่าความเชื่อมั่น ปานกลาง และสูง (ดัชนีความเชื่อมั่น .60 ขึ้นไป) จากคุณลักษณะดังกล่าวคงเหลืองานวิจัยที่จะนำมาวิเคราะห์ 37 เรื่องจากผลการศึกษาพบว่า 1) การอบรมเลี้ยงดูที่ปรากฏในงานวิจัยมีหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูที่แบ่งเป็นมิติต่างๆ คือ มิติการให้ความรัก การปฏิเสธ มิติการควบคุม-เสรีภาพ โดยมุ่งเน้นการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาร่างกาย 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์สังคม ด้านสติปัญญา ด้านจริยธรรม และการอบรมเลี้ยงดูแบบฝึกให้พึ่งตนเอง 2) ขนาดอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูมีค่ามัธยฐาน 0.12 ขนาดอิทธิพล ส่วนใหญ่มีค่าเป็นบวกโดยครึ่งหนึ่งของขนาดอิทธิพลมีค่า อยู่ระหว่าง 0.02-0.25 ก็แสดงว่า การเลี้ยงดูมีอิทธิพลน้อยถึงปานกลาง 3) การอบรมเลี้ยงดูทางบวก ได้แก่ การเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน มีผลทางบวก กับตัวแปรด้านบุคลิกภาพและสังคม ลักษณะเหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กและลักษณะพึ่งตนเอง ควบคุมตนเอง 4) การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมหรือการเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันจะมีผลดีต่อการพัฒนาการด้านบุคลิกภาพทางสังคมบางตัวแปร ความซื่อสัตย์ ความมีสัมมาคารวะการรู้จักบาปบุญ คุณโทษ มีการใช้เหตุผล เชิงจริยธรรมการมีวินัยในตนเอง ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยละเลยหรือแบบไม่ใช้เหตุผลจะมีผลทางลบ ต่อการพัฒนาการด้านบุคลิกภาพและจิตสังคมทำให้เด็กควบคุมอารมณ์ของตนเองไม่ได้ ขาดจุดมุ่งหมายของชีวิตมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนและก้าวร้าว 5) การอบรมเลี้ยงดูด้านบวก ได้แก่ การเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลและการเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมีขนาดอิทธิพลทางบวกต่อการพัฒนาการด้านสติปัญญาส่วนการอบรมเลี้ยงดูทางลบ เช่น มีความเข้มงวดกวดขัน ตรงข้ามปล่อยละเลยไม่สนใจเด็ก ควบคุม มีทั้งเป็นผลบวกและผลลบต่อการพัฒนาการด้านสติปัญญา ซึ่งผลการวิจัยยังไม่สรุปได้อย่างชัดเจน การศึกษาของ ลินดา สุวรรณดี (2543) พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลมากจากบิดามารดามากเป็นเด็กที่มีจิตลักษณะที่น่าปรารถนา ทั้งในด้านลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน ด้านสุขภาพจิต มีความเชื่ออำนาจในตนมากกว่าในเด็กนักเรียนกลุ่มตรงข้าม การศึกษาของธัญญลักษณ์ บุญลือ (2549) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูและพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูและพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษา ตอนปลาย อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่จากการศึกษาพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ มีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ($r = -.136$, $p > .01$) การอบรมเลี้ยงดูแบบ ใช้เหตุผลมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ($r = -.317$, $p > .01$) นั้นหมายความว่ารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูจะส่งผลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จากการศึกษาของ (Gage; & SuZuki. 2006) พบว่า เมื่อเพื่อนมีบทบาทต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ทำให้เกิด แบบแผนการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

เป็นประจำมีจำนวนเพื่อนในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มมากขึ้น ทำให้ปริมาณของแอลกอฮอล์ที่ดื่มในแต่ละครั้งเพิ่มมากขึ้นและมีความถี่ในการดื่มเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากเกิดความสัมพันธ์กันในกลุ่มเพื่อนซึ่งมีความสัมพันธ์กับปริมาณการดื่มแอลกอฮอล์

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่จะเห็นได้ว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คือ พ่อแม่เป็นการถ่ายทอดการปลูกฝัง ความคิด ความเชื่อ ค่านิยมและสิ่งที่ดีงามแก่บุตรธิดาอย่างเดียวยังไม่เพียงพอและอาจมีอิทธิพลในปริมาณไม่มาก จากการประมวลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ส่วนใหญ่ทำการศึกษากการอบรมเลี้ยงดูกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเยาวชน โดยศึกษาในกลุ่มตัวแปร เพศ อายุ การอบรมเลี้ยงดูในหลายๆแบบที่แตกต่างกันไป แต่ยังมีน้อยที่ศึกษาถึงปัจจัยทางจิตและสังคม ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จากช่องว่างของการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษา การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทำการวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบ เอาใจใส่ โดยปรับปรุงจากแบบวัดของสุภาพรรณ โคตรจรัสและคณะ (2545) จากการอบรมเลี้ยงดูแบบ เอาใจใส่ มีความรัก ความอบอุ่นจากครอบครัวและมีกฎระเบียบมากจนต้องเคารพเชื่อฟังผู้ปกครองโดยห้ามโต้แย้งหรือชี้แจง รวมทั้งคอยได้ทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับครอบครัวผู้ปกครองให้คำแนะนำเรื่องเรียนและชี้แนะเส้นทางอนาคตของตนเองมีความภูมิใจในตัวเองและครอบครัวฉันมีความมั่นใจในความรัก ได้มีการปรับข้อคำถามลดลงเพื่อความเหมาะสมกับงานวิจัยที่จะศึกษามีทั้งข้อคำถามเชิงบวกและเชิงลบ นักเรียนเลือกตอบตามมาตรประเมินค่า 6 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย มีการให้คะแนนจาก (จริงที่สุด ให้ 6 คะแนน ไม่จริงเลยให้ 1 คะแนน) 12 ข้อ ข้อความเชิงลบจะให้คะแนนกลับกัน ผู้ตอบจะได้คะแนนอยู่ระหว่าง 12 - 144 คะแนน โดยนักเรียนที่ได้คะแนนมากแสดงว่ามีการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนน้อย

4.2 การได้รับตัวแบบกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ : ความหมาย การวัด

แบนดูรา (Bandura. 1997: 22) กล่าวว่า การได้รับตัวแบบ หมายถึงการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลว่าจะต้องผ่านกระบวนการในการเรียนรู้ด้วยกันทั้งนั้นนั่นกล่าวคือเกิดจากการสังเกต การฟัง การอ่านพฤติกรรมของบุคคลอื่น โดยผู้เรียนจะนำข้อมูลที่ได้รับรวบรวมมาสร้างเป็นพฤติกรรมของตนเองการเรียนรู้จากตัวแบบจะต้องอาศัยกระบวนการในการเรียนรู้ 4 อย่าง ดังนี้ 1) กระบวนการใส่ใจ (Attention process) กระบวนการนี้จะทำให้ผู้เรียนตัดสินใจเลือกข้อมูลที่ได้รับและจำแนกพฤติกรรมที่ตัวเองสนใจจากตัวแบบไว้ จึงทำให้สามารถเลียนแบบพฤติกรรมนั้นได้ 2) กระบวนการเก็บจำ (Retention process) โดยผู้เรียนจะรวบรวมสิ่งที่ได้รับจากตัวแบบแล้วเก็บจำไว้ใน

ลักษณะของสัญลักษณ์ ผู้เรียนอาจเลียนแบบตามทันทีหรือแสดงการเลียนแบบเมื่อเวลาผ่านไประยะหนึ่งโดยไม่ต้องมีตัวแบบมาแสดงอีกก็ได้ 3) กระบวนการกระทำทางกาย (Motivation production process) โดยผู้เรียนจะเปลี่ยนลักษณะทางสัญลักษณ์จากการเก็บจำมาเป็นการกระทำเกิดการปรับปรุงแก้ไข การกระทำพฤติกรรมเลียนแบบจนเป็นที่ถูกใจ พอใจในสิ่งที่ตนแสดงพฤติกรรมนั้นออกมา 4) กระบวนการจูงใจ (Motivation process) โดยถ้าผู้เรียนพอใจหรือถูกใจในผลลัพธ์จากการแสดงของตัวแบบที่สามารถหลีกเลี่ยงผลลัพธ์ที่ไม่พอใจได้ ผู้เรียนจะมีแนวโน้มจะแสดงการเลียนแบบได้สูงขึ้น

จักรพันธ์ กิตตินรรัตน์และคณะ (2554: 27) กล่าวว่า การได้รับตัวแบบ หมายถึง การที่ผู้ปกครองสามารถอยู่กับนักเรียนได้เกือบตลอดเวลา ในบทบาททางสังคมพ่อแม่เป็นตัวแบบให้กับเด็กนักเรียน ครอบครัวใดที่มีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ให้เด็กนักเรียนเห็นก็ย่อมจะมีโอกาสที่จะดื่มแอลกอฮอล์ง่ายกว่ากลุ่มที่พ่อแม่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ ได้แบ่งประเภทของตัวแบบไว้ 2 ประเภท คือ 1) ตัวแบบที่มีชีวิตจริง (Live model) หมายถึง ตัวแบบซึ่งผู้เรียนสามารถปฏิสัมพันธ์ได้โดยตรงได้มาจากการจากการสังเกต การฟัง การอ่านพฤติกรรมของบุคคลอื่นโดยผู้เรียนจะนำข้อมูลที่ได้รวบรวมมาสร้างเป็นพฤติกรรมของตนเองโดยไม่ต้องผ่านสื่อต่างๆ เลยได้แก่ พ่อ แม่ ญาติ พี่ น้อง 2) ตัวแบบสัญลักษณ์ (Symbolic model) หมายถึง ตัวแบบที่ผู้เรียนสามารถเลียนแบบได้โดยอาศัยสื่อต่างๆ เช่น หนังสือ วารสาร โฆษณา ภาพยนตร์ รูปภาพ สไลด์ วิดีทัศน์ สื่อออนไลน์ต่างๆ เป็นต้น

การได้รับตัวแบบ หมายถึง ตัวแบบจาก 1) ตัวแบบที่มีชีวิตจริงและ 2) ตัวแบบสัญลักษณ์ โดยอาศัยกระบวนการในการเรียนรู้ 4 อย่าง ดังนี้ 1) กระบวนการใส่ใจ 2) กระบวนการเก็บจำ 3) กระบวนการกระทำทางกาย 4) กระบวนการจูงใจ

การวัดการได้รับตัวแบบ

การวัดการได้รับตัวแบบ ได้พัฒนาแบบวัดมาจากการศึกษาของชฎิล สมรภูมิ (2554) การได้รับตัวแบบที่เกิดการสื่อสารด้วยเรื่องราวต่างๆ ภายในครอบครัว 2 ทาง ได้แก่ 1) การเรียนรู้จากประสบการณ์ เช่น พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของสมาชิกในครอบครัว 2) การเรียนรู้จากตัวแบบ เกิดจากการสังเกตการฟังการอ่านพฤติกรรมของบุคคลอื่นทั้งเชิงบวกและเชิงลบ และการได้รับตัวแบบ 2 ตัวแบบ ได้แก่ 1) ตัวแบบที่มีชีวิตจริง (Live model) ตัวแบบซึ่งผู้เรียนสามารถปฏิสัมพันธ์ได้โดยตรงโดยไม่ต้องผ่านสื่อต่างๆ 2) ตัวแบบสัญลักษณ์ (Symbolic model) ตัวแบบที่ผู้เรียนสามารถเลียนแบบได้โดยอาศัยสื่อต่างๆ เช่น หนังสือ วารสาร โฆษณา ภาพยนตร์ รูปภาพ สไลด์ วิดีทัศน์ สื่อออนไลน์ต่างๆ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงมาจาก ชฎิล สมรภูมิ (2554) เรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุและแนวทางป้องกันพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของนักเรียนวัยรุ่น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งมีค่า

ความเชื่อมั่น 0.84 จำนวน 11 ข้อ ความถี่ในการดื่มแอลกอฮอล์ของบิดา มารดา ญาติ พี่ น้องที่อาศัยอยู่ในครอบครัวในช่วง 6 เดือนย้อนหลังมีทั้งข้อคำถาม เชิงบวกและเชิงลบนักเรียนเลือกตอบตามมาตรฐานประเมินค่า 6 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย มีการให้คะแนนจาก (จริงที่สุด ให้ 6 คะแนน ไม่จริงเลยให้ 1 คะแนน) ข้อความเชิงลบจะให้คะแนนกลับกัน ผู้ตอบจะได้คะแนนอยู่ระหว่าง 11 - 66 คะแนน โดยนักเรียนที่ได้คะแนนมากแสดงว่า มีการได้รับตัวแบบมากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนน้อย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การได้รับตัวแบบกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จากการศึกษาของจิราภรณ์ เทพหนู (2540: 81) พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดพัทลุง นักเรียนที่เพื่อนมีอิทธิพลสูงและปานกลาง มีโอกาสเสี่ยงต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ 10.64 เป็น 0.30 เท่าของนักเรียนที่เพื่อนมีอิทธิพล ต่อดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การศึกษาของประภาเพ็ญ สุวรรณและคณะ (2541: 90) พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในเยาวชนไทย อายุ 15-24 ปี ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าการดื่มของเพื่อนเป็นปัจจัยสำคัญอันดับแรกที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเยาวชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การศึกษาของประกิจ โพธิ์อาศน์ (2541) พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีอายุระหว่าง 15-19 ปี พบว่าปัจจัยเสริม ได้แก่ พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากเพื่อนสนิท มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากการวิเคราะห์การจำแนกหมู่ พบว่าตัวแปรที่สามารถทำนายพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ดีที่สุด คือ พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของเพื่อนสนิท จากการศึกษาของกูดวินและคณะ (Goodwin; et al. 1973 : 294; อ้างอิงจาก กมลทิพย์ วิจิตรสุนทรกุล .2542 : 69) พบว่า การศึกษาเกี่ยวกับเด็กชายที่อยู่ในครอบครัวที่มีบิดา ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก็จะมีโอกาสดื่มแอลกอฮอล์เป็น 3 เท่า ของเด็กนักเรียนชายที่มาจากครอบครัวที่บิดาไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การศึกษาของฟอล์วอร์ (Fowler; et al. 2007) พบว่า การได้เห็นพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากกลุ่มยังจะมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปัจจุบันของเยาวชน ($r=.66$) และมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชน ($r=.72$) ส่วนการศึกษาของภวนิศา บริหาร (2549) พบว่า สาเหตุที่วัยรุ่นหญิง มีพฤติกรรมการตัดสินใจดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์คือ ต้องการ มีตัวตนอยู่ในกลุ่มเพื่อน อยากได้การยอมรับจากเพื่อน ภายใต้เจตคติทางบวกต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อให้เห็นว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสิ่งที่ผู้หญิงก็ทำได้ จากการศึกษา

ของศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (2549) พบว่า พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในเด็กเรียน ประถมศึกษาปีที่ 6 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 91,778 คน คิดเป็นร้อยละ 40 จากการศึกษาของ เคลฟลินและคณะ (Cleveland; et al. 2008 : 89) พบว่า การอาศัยอยู่ในครอบครัวที่หัวหน้าครอบครัว เป็นพ่อหรือแม่ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มนักเรียน จากการศึกษาของ สุริยัน อ้นทองทิม (2550) พบว่า พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกรณีศึกษากลุ่มวัยรุ่นชาย พบว่าส่วนใหญ่ตัดสินใจที่จะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพราะว่าต้องการเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน ได้รับการยกย่องจากเพื่อนในกลุ่มที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วยกัน รวมไปถึงบ่งบอกตัวตนของตัวเอง เป็นลูกผู้ชาย ที่มีความเป็นผู้ใหญ่แล้วภายใต้ค่านิยมเชิงบวกต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับเพื่อน จากการศึกษาของ อรทัย วลีวงศ์และคณะ (2553: 101) พบว่า เยาวชนที่ทั้งพ่อและแม่ดื่มแอลกอฮอล์ และเยาวชนที่มีพ่อหรือแม่คนใดคนหนึ่งดื่มแอลกอฮอล์จะมีโอกาสที่จะมีพฤติกรรมดื่มแอลกอฮอล์ มากกว่าเยาวชนที่พ่อและแม่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ 1.94 เท่า และ 1.74 เท่า ตามลำดับ จากการศึกษา เกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงต่อการดื่มสุราในเด็กและวัยรุ่นของประเทศสหรัฐอเมริกาโดยทำการศึกษาวิจัยแบบ ไปข้างหน้า (Cohort study) ในเด็กวัยรุ่นอายุ 9-16 ปี พบว่า สาเหตุหนึ่งที่มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ในกลุ่มเด็กและวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ บิดา มารดาที่มีการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ ยิ่งพ่อแม่ดื่มมากก็จะส่งผลต่อการดื่มของเด็กเป็นอย่างมากซึ่งเป็นการสนับสนุนทฤษฎี การเรียนรู้ปัญญาทางสังคม (Social learning cognitive theories) คือ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของเด็กเกิดจากการเลียนแบบพ่อแม่ที่มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ให้เด็กเห็นคนใน ครอบครัวมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ นั้นก็จะส่งผลให้เด็กวัยรุ่นมีการดื่มสุรามากขึ้น โดยเด็กวัยรุ่นที่ เริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในอายุน้อยเริ่มที่จะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตั้งแต่อายุบ้าน นอกจากนั้น บรรยายากาศในครอบครัว จากการเลี้ยงดูของพ่อแม่มีผลต่อการพัฒนาของเด็กวัยรุ่นโดยเฉพาะ พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในครอบครัวก็จะทำให้เด็กพัฒนาพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ไปด้วยกัน จากการศึกษาของ (จันทิมา เขียวแก้วและคณะ. 2555; อ้างอิงจาก Bryant; et al. 2003) พบว่า จากการศึกษาระยะยาวเกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เยาวชน ในสหรัฐอเมริกาที่มีอายุ 14-20 ปี เป็นจำนวน 1,897 คน พบว่า การสนับสนุนจากเพื่อนมีอิทธิพลต่อ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปัจจุบันและการดื่มอย่างต่อเนื่องตลอด ระยะเวลาที่ทำการศึกษาเป็น เวลา 6 ปี ฝ้าสังเกตพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนกลุ่มนี้ จากการศึกษาของ มุลินิเพื่อนหญิง (2555) พบว่า ชีวิตใหม่ ผู้ชายเลิกเหล้า ครอบครัวเป็นสุข ผู้ชายไม่กล้าที่จะปฏิเสธ เพื่อน เมื่อถูกเพื่อนชวนให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในขณะที่บางคนคิดว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กับกลุ่มเพื่อนเป็นการแสดงความรักที่มีต่อเพื่อนคนหนึ่งคนเดียวกัน ทำให้เกิดความเพลิดเพลิน สนุกสนาน เพื่อนชักชวนดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกและครั้งต่อไปจนเกิดติดแอลกอฮอล์ เป็นการ

ดื่มเพื่อเข้าสังคม แสดงถึงความเป็นพรรคพวกเดียวกัน เป็นการสร้างสัมพันธภาพ ซึ่งผู้ชายส่วนใหญ่ วัยเรียนอยู่กับสังคมเพื่อน อีกทั้งการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยังแสดงถึงความกล้าหาญ การกล้า แสดงออกถึงความยิ่งใหญ่ในวงเหล้า เพื่อเป็นที่ยอมรับจากเพื่อนว่าตนเองเก่ง กล้าหาญ ถ้าใครคนใด ในกลุ่มไม่ดื่มจะถูกตำหนิว่าเป็นคนอ่อนแอเหมือนผู้หญิง ไม่มีศักดิ์ศรีซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้ชายกลัวมาก จึงเป็น ปัญหาหลักของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนไทย เป็นสาเหตุสำคัญมาจากการชักชวนของ เพื่อน เพื่อการยอมรับศักดิ์ศรีของความเป็นชาย อาจจะไปสู่ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว การศึกษาของ ศรีวิธ ลอยสมุทร และคณะ (2555: 101) พบว่า สถานการณ์การดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ ในครอบครัวไทย กลุ่มชนเมือง พบว่าพ่อแม่เป็นปัจจัยที่มีผลชัดเจนต่อเจตคติและ พฤติกรรมการดื่มของเยาวชน ในครอบครัวที่พ่อแม่เป็นนักดื่มแอลกอฮอล์จะมีโอกาสที่มีเจตคติที่ดีต่อ การดื่มมากขึ้น ซึ่งจะมีผลทำให้เด็กทดลองดื่มเร็วและกลายเป็นนักดื่มในที่สุด

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการได้รับตัวแบบ กับพฤติกรรมการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คือ พฤติกรรมบุคคลเกิดจากการเรียนรู้ของบุคคลที่มาจากตัวเองนักเรียน มัธยมศึกษา ตอนปลายที่มีพฤติกรรมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การได้รับตัวแบบคนรอบข้างแสดง พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เช่น พ่อ แม่ พี่ ป้า น้า อา เป็นต้น จากสื่อโฆษณาผ่านช่องทางต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสื่อหนังสือ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต แล้วเกิด การเรียนรู้จากตัวแบบข้างต้น กระบวนการเรียนรู้จากจากตัวแบบโดยตัวจากตัวแบบจริงและตัวแบบ สัญลักษณ์ สิ่งที่เหมาะสมจากการเรียนรู้ เกิดกระบวนการใส่ใจเกิดการเรียนรู้พฤติกรรมตัวแบบที่ ตนเองสนใจ เช่น พ่อแม่ นักร้อง ดารา นักกีฬา เพื่อน เป็นต้น พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จะเกิดจากตัวแบบดังกล่าวแล้วจะนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียน เกิดกระบวนการใส่ใจ ต่อมาจะเกิดกระบวนการเก็บจำ ที่เป็นเกิดจากการเรียนรู้ที่มาจากการสังเกตแล้วเก็บจำ ของ นักเรียนที่เห็นจากพฤติกรรมของตัวแบบ ผ่านสื่อต่างๆ เช่น การเข้าถึงสื่อโฆษณาเกี่ยวกับพฤติกรรมการ ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นต้น ที่มองเห็นพฤติกรรมการแสดงออกเป็นกระบวนการเก็บจำมาเป็นการ แสดงออกเป็นการกระทำในพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยที่มีกระบวนการตั้งใจที่จะ แสดงถึงประโยชน์หรือโทษของพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ นอกจากนี้ จากการประมวล งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ส่วนใหญ่ทำการศึกษากการได้รับตัวแบบจริงและตัวแบบสัญลักษณ์ ส่วนตัวแบบที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเยาวชนโดยศึกษาในกลุ่มตัวแปร เพศ อายุ การได้รับตัวแบบกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ยังมีน้อย ที่ศึกษาถึงปัจจัยทางจิต และสังคมที่เกี่ยวข้องกับการได้รับตัวแบบกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากช่องว่างของ การศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษากการได้รับตัวแบบกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทำการวัดการได้รับตัวแบบกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยปรับปรุงจากแบบวัดของ

ชฎิล สมรภูมิ (2554) การได้รับตัวแบบที่เกิดการสื่อสารด้วยเรื่องราวต่างๆ ภายในครอบครัว 2 ทาง ได้แก่ 1) การเรียนรู้จากประสบการณ์ เช่น พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของสมาชิกในครอบครัว 2) การเรียนรู้จากตัวแบบ เกิดจากการสังเกตการฟังการอ่านพฤติกรรมของบุคคลอื่นทั้งเชิงบวกและเชิงลบ และการได้รับ 2 ตัวแบบ ได้แก่ 1) ตัวแบบที่มีชีวิตจริง (Live model) ตัวแบบซึ่งผู้เรียนสามารถปฏิสัมพันธ์ได้โดยตรงโดยไม่ต้องผ่านสื่อต่างๆ 2) ตัวแบบสัญลักษณ์ (Symbolic model) ตัวแบบที่ผู้เรียนสามารถเลียนแบบได้โดยอาศัยสื่อต่างๆ เช่น หนังสือ วารสาร โฆษณา ภาพยนตร์ รูปภาพ สไลด์ วิดีทัศน์ สื่อออนไลน์ต่างๆ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น 0.84 จำนวน 11 ข้อ ความถี่ในการดื่มแอลกอฮอล์ของบิดา มารดา ญาติ พี่ น้องที่อาศัยอยู่ในครอบครัวในช่วง 6 เดือนย้อนหลังมีทั้งข้อคำถามเชิงบวกและเชิงลบนักเรียนเลือกตอบตามมาตรฐานประเมินค่า 6 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริงค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย มีการให้คะแนนจาก (จริงที่สุด ให้ 6 คะแนน ไม่จริงเลย ให้ 1 คะแนน) ข้อความเชิงลบจะให้คะแนนกลับกัน ผู้ตอบจะได้คะแนนอยู่ระหว่าง 11 - 66 คะแนน โดยนักเรียนที่ได้คะแนนมากแสดงว่ามีการได้รับตัวแบบมากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนน้อย

4.3 การเข้าถึงสื่อโฆษณาแอลกอฮอล์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ :

ความหมาย การวัด

สื่อโฆษณา หมายถึง รูปแบบของการนำเสนอสินค้าและบริการโดยผ่านสื่อต่างๆ ให้เกิดการรับรู้ เพื่อให้เข้าถึงสื่อโฆษณาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้ 3 ทาง ได้แก่ 1) การที่ได้รับรู้ ได้เห็น ได้ยิน ได้ฟัง ได้ดู สื่อโฆษณา หนังสือต่างๆ 2) สามารถที่จะเรียนรู้จากสื่อโทรทัศน์ที่มีการโฆษณา 3) ผ่านทางโลกอินเทอร์เน็ต

องอาจ ปทะวานิช (2550 : 23) กล่าวว่า การเข้าถึงสื่อโฆษณา หมายถึง การสื่อสารโดยไม่ต้องใช้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับองค์การในการสร้างผลิตภัณฑ์ ทางด้านการบริการ โดยการใช้สื่อไม่ว่าจะเป็น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ตต้องเสียค่าใช้จ่ายในการโฆษณา เพื่อให้เกิดแรงจูงใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์

เบลช (Belch. 2011) กล่าวว่า การเข้าถึงสื่อโฆษณา หมายถึง สื่อโทรทัศน์นั้นมีข้อได้เปรียบกว่าสื่ออื่นๆ เป็นอย่างมากทั้งเรื่องการผลิตสร้างโฆษณาและผลจากการโฆษณาให้มีความครอบคลุมทุกกลุ่มคนดูและให้เห็นว่าการจ่ายที่คุ้มค่าสามารถที่จะดึงดูดให้ผู้คนสนใจในตัวโฆษณา พร้อมทั้งเป็นทางเลือกในวิธีโฆษณาที่สามารถปรับเปลี่ยนตามบริบท

ไรท์ (Wright; et al. 1982.; อ้างอิงจาก ณัฐชนันท์ กิ่งมณี. 2554) กล่าวว่า การเข้าถึงสื่อโฆษณา หมายถึง การสื่อสารที่ทรงพลังเป็นอย่างมากและเป็นเครื่องมือที่สำคัญทางการตลาด สามารถที่จะเป็นการช่วยในการขายสินค้า การบริการ ภาพลักษณ์ทางการค้าเป็นวิธีการของการให้

ข้อมูล มีการชักชวน ชวนเชื่อ ต่อตัวสินค้าโดยตรง โดยที่สินค้านั้นยังไม่ได้ขายออกไปแล้วก็ตาม เป็นเพียงกระบวนการหนึ่งทางการตลาดที่ใช้โฆษณาเป็นเครื่องมือทางการสื่อสารชนิดหนึ่งที่ช่วยให้ขายสินค้านั้นประสบความสำเร็จ การโฆษณาที่ประสบผลสำเร็จเป็นอย่างมากเกี่ยวกับการโฆษณาผ่านสื่อโทรทัศน์

จากความหมายของการเข้าถึงสื่อโฆษณา สามารถสรุปได้ว่าการเข้าถึงสื่อโฆษณาแอลกอฮอล์ หมายถึง 1) การที่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้รับรู้ ได้เห็น ได้ยิน ได้ฟัง ได้ดู สื่อโฆษณา หนังสือต่าง ๆ 2) นักเรียนสามารถที่จะเรียนรู้จากสื่อโทรทัศน์ที่มีการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 3) ผ่านทางโลกอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จนคิดว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นเรื่องปกติของสังคมและก่อให้เกิดพฤติกรรม การซื้อสินค้าชนิดนั้นๆ ในเวลาต่อมาเมื่อเห็นสินค้าชนิดนั้น

การวัดการเข้าถึงสื่อโฆษณาแอลกอฮอล์

การเข้าถึงสื่อโฆษณาได้ 3 ทาง ได้แก่ 1) การที่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้รับรู้ ได้เห็น ได้ยิน ได้ฟัง ได้ดู สื่อโฆษณา หนังสือต่าง ๆ 2) นักเรียนสามารถที่จะเรียนรู้จากสื่อโทรทัศน์ที่มีการโฆษณา 3) ผ่านทางโลกอินเทอร์เน็ต ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ปรับปรุงมาจาก จันทิมา เขียวแก้วและคณะ (2555) สื่อสารการตลาดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และพฤติกรรม การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนไทย 1) จำนวนครั้งที่มีการเปิดรับชม ได้ยินได้ฟังหรือพบเห็นสื่อสารการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผ่าน 6 ช่อง ทาง ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ อินเทอร์เน็ต หนังสือสิ่งพิมพ์ ป้ายโฆษณา และวิทยุ โดยมีการให้คะแนน เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จาก 1(ไม่เคย) 2(1-2 ครั้ง/สัปดาห์) 3(3-4 ครั้ง/สัปดาห์) 4(5-6 ครั้ง/สัปดาห์) และ 5(ทุกวัน) คำนวณค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับชมสื่อโฆษณาแล้ว แปลผลของ ความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยรายช่องทางและรายรวม 3 ระดับ คือ (ระดับน้อย ให้ 1.00-2.33 คะแนน) (ระดับปานกลาง ให้ 2.34-3.66 คะแนน) (ระดับมาก ให้ 3.67-5.00 คะแนน) 2) ระยะเวลาในการรับชม ได้ยิน ได้ฟัง ได้ดู สื่อโฆษณา หนังสือต่าง ๆ ผ่าน 6 ช่องทางในแต่ละวัน มีการให้คะแนนค่าคำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จาก 1(ไม่เคย) 2(น้อยกว่า 15 นาที) 3(15-30 นาที) 4(31-60 นาที) 5(มากกว่า 1 ชั่วโมง) คำนวณเป็นค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับสื่อโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และแปลความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ยรายช่องทางและโดยรวมเป็น 3 ระดับคือ (ระดับน้อย ให้ 1.00-2.33 คะแนน) (ระดับปานกลางให้ 2.34-3.66 คะแนน) (ระดับมาก ให้ 3.67-5.00 คะแนน) 3) ได้เรียนรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่าน 6 ช่องทาง ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ อินเทอร์เน็ต หนังสือสิ่งพิมพ์ ป้ายโฆษณาและวิทยุ ข้างต้นแล้วสื่อการตลาด ณ จุดขาย ตลอดจนกิจกรรมส่งเสริมการขายประเภทต่างๆ ดังจะเห็นได้จากการลดราคา การแจกของแถม การแลกของรางวัล รวมทั้งสิ้น 17 ช่องทางมีการให้คะแนนค่าคำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จาก(ไม่

เคย ให้คะแนน 0) (น้อยที่สุด ให้คะแนน 1) (น้อย ให้คะแนน 2) (ปานกลาง- ให้คะแนน 3) (มาก ให้คะแนน 4) (มากที่สุด ให้คะแนน 5) คำนวณเป็นค่าคะแนนเฉลี่ยระดับการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องตีมแอลกอฮอล์และแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยรายช่องทางและโดยรวมเป็น 3 ระดับ คือ (ระดับน้อย ให้ 0.00 -1.67 คะแนน) (ระดับปานกลางให้ 1.68-3.34 คะแนน) (ระดับมากให้ 3.35-5.00 คะแนน) มีการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อผลทางการสื่อสารการตลาด 3 ด้าน 1) ด้านความรู้เท่าทันที่มีต่อการสื่อสารการตลาดเครื่องตีมแอลกอฮอล์ 1-8 ข้อ 2) ด้านความต้องการใช้สินค้า 9-11 ข้อ 3) ด้านความชื่นชมในตัวสินค้า 12-15 ข้อ รวมจำนวน 15 ข้อ คำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งให้ 1 คะแนน) (ไม่เห็นด้วยให้ 2 คะแนน) (เฉยๆให้ 3 คะแนน) (เห็นด้วยให้ 4 คะแนน) (เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ 5 คะแนน) คำนวณค่าเฉลี่ยระดับความรู้เท่าทัน ความต้องการใช้สินค้าและความชื่นชมในการใช้สินค้ามีการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยเป็น 3 ระดับ คือ (ระดับน้อย ให้ 1.00-2.33 คะแนน) (ระดับปานกลางให้ 2.34-3.66 คะแนน) (ระดับมาก ให้ 3.67-5.00 คะแนน) ให้นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่ได้รับรู้ ได้ยิน ได้ฟัง ได้ดู สื่อโฆษณาและหนังสือต่างๆ แล้วนำมาเขียนแบบพฤติกรรมกับเครื่องตีมแอลกอฮอล์ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น 0.53 จำนวน 11 ข้อ มีทั้งข้อคำถามเชิงบวกและเชิงลบ ให้นักเรียนเลือกตอบตามมาตรประเมินค่า 6 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริงค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย มีการให้คะแนนจาก (จริงที่สุด ให้ 6 คะแนน ไม่จริงเลย ให้ 1 คะแนน) ข้อความเชิงลบจะให้คะแนนกลับกัน ผู้ตอบจะได้คะแนน อยู่ระหว่าง 11 - 66 คะแนน โดยนักเรียนที่ได้คะแนนมากแสดงว่ามีการเข้าถึงสื่อโฆษณาแอลกอฮอล์ มากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนน้อย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การเข้าถึงสื่อโฆษณาแอลกอฮอล์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จากการศึกษาในประเทศนิวซีแลนด์ เกี่ยวกับปัญหาต่างๆ ที่กำลังประสบอยู่ในขณะนี้ในกลุ่มวัยรุ่นเดียวกัน เช่น การใช้สารเสพติดการตั้งครุฑ การฆ่าตัวตาย การเกิดอุบัติเหตุทางรถยนต์จากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ นั้นเข้ามาเกี่ยวข้องเป็นสาเหตุสำคัญของปัญหาต่างๆ เหล่านี้ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า วัยรุ่นอายุ 10-17 ปี ที่ชอบดูโฆษณา รายงานการดื่มสุราประจำสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ก่อนอายุ 20 ปี มากกว่ากลุ่มที่ไม่ชอบโฆษณาสุรามากที่สุดจะเป็นกลุ่มที่ดื่มสุราหนักที่สุด เชื่อมโยงว่าโฆษณาทำให้เกิดความรู้สึกว่าการดื่มสุราทำให้เกิดความสนุกสนานตื่นเต้น จากการศึกษาของ วิลาวลีย์ ฤดีศานต์ (2540: 83) พบว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีนัยทางสังคม และวัฒนธรรม พบว่าปัจจุบันการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้สร้างสรรค์การสื่อความหมายให้ผู้ดื่มเกิดภาพลักษณ์ (Image) ความคิด (Idea) อารมณ์ความรู้สึก (Feeling) ถูกใส่ลงไปในสินค้าโดยผ่านจากโลก ของระบบความหมาย เมื่อสินค้ารวมเข้าด้วยกัน

ภาพลักษณ์และอารมณ์แล้วก็สามารถเชื่อมโยงกับความคิดได้ ความสุขที่คุณดื่มได้ ก็เชื่อมโยงกับความสุขอันเป็นสิ่งปรารถนาของมนุษย์ซึ่งเป็นนามธรรมจับต้องไม่ได้เข้ากับเบียร์ยี่ห้อหนึ่งเป็นการเชื่อมโยงสิ่งที่ไม่ไกลเกินเอื้อมเพียงแค่มดื่มเบียร์ยี่ห้อนั้น จากการศึกษาของ วิชัย โปษยะจินดาอาภาและคณะ (2545) พบว่า สื่อโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้น ทุกปีในช่วงระยะเวลา ระหว่างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย มีกำลังที่จะซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และปริมาณจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อประชากรเพิ่มขึ้นเป็น 17.6 ลิตรต่อคน อัตราการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เริ่มมีการชะลอตัวลงในปี พ.ศ. 2539-2540 เนื่องจากสภาวะเศรษฐกิจของประเทศตกต่ำ จากการศึกษาของยงยุทธ ขจรธรรม (2547) พบว่า การโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านสื่อทางโทรทัศน์ในรูปแบบของผู้อุปถัมภ์รายการอยู่เป็นประจำโดยเฉพาะการแข่งขันกีฬาอาชีพเช่น การแข่งขันฟุตบอล การชกมวย เป็นต้น จากการศึกษาของ ฉัตรสุมน พงศ์ปิฎก (2548) พบว่า ถึงแม้จะมีการควบคุมสื่อโฆษณาก็ยังคงเพิ่มมากขึ้นซึ่งแม้มีพระราชบัญญัติควบคุมการโฆษณาเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ห้ามมิให้โฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นการจูงใจหรือชักจูงให้ผู้อื่นดื่มโดยตรงหรือโดยอ้อมซึ่งกำหนดให้สร้างสรรค์สังคมโดยไม่มีปรากฏภาพสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นหรือสัญลักษณ์ของบริษัทผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จากกรมประชาสัมพันธ์ พ.ศ. 2546 ได้กำหนดเวลาการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยมีการห้ามโฆษณาทางวิทยุและโทรทัศน์เวลา 05.00-22.00 น. และมีการควบคุมเนื้อหาการโฆษณาโดยให้โฆษณาได้เฉพาะภาพลักษณ์เวลา 22.00-05.00 น. และห้ามไม่ให้ติดตั้งป้ายโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กลางแจ้งในรัศมี 500 เมตรใกล้กับสถานที่ศึกษา นอกจากนี้ประกาศคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2547 ได้มีการควบคุมเนื้อหาการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทางป้ายโฆษณาทั้งกลางแจ้งและในโรงภาพยนตร์ โดยกำหนดให้ต้องมีคำเตือนควบคู่กับการโฆษณา จากการศึกษาของ ปรัชญา มาลาเว (2548) เกี่ยวกับอิทธิพลของโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีต่อแนวโน้มการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของเยาวชนพบว่า กลุ่มตัวอย่างเปิดรับชมโฆษณาในระดับมาก (5-6 วัน/สัปดาห์) มีความรู้เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในระดับปานกลางและมีเจตคติเป็นกลางต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ร้อยละ 52.0 เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทที่ดื่มมากที่สุด คือ เบียร์ มีความถี่ในการดื่มน้อยกว่า 2 ครั้ง/สัปดาห์ มากที่สุดจะดื่มเมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อนมากที่สุด นอกจากนี้ ความชอบในกลวิธีการสร้างสรรค์ งานโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ก็มีความสัมพันธ์กับแนวโน้มการดื่มแอลกอฮอล์ในทุกๆระดับ การศึกษาของ ศุภณีย์ชัย ปัญญาสุรา (2549: 7) พบว่า การโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับปริมาณการดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มวัยรุ่นและยังมีความสัมพันธ์กับอัตราการเกิดอุบัติเหตุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนในประเทศไทยมีงานวิจัยเกี่ยวกับสุราที่มีบางปัจจัยชักนำเยาวชนให้ดื่มแอลกอฮอล์และพบว่าสื่อ

ที่มีอิทธิพลสูงต่อการดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มวัยรุ่น ได้แก่ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ จากการศึกษาของ บัณฑิต ศรีไพศาล (2550) พบว่า ผลกระทบของการโฆษณาขึ้นหนึ่งซึ่งเป็นการศึกษาในระยะยาวของประเทศนิวซีแลนด์ ผู้ชายที่ชมโฆษณาแล้วระลึกรู้ความทรงจำถึงโฆษณาสุราได้อยู่ในช่วงอายุ 13-18 ปี จะมีโอกาสดื่มสุรามากกว่าปกติ และครึ่งหนึ่งของเยาวชน 10-13 ปี บอกว่าพวกเขา รู้จักสุราจากการดูโฆษณาเชื่อมโยงกับการทำให้รู้สึกว่าการดื่มสุราทำให้เกิดความสนุกสนานและตื่นเต้น สอดคล้องกับการศึกษาจากประเทศสหรัฐอเมริกาเพื่อทดสอบว่าค่าใช้จ่ายในการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนหรือไม่โดยการสำรวจทางโทรทัศน์ส่วนบุคคลช่วงอายุระหว่าง 15-26 ปีต่อเนื่อง 4 ครั้งระหว่างเดือน เมษายน พ.ศ. 2542 ถึงกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 พบว่า เยาวชนที่เห็นว่าการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าที่ไม่เห็นโฆษณาโดยทุกหนึ่งโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่พบเห็นเพิ่มขึ้นต่อเดือนส่งผลให้ดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ในกลุ่มเยาวชนที่อยู่ในพื้นที่โฆษณา โดยทุก 1 ดอลลาร์ของการโฆษณาส่งผลให้เพิ่มปริมาณการดื่มร้อยละ 3 จากการศึกษาของนิทัศน์ ศิริโชติรัตน์ (2555) เกี่ยวกับอิทธิพลของอุตสาหกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ต่อเศรษฐกิจการเมืองและนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ จากรายงานการเฝ้าระวังการโฆษณาผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย พบว่า อุตสาหกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีความสัมพันธ์ระหว่างสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและพฤติกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชากรไทยโดยมีตัวบ่งชี้จากกรมสรรพสามิตเมื่อปี พ.ศ.2530 มีปริมาณการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวน 36.6 ล้านลิตรเฉลี่ยร้อยละ 10.3 ลิตรต่อคนต่อปี ของจำนวนประชากรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป การศึกษาของศรีรัช ลอยสมุทรและคณะ (2555: 106) พบว่า ปัญหาและผลกระทบของการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทางโทรทัศน์ต่อกลุ่มผู้บริโภคเยาวชนและวัยรุ่น การเข้าถึงสื่อโฆษณาเหล่าน้าจอตีวี เป็นการส่งเสริมการขายเป็นในโครงสร้างที่สำคัญทางการตลาดที่สำคัญเกิดการสนับสนุนและสื่อสารสินค้าแบบหนึ่งถึงแม้จะมีพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ห้ามการโฆษณาผลิตภัณฑ์ทางโทรทัศน์ แล้วก็ตามสื่อโฆษณาผ่านทางโทรทัศน์ก็ยังเป็นที่นิยมที่ผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยังใช้เป็นสื่อ ในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่องจากผลการวิจัยแสดงให้เห็นได้ชัดเจน ถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง จากการดูโทรทัศน์มีความสัมพันธ์กับการดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชน ยิ่งเห็นโฆษณามาก ยิ่งนิยมดื่มมาก ยิ่งเป็นยี่ห้อที่เยาวชนเห็นจากโทรทัศน์มากที่สุด ส่วนใหญ่ก็จะเลือกดื่มมากที่สุดคือ ยี่ห้อ ล คิดเป็นร้อยละ 60 ด้วยเห็นผลที่เยาวชนเห็นการโฆษณามาก เกือบร้อยละ 49.4 เห็นโฆษณาแล้วอยากลองดื่มทำให้เกิดนักดื่มหน้าใหม่ ส่วนใหญ่อ้อยละ 81.3 เชื่อว่าการดื่มที่ดีคือการดื่มอย่างมีความรับผิดชอบโฆษณาเหล่าน้าจอตีวี ยิ่งดูยิ่งรู้จักยิ่งจดจำทำให้เยาวชนทุกคนร้อยละ 100 รู้จักเบียร์ยี่ห้อ ช ยี่ห้อ ส และยี่ห้อ ล ส่วนในยี่ห้อสุรา ที่กลุ่มเยาวชนรู้จักกันมากที่สุดก็คือยี่ห้อ ร สื่อที่ทำให้เห็นการโฆษณาเครื่องดื่มยี่ห้อ ช ยี่ห้อ ส และยี่ห้อ ล มากที่สุด ก็คือ โทรทัศน์โดยร้อยละ 78.3 ของเยาวชนระบุว่าโทรทัศน์ทำให้

รู้จักยี่ห้อสินค้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ง่ายขึ้นเป็นสัญลักษณ์ที่ทำให้ทุกคนจดจำนอกจากนี้บริษัทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เยาวชนส่วนใหญ่ ร้อยละ 78.2 รู้จักก็คือ สิงห์คอร์ปอเรชั่นส่วนโฆษณาที่ทำให้เยาวชนทั้งเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาจดจำได้ คือ สุรายี่ห้อ ร และยี่ห้อ 100 ส่วนเบียร์ยี่ห้อ ส ช อ และไทยเบฟ เพราะโฆษณาตราสินค้าเหล่านี้ออกอากาศด้วยความถี่เกิน 4 ครั้งต่อเดือน ยิ่งไปกว่านั้นฟรีเซนส์โฆษณาใช้ตัวแบบ ได้แก่ นักฟุตบอลต่างชาติในการโฆษณาสิงห์ชุดฟุตบอลซึ่งสร้างการจดจำได้สูงที่สุด โดยเฉพาะกลุ่มประถมศึกษาตอนปลายและมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วยโฆษณาเรื่องเพื่อน เช่น อ และ 100 ทำให้เยาวชนกลุ่มมัธยมศึกษาจดจำและความชอบโฆษณาได้ดี โฆษณาความชอบโฆษณาได้ดี นำเสนอกิจกรรมที่วัยรุ่นนิยมเป็นเนื้อหาโฆษณาเกิดการจดจำและความรู้สึกชื่นชอบโฆษณาได้อย่างไรก็ตามการจดจำสัญลักษณ์ สี คำย่อ ส.บ.ม. ตัวเลข ได้ 100% ภาพสัญลักษณ์บนขวดหรือกระป๋องที่เป็นสัญลักษณ์ ซึ่งสามารถสร้างการจดจำได้เป็นอย่างดีและจะสามารถระลึกถึงตราสินค้าได้ดีที่สุดยิ่งไปกว่านั้น การโฆษณาเครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์แต่ใช้ตราสัญลักษณ์เดียวกันแต่แตกต่างกันในเรื่องสีกันแต่ยังสามารถสร้างการระลึกถึงแบบโยงไปถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนได้เป็นอย่างดีอีกด้วย นอกจากนี้สื่อโฆษณาที่เข้าถึงกลุ่มวัยรุ่นได้เป็นอย่างดีในปัจจุบันก็คือ อินเทอร์เน็ตผ่านช่องทางของสังคมออนไลน์ เฟสบุ๊ก ทวิตเตอร์ เป็นต้น มิติใหม่แห่งการโฆษณาช่องทางละเมิดกฎหมาย

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงสื่อโฆษณาแอลกอฮอล์ คือ การที่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายได้ รับรู้ ได้เห็น หนังสือต่างๆ สามารถที่จะเรียนรู้จากการดูสื่อโฆษณาผ่านโทรทัศน์ที่มีการโฆษณาและผ่านทางโลกอินเทอร์เน็ต เป็นกลุ่มเป้าหมายที่ยังไม่มีพฤติกรรมกรรมการดื่มแอลกอฮอล์และกลุ่มที่มีแนวโน้มที่จะดื่ม สามารถเข้าหาซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ง่ายมากไม่ว่าจะเป็นร้านสะดวกซื้อที่มีการเปิด 24 ชั่วโมงรวมไปถึงห้างสรรพสินค้าตามต่างจังหวัด เป็นต้น กลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายกลุ่มคนที่อยู่ในเมืองมีโอกาสที่จะเข้าถึงร้านสะดวกซื้อที่ใหญ่ได้ง่ายเนื่องจากทุกวันนี้การตรวจบัตรประจำตัวประชาชน มีการตรวจน้อยมาก เพราะต้องการความสะดวกของลูกค้าวันเสียแต่แต่งชุดนักเรียนมาเท่านั้นถึงจะซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่ได้ รวมไปถึงการเข้าถึงสื่อโฆษณาได้อีกหลายทาง ได้รับรู้ ได้เห็น หนังสือต่างๆ หรือไม่ก็เรียนรู้ผ่านหนังสือรวมไปถึงการดูสื่อโฆษณาผ่านโทรทัศน์ที่มีการโฆษณาและผ่านทางโลกอินเทอร์เน็ต ซึ่งจากงานวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการเข้าถึงสื่อโฆษณาแอลกอฮอล์กับพฤติกรรมกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนใหญ่ที่พบขณะที่ผู้วิจัยทำการศึกษาในกลุ่มตัวแปร เพศ อายุ การเข้าถึงสื่อโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่ยังมีน้อยที่ศึกษาถึงปัจจัยทางจิตและสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมดังกล่าวจากช่องว่างของการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาการเข้าถึงสื่อโฆษณาแอลกอฮอล์กับพฤติกรรม การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทำการวัดการเข้าถึงสื่อโฆษณาแอลกอฮอล์โดยปรับปรุงจากแบบวัดของจันทิมา เขียวแก้ว

และคณะ (2555) สื่อสารการตลาดเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์และพฤติกรรมผู้บริโภคเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ของเยาวชนไทย 1) จำนวนครั้งที่มีการเปิดรับชม ได้ยินได้ฟังหรือพบเห็นสื่อสารการโฆษณาเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ ผ่าน 6 ช่อง ทาง ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ อินเทอร์เน็ต หนังสือสิ่งพิมพ์ ป้ายโฆษณา และวิทยุ โดยมีการให้คะแนนเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จาก 1(ไม่เคย) 2(1-2 ครั้ง/สัปดาห์) 3(3-4 ครั้ง/สัปดาห์) 4(5-6 ครั้ง/สัปดาห์) และ 5(ทุกวัน) คำนวณค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับชมสื่อโฆษณาแล้วแปลผลของ ความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยรายช่องทางและรายรวม 3 ระดับ คือ (ระดับน้อย ให้ 1.00 - 2.33 คะแนน) (ระดับปานกลาง ให้ 2.34 - 3.66 คะแนน) (ระดับมาก ให้ 3.67- 5.00 คะแนน) 2) ระยะเวลาในการรับชม ได้ยิน ได้ฟัง ได้ดู สื่อโฆษณา หนังสือต่างๆ ผ่าน 6 ช่องทาง ในแต่ละวันมีการให้คะแนนค่าคำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จาก 1 (ไม่เคย) 2(น้อยกว่า15 นาที) 3(15-30 นาที) 4(31-60 นาที) 5(มากกว่า 1 ชั่วโมง) คำนวณเป็นค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับสื่อโฆษณาเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์และแปลความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ยรายช่องทางและโดยรวมเป็น 3 ระดับ คือ (ระดับน้อย ให้ 1.00-2.33 คะแนน) (ระดับปานกลางให้ 2.34-3.66 คะแนน) (ระดับมาก ให้ 3.67- 5.00 คะแนน) 3) ได้เรียนรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการโฆษณาเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ผ่าน 6 ช่องทาง ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ อินเทอร์เน็ต หนังสือสิ่งพิมพ์ ป้ายโฆษณาและวิทยุ ข้างต้นแล้วสื่อการตลาด ณ จุดขาย ตลอดจนกิจกรรมส่งเสริมการขายประเภทต่างๆ ดังจะเห็นได้จากการลดราคา การแจกของแถมการแลกของรางวัลรวมทั้งสิ้น 17 ช่องทาง มีการให้คะแนนค่าคำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จาก (ไม่เคย ให้คะแนน 0) (น้อยที่สุด- ให้คะแนน 1) (น้อย ให้คะแนน 2) (ปานกลาง ให้คะแนน 3) (มาก ให้คะแนน 4) (มากที่สุด ให้คะแนน 5) คำนวณเป็นค่าคะแนนเฉลี่ยระดับการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับ เครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์และแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยรายช่องทางและโดยรวมเป็น 3 ระดับ คือ (ระดับน้อยให้ 0.00 - 1.67 คะแนน) (ระดับปานกลางให้ 1.68 - 3.34 คะแนน) (ระดับมากให้ 3.35 - 5.00 คะแนน) มีการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อผลทางการสื่อสารการตลาด 3 ด้าน 1) ด้านความรู้เท่าทันที่มีต่อการสื่อสารการตลาดเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ 1 - 8 ข้อ 2) ด้านความต้องการใช้สินค้า 9-11 ข้อ 3) ด้านความชื่นชมในตัวสินค้า 12-15 ข้อ รวมจำนวน 15 ข้อ คำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งให้ 1 คะแนน) (ไม่เห็นด้วยให้ 2 คะแนน) (เฉยๆ ให้ 3 คะแนน) (เห็นด้วยให้ 4 คะแนน) (เห็นด้วยอย่างยิ่งให้ 5 คะแนน) คำนวณค่าเฉลี่ยระดับความรู้เท่าทันความต้องการใช้สินค้าและความชื่นชมในการใช้สินค้ามีการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยเป็น 3 ระดับ คือ (ระดับน้อย ให้ 1.00-2.33 คะแนน) (ระดับปานกลางให้ 2.34-3.66 คะแนน) (ระดับมาก ให้ 3.67-5.00 คะแนน) ให้นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่รับรู้ ได้ยิน ได้ฟัง ได้ดู สื่อโฆษณาและหนังสือต่างๆ แล้วนำมาเขียนแบบพฤติกรรมกับเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น 0.53 จำนวน 11 ข้อ มีทั้งข้อคำถามเชิงบวกและเชิงลบให้นักเรียนเลือกตอบตาม

มาตรฐานประเมินค่า 6 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย มีการให้คะแนนจาก (จริงที่สุด ให้ 6 คะแนน ไม่จริงเลยให้ 1 คะแนน) ข้อความเชิงลบจะให้คะแนนกลับกัน ผู้ตอบจะได้คะแนนอยู่ระหว่าง 11 - 66 คะแนน โดยนักเรียนที่ได้คะแนนมากแสดงว่ามีการเข้าถึงสื่อโฆษณาแอลกอฮอล์มากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนน้อย

4. ปัจจัยชีวิสังคมกับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ นอกจากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และผลกระทบด้านการเรียน ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวแปรปัจจัยชีวิสังคม ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นเรียน ประเภทของโรงเรียน เพื่อนำมาใช้เป็นตัวแปรแบ่งกลุ่มย่อยโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เพศกับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพศกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จากการศึกษาของ (สุสัณหา ยิ้มแย้ม. 2530: 1; อ้างอิงจาก Lazarus. 1985: 51-52) พบว่า ส่วนใหญ่ผู้หญิงจะแสดงความเป็นตัวเองสูงทำให้แสดงออกทางด้านอารมณ์ มีความสุภาพนุ่มนวลไวต่อความรู้สึกชอบ การพึ่งพา ทนต่อความเจ็บปวดได้น้อยผู้ชายเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ส่วนมากจะหาเลี้ยงครอบครัว รับผิดชอบ ในการตัดสินใจเกือบทุกเรื่อง เป็นผู้นำในหน้าที่การงานครอบครัว ส่วนผู้หญิงมีหน้าที่เป็นภรรยาที่ต้อง ทำงานบ้าน เลี้ยงดูบุตร ธิดาดูแลภายในบ้าน การศึกษาของ Borjesson; & Dunn (2001) พบว่า เด็กผู้ชาย เมื่อก้าวเข้าสู่วัยเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โอกาสที่จะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่าเพศหญิงการศึกษาของ ยุบลวรรณ ประมวญรัฐการ (2532) พบว่า จากผลการศึกษาในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าเยาวชนที่เป็นชายดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าเพศหญิงถึงร้อยละ 21 จากการศึกษาของ (วรรณภา เพชรพันธ์ 2534: 23; อ้างอิงจาก Hurlock.1980: 450) พบว่า สังคมไทยแต่ก่อนยอมรับบทบาททางเพศแบบดั้งเดิมกำหนดบทบาทความเป็นชายหญิงที่แตกต่างกันอย่างชัดเจนลักษณะของผู้ชายจะเป็นการแสดงพลังกำลังความแข็งแกร่งความทะเยอทะยาน ชอบการแข่งขัน ความเป็นตัวของตัวเองสูงเป็นผู้นำเสมอโดยไม่ยอมที่จะเป็นผู้ตาม ส่วนการศึกษาของ (วรรณภา เพชรพันธ์. 2534: 25; อ้างอิงจาก Austin และคณะ. 2006) พบว่า เพศเป็นปัจจัยที่สามารถทำนายพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนได้ผ่านทางความคาดหวังในผลลัพธ์ จากพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์จากการศึกษาของ ชวนพิศ จิตตะยโสธร (2537) พบว่า พฤติกรรมของสมาชิกในแต่ละเพศ ประพฤติปฏิบัติ และได้รับการยอมรับจากกลุ่มสังคมที่มีอยู่จากการศึกษาของ จิราภรณ์ เทพหนู (2540) พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษา

ตอนปลาย เพศชายมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่าเพศหญิงร้อยละ 90 จากการศึกษาของประกิจ โพธิ์อาสน์ (2541) พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยาอายุระหว่าง 15-19 ปีที่กำลังศึกษาอยู่จำนวน 411 รายพบกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำถึง ร้อยละ 2.7 นานๆ ครั้งร้อยละ 46.7 ซึ่งพบว่าปัจจัยนำ ได้แก่ เพศ ผลการเรียนรู้ ประเภทของการศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การศึกษาของประภาเพ็ญ สุวรรณและคณะ (2541) พบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเยาวชนไทยอายุ 15-24 ปี ในเขตกรุงเทพมหานครเป็นเยาวชนร้อยละ 40.6 มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยพบว่าเพศชายดื่มร้อยละ 53.3 เพศหญิงดื่มร้อยละ 25.1 อายุที่เริ่มดื่มครั้งแรกประมาณ 15-16 ปี จากการศึกษาของ (Fraga และคณะ .2011) พบว่า พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนอยู่ที่ 13 ปี เป็นเยาวชนชายและหญิง (ร้อยละ 49 และร้อยละ 51 ตามลำดับ) ที่มีพฤติกรรมการทดลองดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าเพศชายร้อยละ 44.9 และจากการศึกษาของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2554) พบว่า เพศที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ส่วนใหญ่ พบว่าเป็นเพศชายมีประมาณ 13 ล้านคน ร้อยละ 55.9 ของประชากร เพศชายนอกจากนี้ยังพบว่าเพศชายมีอายุเฉลี่ยการดื่มเร็วกว่าเพศหญิง โดยอายุเฉลี่ยที่เริ่มดื่มของเพศชายคือ 19.3 ปี ส่วนเพศหญิงอายุเฉลี่ยที่เริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คือ 25.1 ปี

จากการประมวลเอกสารข้างต้นพบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังนั้นผู้วิจัยคาดว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่เป็นเพศชายน่าจะมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าเพศหญิง จึงนำตัวแปรเพศมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้

อายุกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

อายุ หมายถึง เด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่กำลังศึกษาอยู่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อยู่ในช่วงอายุ 14-19 ปี

การศึกษาของ บุญเสริม หุตะแพทย์และคณะ (2549) พบว่า พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาเริ่มแรกอายุ 14 ปี โดยการทดลองดื่มกับเพื่อน โดยที่เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่ม คือ เบียร์ จากการศึกษาของ สาวิตรี อัมธนาวงศ์กรชัยและคณะ (2551) พบว่า ใน 1 เดือนที่ผ่านมา มีนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย อายุ 15 ปี เพศชายร้อยละ 39.8 อายุ 18 ปีนักเรียนหญิงร้อยละ 24.5 มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาแล้วในชีวิต มีอายุเฉลี่ยที่มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกในผู้ชาย 13 ปี และในอายุเฉลี่ยที่มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกในผู้หญิง 14 โดยจะดื่มเพียง 1-2 ครั้ง สิ่งที่น่าห่วงคือเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอน

ปลายที่ชั้นปีที่ 5 และนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่ชั้นปีที่ 6 มีแนวโน้มที่จะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงขึ้น

จากการศึกษาของ อรทัย วลีวงศ์และคณะ (2553: 25) เรื่องบทบาทและพฤติกรรมของพ่อแม่ที่มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนไทย อายุกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า อายุของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายเริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรก คือ อายุ 14.3 ปี (SD 1.83/ ค่ากลาง 15 ปี) และอายุเฉลี่ยที่ดื่มจนเริ่มเมาครั้งแรก คือ อายุ 14.6 ปี (SD 2.32)

อายุกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากผลการวิจัยที่ได้กล่าวถึง (Donovan; et al. 2004; อ้างอิงจาก จันทิมา เขียวแก้วและคณะ. 2555) พบว่า พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกของเยาวชนอายุ 13 ปี ทำให้เกิดผลเสียผลเสียต่อสุขภาพ จากการศึกษาติดตามในระยะพบว่าเยาวชนที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตั้งแต่อายุน้อย ส่วนใหญ่มักมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปในทางที่ผิด ขณะที่อายุ 17-18 ปี ยังพบว่ามีรูปแบบพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับชั้นเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

จากการประมวลเอกสารต้นพบว่าเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังนั้นผู้วิจัยคาดว่า เด็กนักเรียนมัธยมศึกษาปลายที่กำลังศึกษาอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คาดว่าอายุมากจะมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าอายุน้อย

ระดับชั้นเรียนกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ระดับชั้นเรียน หมายถึง ระดับชั้นเรียนกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึง ระดับชั้นของนักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ระดับชั้นเรียนกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จากการศึกษาของ เครือข่ายวิชาการวิจัย และข้อมูลด้านสารเสพติดในภาคใต้ (2554) ได้ศึกษาการเฝ้าระวังพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทยปี 2552 พบว่าเยาวชนทั้งชายและหญิงเริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และนักเรียนที่มีอายุมากกว่าจะเริ่มดื่มช้ากว่าจะเริ่มดื่มอายุน้อยกว่าเยาวชนทั้งชายและหญิงเริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เมื่ออายุ 14 ปี อย่างไรก็ตามจากการสำรวจดังกล่าวทำการสำรวจประชากร อายุ 12-22 ปี เท่านั้น อายุเริ่มดื่มที่สำรวจได้จึงไม่ได้เท่ากับการสำรวจในประชากรทั้งประเทศซึ่งอยู่ในช่วงอายุของผู้ที่

ได้รับการสำรวจมีช่วงอายุที่มากกว่า 11 ปี ขึ้นไป ซึ่งการสำรวจพฤติกรรมการบุหรืและการดื่มสุราของประชากร (สพปส.) ปี 2554 พบอายุเฉลี่ยที่เริ่มดื่ม 20.5 ปี อายุเริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำแนกตามระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้ชายและผู้หญิงเริ่มดื่มอายุ 12 ปี เท่ากันส่วนนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้ชายและผู้หญิงเริ่มดื่มอายุ 13 ปี เท่ากันส่วนนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผู้ชายและผู้หญิงเริ่มดื่มอายุ 15 ปี เท่ากัน ส่วนงานวิจัยของ (ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา. 2554) พบว่า อายุเฉลี่ย แรกดื่มทั้งผู้ชายและผู้หญิงคือ 14 ปีหรือระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

จากการประมวลเอกสารข้างต้นพบว่า ระดับชั้นเรียนกับพฤติกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังนั้นผู้วิจัยคาดว่า ระดับชั้นมัธยมศึกษาที่สูงกว่าจะมีพฤติกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่า ระดับชั้นมัธยมศึกษาที่ต่ำกว่า

ประเภทของโรงเรียนกับพฤติกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ประเภทของโรงเรียน หมายถึง โรงเรียนที่เน้นการให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และโรงเรียนที่เน้นการป้องกัน/ลดพฤติกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากปัญหาบริเวณรอบๆ โรงเรียนมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนเป็นประจำทำให้โรงเรียนและชุมชนต้องมีการบริหารจัดการกับปัญหาของ นักเรียนในบางกลุ่มเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาอื่นตามมา ดังนั้นเกิดมีโครงการเช่น “โรงเรียนปลอดเหล้า เพราะเราใส่ใจ” เกิดขึ้นในบางโรงเรียนที่พบปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (2554) ดังจะเห็นได้จากโรงเรียนมัธยมวัดศรีจันทร์ประดิษฐ์ จังหวัดสมุทรปราการ ที่เข้าร่วมโครงการนี้สามารถที่จะกลุ่มเสี่ยงในโรงเรียนได้ ถึงร้อยละ 82 ถือว่าประสบความสำเร็จที่สามารถลดจำนวนของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงได้ จากการศึกษาของ ทัพพัชวัญ ศรีรัตยาวงค์และคณะ (2557: บทคัดย่อ) พบว่า แนวโน้มพฤติกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายเพิ่มมากขึ้น ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ มากมายส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของโรงเรียน จึงได้มีการจัดโปรแกรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษา ในประเภทโรงเรียนที่เน้นการให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และโรงเรียนที่มีเน้นการป้องกัน/ลดพฤติกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และมีทักษะปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.001$)

จากการประมวลเอกสารข้างต้นพบว่า ประเภทโรงเรียนกับพฤติกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังนั้นผู้วิจัยคาดว่า โรงเรียนที่เน้นการป้องกัน/ลดพฤติกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะสามารถลดพฤติกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายได้มากกว่าโรงเรียนที่เน้นการ ให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

5. พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับผลกระทบด้านการเรียน :

ความหมาย การวัด

พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับผลกระทบด้านการเรียน เมื่อดื่มแอลกอฮอล์เข้าไปแล้ว โดยจะไหลผ่านจากปากแล้วเข้าสู่หลอดอาหารไหลลงสู่กระเพาะอาหาร กระจายเข้าสู่กระแสเลือดภายใน 5 นาที ก่อนที่จะส่งไปยังเซลล์ในส่วนต่างๆ ของร่างกายและอวัยวะต่างๆ ของร่างกายภายในระยะเวลา 10-30 นาที ทั้งก็สามารถตรวจพบแอลกอฮอล์ในเลือดได้ภายใน 5 นาที หลังการดื่มแอลกอฮอล์ เริ่มก่อให้เกิดผลเสียต่ออวัยวะต่างๆ ทั้งร่างกาย ตั้งแต่ปากลงไปจนถึงตับและตับอ่อนจะทำให้ทำหน้ารับสารพิษ จากแอลกอฮอล์มากที่สุด ซึ่งถ้าถูกทำลายมากก็จะทำให้เสียชีวิตได้ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้เกิดผลกระทบต่อตัวผู้ดื่มเองแล้วก็ยังส่งผลกระทบต่อครอบครัวและชุมชนสังคมที่บุคคลนั้นอาศัยอยู่ด้วย

เว็ชเชอร์ (Wechsler; et al.1998) ได้ให้ความหมาย ผลกระทบด้านการเรียน หมายถึง จำนวนของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการเลื่อนชั้นเรียน ส่วนความถี่ในการดื่มแอลกอฮอล์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการขาดเรียนและไม่เข้าชั้นเรียน ด้านพฤติกรรมการดื่มที่มีความเสี่ยงสูงในเชิงลบ จะส่งผลกระทบต่อเวลาที่ใช้ในการศึกษาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สองครั้งหรือมากกว่าสองครั้งในช่วงสองสัปดาห์มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสถิติด้านพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สามารถที่จะทำนายความสัมพันธ์ระหว่างการดื่มที่มีความเสี่ยงสูงกับเกรดเฉลี่ยยิ่งต่ำและมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างเกรดเฉลี่ยและร้อยละของนักเรียนที่ดื่มหนัก

จากการศึกษาของ (AlcoholEdu for College National Survey Database. 2008-2009) ได้ให้ความหมาย ผลกระทบด้านการเรียน หมายถึง ผลกระทบของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับผลสัมฤทธิ์ทางเรียนด้านพฤติกรรมการดื่มที่มีความเสี่ยงสูงในเชิงลบจะส่งผลกระทบต่อ การเข้าชั้นเรียน การดื่มเป็นประจำมีแนวโน้มที่จะขาดเรียนบ่อย

สวรรณา สิริระภคมงคลและคณะ (2553) ได้ให้ความหมาย ผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง ผลกระทบที่เกิดจากพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ 1) ผลกระทบต่อร่างกาย อวัยวะที่สำคัญต้องทำงานหนัก เพื่อขจัดสารพิษที่มาจากแอลกอฮอล์นั้นออกไปก็คือ ตับ 2) ผลกระทบต่อหลอดอาหารและกระเพาะอาหารเกิดการอักเสบเป็นแผลในหลอดอาหารและเป็นแผลในกระเพาะอาหาร เกิดอาการข้างเคียง คลื่นไส้ อาเจียนหรืออาเจียน เป็นเลือด 3) ผลกระทบต่อการทำงานของเม็ดเลือดขาว ทำให้ระบบการกำจัดเชื้อโรคของร่างกายเสื่อมลงทำให้การทำงานของเม็ดเลือดขาวขาดประสิทธิภาพในการทำงาน ร่างกายอ่อนแอติดเชื้อได้ง่ายกว่าปกติ 4) ผลกระทบต่อหลอดเลือดในสมองและหัวใจทำให้เกิดโรคความดันโลหิตสูงได้ 5) โอกาสที่จะเกิดมะเร็งของหลอดอาหาร มะเร็งกระเพาะอาหาร มะเร็งตับได้สูงกว่าปกตินั้นคือผลกระทบโดยตรงที่จะเกิดขึ้นเมื่อดื่ม

แอลกอฮอล์ในปริมาณที่มากเกินไปและ 6) ผลกระทบทางอ้อมเกี่ยวกับผลกระทบ ด้านการเรียน ทำให้เด็กนักเรียนจำนวนไม่น้อยที่ต้องออกจากโรงเรียน เพราะไม่สามารถที่จะเรียนได้ทันเพื่อนและผลการเรียนตกต่ำ จนเป็นปัญหาต่อระบบการศึกษา ของไทยด้านประสิทธิภาพการเรียนลดลง หมายถึงความสามารถด้านการรับรู้ข้อมูลการเรียนรู้ไม่สามารถตามทันการจำ การจดจำ สมาธิน้อยลง แล้วเกิดความไม่เข้าใจในเนื้อหาที่ตนศึกษา ส่วน วิชุดา กิจธรรม (2555: 11) ได้ให้ความหมายถึงผลกระทบจากพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แบ่งออกได้เป็น 2 ระยะ 1) ระยะเฉียบพลัน 2) ระยะเรื้อรัง

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับผลกระทบด้านการเรียน หมายถึง เกิดจากพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้ว ไม่สามารถมาเรียนได้ ทำให้การเรียนตกต่ำ ผลการเรียนก็ตกต่ำไปด้วย จนทำให้ประสิทธิภาพการเรียนลดลง ไม่สามารถที่จะเรียน ทันเพื่อน การจดจำ จดจำ น้อยลงไม่มีสมาธิในการเรียนเกิดความไม่เข้าใจในเนื้อหาที่เรียน

การวัดผลกระทบด้านการเรียน

การวัดผลกระทบด้านการเรียน ได้นำแบบวัดจากลักษณะ อินทรีย์และคณะ (2551) เป็นแบบวัด พฤติกรรมการดื่มสุราและการรับรู้ผลกระทบจากการดื่มสุราของนักศึกษา สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เมื่อมีการดื่มแอลกอฮอล์แล้วไม่เมื่อดัง ไม่ขาดเรียน ความสนใจในการเรียนลดลง การขาดเรียนในวันรุ่งขึ้น เรียนไม่ค่อยรู้เรื่อง หรือไม่เมื่อดังในวันรุ่งขึ้นที่มีการเรียนไม่สามารถไปเรียนได้ หรือไม่ทำการบ้านแบบลวกๆ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนนในกรณีที่ข้อความหมายถึงบวก (จริงที่สุด ให้ 4 คะแนน ไม่จริงที่สุดให้ 1 คะแนน) แต่กรณีข้อความที่เป็นลบข้อคะแนนจะตรงข้ามกัน ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83 จำนวน 28 ข้อ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหลังจากการดื่มแอลกอฮอล์ที่ส่งผลกระทบต่อนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่งผลกระทบด้านการเรียนจากพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในระยะ 6 เดือนย้อนหลัง ส่วนผู้วิจัยได้นำแบบวัดมาจาก ลักษณะ อินทรีย์และคณะ (2551) ได้ปรับปรุงเพื่อให้มีความเหมาะสมกับผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีทั้งข้อคำถามเชิงบวกและเชิงลบได้ปรับปรุงแล้วมีทั้งข้อคำถามเชิงบวกและเชิงลบ จำนวน 8 ข้อ ค่าความเชื่อมั่น 0.72 เป็นแบบมาตราวัดประเมินค่า 6 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย มีการให้คะแนนจาก (จริงที่สุด ให้ 6 คะแนน ไม่จริงเลยให้ 1 คะแนน) ในกรณีที่ข้อคำถามเชิงลบให้คะแนนกลับกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับผลกระทบด้านการเรียน ได้มีผู้ศึกษา อาทิ จากการศึกษาของ ไพฑูรย์ จัยสินและคณะ (2536: 11-12) พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีผลการเรียนดีส่วนใหญ่จะมุ่งเรียนเพียงอย่างเดียวเวลาที่ใช้ส่วนมากจึงเป็นเรื่องส่วนตัวกับหนังสือในห้องเรียน ห้องสมุด สถานที่เรียนพิเศษ ซึ่งจากการศึกษาในครั้งนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เรียนอย่างเดียวจะมีอัตราการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพียงร้อยละ 21.96 ส่วนกลุ่มที่มีผลการเรียนต่ำมักจะได้รับความคิดเห็นจากครอบครัวและสังคมรอบข้างทำให้ไม่มีความสุขในการเรียนเกิดความเครียดและทำให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้เด็กนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำลงจะมีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าเด็กนักเรียนที่มีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์สูงซึ่งสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของจิราภรณ์ เทพหนู (2540: 114) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีผลการเรียนต่ำมีอัตราการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงถึงร้อยละ 74.74 สูงกว่ากลุ่มที่มีผลการเรียนปานกลางและสูง นอกจากนี้ยังพบว่าผลการเรียนมีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีผลการเรียนต่ำและปานกลางมีโอกาสเสี่ยงต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็น 9.85 และ 2.30 เท่าของกลุ่มตัวอย่างที่มีผลการเรียนสูงตามลำดับ อติศวรร หลายชูไทยและคณะ (2545) พบว่า นักเรียนวัยรุ่นชายที่มีผลการเรียนต่ำกว่า 2.0 เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ถึงร้อยละ 68.5 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ชยภรณ์ บุญเรืองศักดิ์และคณะ (2550) พบว่า มีเยาวชนต่ำกว่า 18 ปี ร้อยละ 58.3 ไม่เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ขณะที่ร้อยละ 41.7 ภายหลังมีการบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีเยาวชนร้อยละ 23.7 เลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ร้อยละ 64.5 ลดละการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ร้อยละ 11.8 ที่ยังคงดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ปกติ ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ เพศ อายุที่เริ่มดื่ม ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายร้อยละ 47.0 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อยู่ในระดับเล็กลงและร้อยละ 4.9 มีพฤติกรรมดื่มเป็นปกติ การศึกษาของ วิชุดา กิจธรรม (2554: 12) พบว่า มีผลกระทบด้านการขาดเรียนทำให้ผลการเรียนแย่งถึงร้อยละ 14.35 การไม่ส่งการบ้าน และจากนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำจะมีโอกาสที่จะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า จากงานวิจัยของ กมลทิพย์ วิจิตรสุนทรกุล (2542) พบว่า ผลของการใช้มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนในจังหวัดลพบุรี ส่วนการศึกษาของ มัณฑนา ขอนดอกและคณะ (2555) พบว่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน้อยกว่า 3.00 ร้อยละ 69.1 เกิดปัจจัยที่สัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในระยะแรกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (OR = 4.01 ,CI=2.39-6.73)

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการตีเครื่องตีแมลงกอลกับผลกระทบด้านการเรียน คือ ผลการเรียนตกต่ำทำให้อาจจะเรียนไม่จบเกิดปัญหาหนีเรียนไม่สนใจในการเรียนเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้จากการประมวลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ส่วนใหญ่ทำการศึกษาพฤติกรรมการตีเครื่องตีแมลงกอลในเยาวชนด้านผลกระทบต่อสุขภาพ โดยศึกษาในกลุ่มตัวแปร เพศ อายุ ผลกระทบต่อสุขภาพด้านพฤติกรรมการตีเครื่องตีแมลงกอล แต่ยังมีน้อยที่ศึกษาถึงปัจจัยทางจิตและสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการตีแมลงกอลผลกระทบด้านการเรียน จากช่องว่างของการศึกษาดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการตีเครื่องตีแมลงกอลกับผลกระทบด้านการเรียน ทำการวัด ผลกระทบด้านการเรียน โดยปรับปรุงจากแบบวัดของลักษณะอินทรีกลับและคณะ (2551) ได้ปรับปรุงเพื่อให้มีความเหมาะสมกับผลกระทบจากการตีแมลงกอล ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีทั้งข้อคำถามเชิงบวกและเชิงลบได้ปรับปรุงแล้วจำนวน 8 ข้อ ค่าความเชื่อมั่น 0.72 เป็นแบบมาตราวัดประเมินค่า 6 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย มีการให้คะแนนจาก (จริงที่สุด ให้ 6 คะแนน ไม่จริงเลยให้ 1 คะแนน) ในกรณีที่ข้อคำถามเชิงลบให้คะแนนกลับกัน

นิยามปฏิบัติการ

จากการประมวลเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในข้างต้น ทำให้สามารถกำหนดความหมายและการวัดของตัวแปรตามและตัวแปรอิสระได้ดังต่อไปนี้

พฤติกรรมการตีเครื่องตีแมลงกอล หมายถึง การกระทำของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายต่อพฤติกรรมการตีเครื่องตีแมลงกอลเป็นส่วนผสม ได้แก่ เปียร์ ไวน์ เหล้า วิสกี้ สาโท อุวอดก้า บรั่นดี รัม จินและเหล้าป่น ในช่วง 6 เดือนย้อนหลัง ทั้งในวันหยุดสุดสัปดาห์ (วันศุกร์-วันอาทิตย์) และวันธรรมดา ที่มีปริมาณเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ความถี่ในการตีแมลงกอล ชนิดของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และได้นำแบบวัดที่ใช้ในการวัดพฤติกรรมการตีเครื่องตีแมลงกอลในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครั้งนี้ผู้วิจัย ปรับปรุงแบบวัดมาจากแบบวัดของกรมสุขภาพจิต (2547) แบบคัดกรองภาวะผิดปกติจากการตีเครื่องตีแมลงกอล มาปรับปรุงเพื่อวัดพฤติกรรมการตีเครื่องตีแมลงกอล ประกอบด้วย 1) ความถี่ในการตีเครื่องตีแมลงกอล 2) ปริมาณการตีเครื่องตีแมลงกอลแต่ละครั้ง 3) ความถี่ในการตีเครื่องตีแมลงกอลมากกว่า 6 แก้วต่อเนื่องในคราวเดียวกัน (6 ตีมาตรฐาน) 4) เวลาที่ฉันทัดเครื่องตีแมลงกอล โดยทั่วไปฉันทัดปริมาณเท่าไรต่อวัน/แก้ว/กระป๋อง มีทั้งหมด 4 ข้อ ลักษณะของคำถามเป็นการเลือกตอบ ในแต่ละคำตอบคะแนน 0-4 คะแนน คะแนนรวมประเมินทั้ง 4 ข้อ มีที่ได้คะแนนรวมสูงยิ่งเป็นผู้ที่มีระดับการตี

เป็นอันตรายต่อสุขภาพสูง 4) ชนิดของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น เบียร์ ไวน์ เหล้า วิสกี้ สาโท อุ วอดก้า บรั่นดี รัม จิน และเหล้าปั่น และแบบวัดจากประณต เค้าฉิม และดวงเดือน แซ่ตั้ง (2551) จำนวน 1 ข้อ

เจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง การกระทำของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้านดังนี้ 1) ด้านความคิดเห็นถึงประโยชน์ที่ถูกระตุ้นด้วยอารมณ์เกิดความสนุกสนานในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย 2) ด้านความรู้สึกพอใจ ถ้าได้ไปงานเลี้ยงที่มีคนยอมให้ดื่ม การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จนเกิดการดื่มแล้วรู้สึกผ่อนคลายเกิดความสบายเมื่อได้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 3) ด้านความพร้อมตอบสนองมีความตั้งใจที่จะหลีกเลี่ยงการไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ครั้งนี้ผู้วิจัยปรับปรุงแบบวัดมาจากแบบวัดของ อุทัยทิพย์ จันทรพิชญ (2554) ความคิดเห็นในด้านบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 7 ข้อ เป็นข้อความความคิดเห็นในด้านลบต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 6 ข้อ ผู้ตอบบนมาตราประเมินค่ามีตัวเลือก 5 ช่วงคะแนน มีค่า 1-5 คะแนน คะแนนรวมจากแบบสอบถาม 13 ข้อ มีค่าอยู่ระหว่าง 13-15 คะแนน ผู้ที่ตอบแล้วได้คะแนนสูงเป็นผู้ที่มีเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงแต่ในทางตรงกันข้ามผู้ที่ได้คะแนนต่ำเป็นผู้ที่มีเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่ดีเป็นแบบมาตราวัดประเมินค่า 6 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย มีการให้คะแนนจาก จริงที่สุด (ให้ 6 คะแนน) ไม่จริงเลย (ให้ 1 คะแนน) เกณฑ์การแปลความหมายการให้คะแนนนักเรียนที่ได้คะแนนสูง แสดงว่านักเรียนมีเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

ความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง ความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีความสามารถที่จะกล้าแสดงออก ความรู้สึกพึงพิง เปลี่ยนความคิด ลดความตึงเครียด ครั้งนี้ผู้วิจัย ปรับปรุงแบบวัดมาจากแบบวัดของ อุทัยทิพย์ จันทรพิชญ (2554) โดยมีความเชื่อว่าจะเกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ความคาดหวังผล ด้านการเข้าสังคม (Sociability) เชื่อว่าฉันมีความมั่นใจในตัวเองมากขึ้น เมื่อฉันดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จะเป็นคนอารมณ์ดี มีมุขขำๆ มากขึ้นถ้าฉันดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ถ้าดื่มแล้ว ยังต้องระมัดระวังกับสิ่งที่ฉันจะพูดออกไปถ้าฉันดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วฉันจะมีเพื่อนฝูงมากขึ้น 2) ความคาดหวังผลด้านลดความตึงเครียด (Tension reduction) คือ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์คงจะดื่มเรื่องเครียดๆ ได้ง่ายถ้าฉันจะควบคุมอารมณ์ ได้ดีขึ้นรวมถึงดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วฉันจะคิดอะไรได้รวดเร็วขึ้นถ้าฉันดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วฉันคงอารมณ์ดี ไม่หงุดหงิดหรือรำคาญอะไรง่าย ๆ 3) ความคาดหวังผลด้านความกล้าหาญ (Liquid courage) คือดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วจะมีพลังในตัวมากขึ้น เพื่อนๆ ก็จะทำตามที่ต้องการยิ่งดื่มเครื่อง

ดื่มแอลกอฮอล์ยิ่งฮึกเหิม ไม่กลัวใคร 4) ความคาดหวังผลด้านความสามารถทางเพศ (Sexuality) คือ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะทำให้ฉันมีเสน่ห์กับเพศตรงข้ามได้ง่ายขึ้น การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้ฉันกล้าพูดคุยกับเพื่อนเพศตรงข้ามง่ายขึ้น ปรับแก้ไขแล้วขอให้นักเรียนเลือกตอบตามมาตรประเมินค่า 6 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย มีการให้คะแนนจาก จริงที่สุด (ให้ 6 คะแนน) ไม่จริงเลย (ให้ 1 คะแนน) จำนวน 15 ข้อ เกณฑ์การแปลความหมายการให้คะแนนนักเรียน ที่ได้คะแนนสูง แสดงว่านักเรียนที่มีความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่ากลุ่มนักเรียน ที่ได้คะแนนต่ำ

ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน หมายถึง ความสามารถที่จะเกิดขึ้นในอนาคตหรือเป็นการคาดการณ์ไกลถึงผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้น แล้วสามารถที่จะจัดการกับปัญหานั้นได้ เพื่อป้องกันความเสียหาย ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ มีความอดทน อดกลั้นที่จะกระทำพฤติกรรมที่ต้องใช้ความอดทนหรือมีการเสียสละแล้วทำพฤติกรรมนั้นอย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพอย่างเหมาะสม เป็นเวลานานพอที่จะมุ่งอนาคตได้ครั้งนี้ผู้วิจัย ปรับปรุงแบบวัดมาจากแบบวัดของ ดวงเดือน พันธุมนาวินและคณะ (2536) เรื่องลักษณะทางจิตและพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่นที่อยู่ในสภาวะเสี่ยงในครอบครัวและทางป้องกัน มีจำนวน 9 ข้อ เป็นมาตรประเมินค่า 6 ระดับ จริงที่สุด (ให้ 6 คะแนน) ไม่จริงเลย (ให้ 1 คะแนน) มีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 20-120 คะแนนมีทั้งข้อความเชิงบวกและเชิงลบให้นักเรียนเลือกตอบตามมาตรประเมินค่า 6 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย มีการให้คะแนนจาก (จริงที่สุด ให้ 6 คะแนน ไม่จริงเลยให้ 1 คะแนน) ข้อความเชิงลบจะให้คะแนนกลับกัน โดยนักเรียนที่ได้คะแนนมากแสดงว่ามีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเองสูงกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ พ่อแม่ ดูแล อบรม สั่งสอนถ่ายทอดปลูกฝัง ความคิด ความเชื่อ ค่านิยมและสิ่งที่ดีงาม แก่บุตรธิดาอย่างเดียว ยังไม่เพียงพออาจมีอิทธิพลในปริมาณไม่มากทั้งในด้านความรัก ความอบอุ่นจากครอบครัว เชื่อฟัง ผู้ปกครองโดยห้ามโต้แย้งหรือชี้แจง รวมทั้งคอยได้ทำกิจกรรมต่างๆร่วมกับครอบครัวผู้ปกครองให้คำแนะนำเรื่องเรียนและชี้แนะเส้นทางอนาคตของตนเอง มีความภูมิใจในตัวเองและครอบครัวฉันมีความมั่นใจในความรักครั้งนี้ผู้วิจัย ปรับปรุงแบบวัดมาจากแบบวัดของ สุภาพรรณ โคตรจรัสและชุมพร ยงกิตติกุล (2545) โดยมีข้อคำถาม 12 ข้อ ในการวิจัยครั้งนี้ได้เลือกการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ มีเกณฑ์การประเมินค่า 6 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย มีการให้คะแนนจากจริงที่สุด (ให้ 6 คะแนน) ไม่จริงเลย (ให้ 1 คะแนน) ข้อความเชิงลบจะให้คะแนนกลับกัน โดยนักเรียนที่ได้คะแนนมากแสดงว่ามีการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่สูงกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

การได้รับตัวแบบ หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลเกิดจากการเลียนแบบบุคคลที่มาจากตัวนักเรียนที่มีพฤติกรรมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การได้รับตัวแบบจากคนรอบข้างแสดงพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้เห็นนักเรียน เช่น พ่อ แม่ พี่ ป้า น้า อา เป็นต้น จากสื่อโฆษณาผ่านช่องทางต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น แล้วเกิดการเรียนรู้จากตัวแบบข้างต้น กระบวนการเรียนรู้จากตัวแบบโดยตัวจากตัวแบบจริงและตัวแบบสัญลักษณ์สิ่งที่เหมือนกันจากการเรียนรู้ก็คือ เกิดกระบวนการใส่ใจ เป็นการเรียนรู้พฤติกรรมตัวแบบที่ตนเองสนใจของ พ่อแม่ นักร้อง ดารา นักกีฬา เพื่อน เป็นต้น พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะเกิดจากตัวแบบดังกล่าวแล้วจะนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนเกิดกระบวนการใส่ใจ ต่อมาจะเกิดกระบวนการเก็บจำ ที่เป็นเกิดจากการเรียนรู้ที่มาจากการสังเกตแล้วเก็บจำ ของนักเรียนที่เห็นจากพฤติกรรมของตัวแบบ ผ่านสื่อต่างๆ เช่น การเข้าถึงสื่อโฆษณาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นต้น ที่มองเห็นพฤติกรรมการแสดงออก เป็นกระบวนการเก็บจำมาเป็นการแสดงออกเป็นการกระทำในพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยที่มีกระบวนการตั้งใจที่จะแสดงถึงประโยชน์หรือโทษของพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ครั้งนี้ผู้วิจัย ปรับปรุงแบบวัดมาจากแบบวัดของชฎิล สมรภูมิ (2554) การรับรู้ความถี่ในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบิดา มารดา ญาติ พี่ น้องที่อาศัยอยู่ในครอบครัว นักเรียนเลือกตอบจำนวน 11 ข้อ ตามมาตราประเมินค่า 6 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย มีการให้คะแนนจาก จริงที่สุด (ให้ 6 คะแนน) ไม่จริงเลย (ให้ 1 คะแนน) เกณฑ์การแปลความหมายการให้คะแนนนักเรียนที่ได้คะแนนสูง แสดงว่าการเรียนรู้จากการได้รับตัวแบบจะมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่ากลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ

การเข้าถึงสื่อโฆษณาแอลกอฮอล์ หมายถึง การที่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายได้รับรู้ได้เห็น หนังสือต่างๆ สามารถที่จะเรียนรู้จากการดูสื่อโฆษณาผ่านโทรทัศน์ที่มีการโฆษณาและผ่านทางโลกอินเทอร์เน็ต เป็นกลุ่มเป้าหมายที่ยังไม่มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และกลุ่มที่มีแนวโน้มที่จะดื่ม สามารถเข้าหาซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ง่ายมากไม่ว่าจะเป็นร้านสะดวกซื้อที่มีการเปิด 24 ชั่วโมงรวมไปถึงห้างสรรพสินค้าตามต่างจังหวัด กลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นกลุ่มคนที่อยู่ในเมืองมีโอกาสที่จะเข้าถึงร้านสะดวกซื้อที่ใหญ่ได้ง่าย เนื่องจากทุกวันนี้การตรวจบัตรประจำตัวประชาชน มีการทำน้อยมากเพราะต้องการความสะดวกของลูกค้าเว้นเสียแต่แต่งชุดนักเรียนมาเท่านั้นถึงจะซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่ได้รวมไปถึงการเข้าถึงสื่อโฆษณาได้อีกหลายทาง ได้รับรู้ ได้เห็น หนังสือต่างๆหรือไม่ก็เรียนรู้ผ่านหนังสือรวมไปถึงการดูสื่อโฆษณาผ่านโทรทัศน์ที่มีการโฆษณาผ่านทางโลกอินเทอร์เน็ต ครั้งนี้ผู้วิจัย ปรับปรุงแบบวัดมาจากแบบวัดของ จันทิมา เขียวแก้วและคณะ (2555) สื่อสารการตลาดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนไทย การที่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายได้ รับรู้ ได้เห็น ได้ยิน ได้ฟัง ได้ดู สื่อโฆษณา หนังสือ

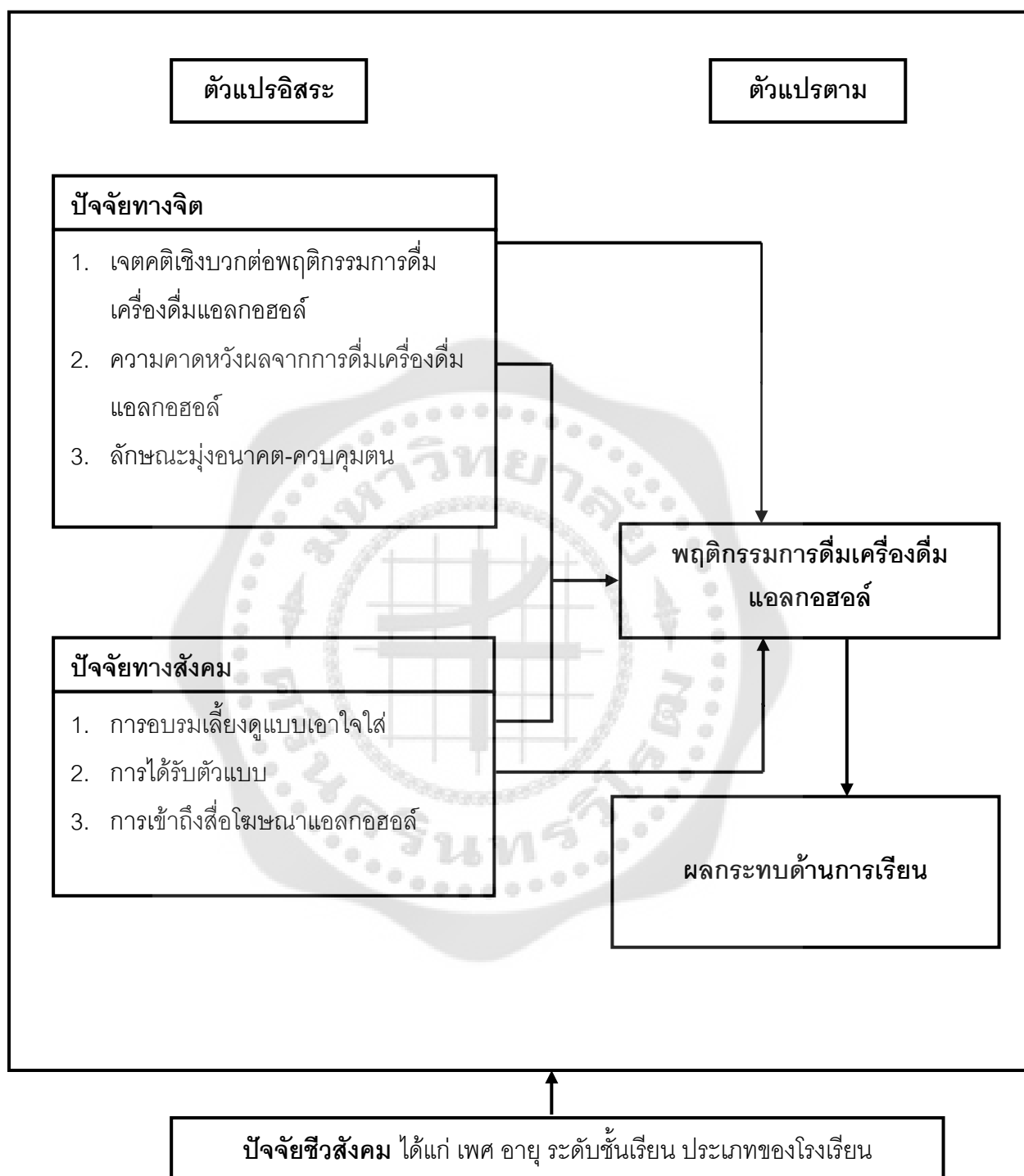
ต่างๆ แล้วนำมาเรียนแบบพฤติกรรมกับเครื่องตีแมลงกอลจำนวน 11 ข้อ นักเรียน เลือกตอบตาม มาตรฐานประเมินค่า 6 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย มีการให้ คะแนนจาก จริงที่สุด (ให้ 6 คะแนน) ไม่จริงเลย (ให้ 1 คะแนน) เกณฑ์การแปลความหมายการให้ คะแนนนักเรียนที่ได้คะแนนสูง แสดงว่านักเรียนการเข้าถึงสื่อโฆษณาการตีแมลงกอลสูง กว่ากลุ่มนักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

ผลกระทบด้านการเรียน หมายถึง เมื่อมีการตีแมลงกอลแล้วไม่มาค้าง ไม่ขาดเรียน ความสนใจในการเรียนลดลง ขาดเรียนในวันรุ่งขึ้นเรียนไม่ค่อยรู้เรื่อง หรือไม่มาค้างในวันรุ่งขึ้นที่มีการ เรียนไม่สามารถไปเรียนได้หรือไม่ทำการบ้านแบบลวกๆ จากพฤติกรรมการตีแมลงกอลใน ระยะ 6 เดือนย้อนหลัง เพื่อให้มีความเหมาะสมกับผลกระทบทางการเรียน ในนักเรียนมัธยมศึกษา ตอนปลายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครั้งนี้ผู้วิจัย ปรับปรุงแบบวัดมาจากแบบวัดของ ลักษณะ อินทร์ กลับและคณะ(2551) ได้สร้างแบบสอบถามการรับรู้ผลกระทบจากการตีแมลงกอลเป็นแบบมาตรฐาน ประเมิน ค่า (Rating Scale) 4 ระดับ โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนนในกรณีที่ข้อความหมายทางบวก (จริงที่สุด ให้ 4 คะแนน ไม่จริงที่สุดให้ 1 คะแนน) แต่กรณีข้อความที่เป็นลบข้อคะแนน จะตรงข้ามกัน จำนวน 8 ข้อ มีทั้งข้อคำถามเชิงบวกและเชิงลบ ได้ปรับปรุงแล้วเป็นแบบมาตรฐานวัดประเมินค่า 6 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย มีการให้คะแนน จากจริงที่สุด (ให้ 6 คะแนน) ไม่จริงเลย (ให้ 1 คะแนน) ในกรณีที่ข้อคำถามเชิงลบให้คะแนนกลับกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม การตีแมลงกอลตีแมลงกอลและผลกระทบด้านการเรียน ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งการกำหนดปัจจัยที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรมการตีแมลงกอล ได้กำหนดจากแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องร่วมกับการประมวลเอกสารงานวิจัยต่างๆ ซึ่งพบว่า มีตัวแปร อิสระที่เป็นปัจจัยสาเหตุของพฤติกรรมการตีแมลงกอลตีแมลงกอลมาจาก 2 ปัจจัยคือ ปัจจัยภายใน ซึ่งเป็นลักษณะปัจจัยทางจิตและปัจจัยภายนอกซึ่งเป็นลักษณะปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางจิตได้แก่ เจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการตีแมลงกอลตีแมลงกอล ความคาดหวังผลจากการตีแมลงกอลตี แมลงกอล ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน ส่วนปัจจัยทางสังคม ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ การได้รับตัวแบบ การเข้าถึงสื่อโฆษณาแมลงกอล นอกจากนี้ยังได้ศึกษาตัวแปรทางจิตสังคมเพื่อเป็น ตัวแปรแบ่งกลุ่ม นำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ การวิจัยครั้งนี้ใช้แนวคิดทฤษฎีของแบนดูรา (Bandura.1997) เป็นกรอบในการกำหนดตัวแปร ดังภาพประกอบ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรม การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงและการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ต่ำจะมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนในกลุ่มลักษณะอื่นทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย
2. นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงและการได้รับตัวแบบต่ำจะมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนในกลุ่มลักษณะอื่นทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย
3. นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูงและการเข้าถึงสื่อโฆษณาแอลกอฮอล์ต่ำจะมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่ำกว่านักเรียนในกลุ่มลักษณะอื่นทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย
4. ตัวปัจจัยทางจิต (เจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน) และปัจจัยทางสังคม (การอบรมเลี้ยงดูแบบ เอาใจใส่ การได้รับตัวแบบ การเข้าถึงสื่อโฆษณาแอลกอฮอล์) สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย
5. พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความสัมพันธ์กับผลกระทบด้านการเรียน ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และผลกระทบด้านการเรียนในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานตามที่ตั้งไว้ ในการวิจัยครั้งนี้มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

กลุ่มประชากรในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายชั้นปีที่ 4-6 มีอายุอยู่ในช่วงอายุ 16-18 ปี ประจำปีการศึกษา 2556 – 2557 จำนวน 584,561 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 2556-2557: ออนไลน์) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 20 จังหวัด แบ่งออกเป็นภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 8 จังหวัด ได้แก่ นครราชสีมา สุรินทร์ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี อำนาจเจริญ ยโสธร มุกดาหาร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 12 จังหวัด ได้แก่ กาฬสินธุ์ ร้อยเอ็ด มหาสารคาม ขอนแก่น ชัยภูมิ นครพนม เลย สกลนคร หนองคาย บึงกาฬ หนองบัวลำภู อุดรธานี

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายชั้นปีที่ 4-6 ซึ่งศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในการวิจัยนี้ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two-stage random sampling) ได้แบบวัดกลับคืนครบถ้วนสมบูรณ์ จำนวน 470 คน คิดเป็นร้อยละ 100 จำแนกเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างจำนวน 235 คน และเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนจำนวน 235 คน ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือน มีนาคม 2557 ถึง เดือน มิถุนายน 2557

ขั้นที่ 1 สุ่มจังหวัด ด้วยวิธีการสุ่มแบบกลุ่มชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยการคัดเลือกโรงเรียนประจำจังหวัด คือ โรงเรียนประจำจังหวัดแต่ละชั้นภูมิสุ่มมาชั้นภูมิละ 2 จังหวัด รวมเป็น 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมาเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 จังหวัดอุบลราชธานีเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 จังหวัดร้อยเอ็ดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 จังหวัดขอนแก่นเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

ขั้นที่ 2 สุ่มในระดับชั้นเรียน 4-6 ของแต่ละโรงเรียน ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยการสุ่มโรงเรียนละ 1-2 ห้อง รวมทั้งสิ้น 12 ห้องเรียน เก็บข้อมูลของนักเรียนทุกคนในห้องเรียน (เฉลี่ยห้องเรียนละประมาณ 40 คน) รวมทั้งสิ้น 470 คน

ตาราง 2 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงเรียน

จังหวัด	โรงเรียน	ห้องเรียน	กลุ่มตัวอย่าง
จังหวัดนครราชสีมา เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1	โรงเรียนที่ 1	ม.4/10 ,ม.5/5, ม.6/10	117
จังหวัดอุบลราชธานี เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1	โรงเรียนที่ 2	ม.4/3 ,ม.5/15, ม.6/13	118
จังหวัดร้อยเอ็ด เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1	โรงเรียนที่ 1	ม.4/6 ,ม.5/8, ม.6/10,ม.6/15	117
จังหวัดขอนแก่น เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1	โรงเรียนที่ 2	ม.4/10,ม.5/7, ม.5/12,ม.6/12	118
รวม			470

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

จากการคำนวณกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีของยามาเน่ (Yamane.1973) โดยมีจำนวนประชากรทั้งหมด 584,561 คน สามารถหาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรการคำนวณโดยกำหนดความคลาดเคลื่อนของแต่ละห้องเท่ากับ .05 ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ .05

N = ขนาดของประชากร

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

$$n = \frac{584,561}{1 + (584,561 \times .05)^2}$$

$$= 400 \text{ คน}$$

ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ 400 คน

เพื่อป้องกันข้อมูลไม่ครบถ้วนและสูญหาย เพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างอีก 20% ของขนาดกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้จากสูตรยามาเน่ รวมทั้งสิ้นเท่ากับ 480 คน เมื่อลงพื้นที่เก็บข้อมูลจริงได้แบบสอบถามที่มี ความสมบูรณ์จำนวน 470 คน คิดเป็นร้อยละ 97.92

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของแบบสอบถามที่ใช้วัดพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และผลกระทบด้านการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามนิยามเชิงปฏิบัติการ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และผลกระทบด้านการเรียน เพื่อทำการวิจัยในครั้งนี้ 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 9 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะทางปัจจัยชีวิตสังคม ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนที่ 2-9 เป็นแบบสอบถามที่เป็นตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตัวอย่าง แบบสอบถามปัจจัยชีวิตสังคม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ( ) หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นของท่าน

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ลักษณะเป็นคำถามแบบเลือกตอบ ดังตัวอย่าง

1. เพศ

1. ( ) ชาย

2. ( ) หญิง

2. อายุ.....ปี (เต็ม)

3. ระดับชั้นเรียน

1. ( ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

2. ( ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

3. ( ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

4. ประเภทของโรงเรียน

1. ( ) ที่มีโครงการ ที่เน้นการให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

2. ( ) ที่มีโครงการ ที่เน้นการป้องกัน/ลดพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

5. เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ที่ฉันดื่มบ่อยๆ ได้แก่

5.1 ชื่อเครื่องดื่ม.....ครั้งละ.....แก้ว

5.2 ชื่อเครื่องดื่ม.....ครั้งละ.....แก้ว

5.3 ชื่อเครื่องดื่ม.....ครั้งละ.....แก้ว

2. แบบสอบถามพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามของ กรมสุขภาพจิต (2547) มาใช้ในการวัดพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประกอบด้วย 1) พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2) ความถี่ในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 3) ความถี่ในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่า 6 แก้วต่อเนื่องในคราวเดียวกัน (6 ดื่มมาตรฐาน) 4) ปริมาณการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ละครั้งมีทั้งหมด 4 ข้อ ลักษณะของคำถามเป็นการเลือกตอบโดยมีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 0-40 คะแนน ประกอบด้วย ได้แก่

(1) พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ไม่เคยเลย	ให้เท่ากับ	0	คะแนน
เคยทดลอง แต่ไม่ได้ดื่มแล้ว	ให้เท่ากับ	1	คะแนน
เคยดื่มแต่เลิกไปนานแล้ว	ให้เท่ากับ	2	คะแนน
ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	ให้เท่ากับ	3	คะแนน

(2) ความถี่ในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ไม่เคยเลย	ให้เท่ากับ	0	คะแนน
เดือนละครั้งหรือน้อยกว่า	ให้เท่ากับ	1	คะแนน
2-4 ครั้ง/เดือน	ให้เท่ากับ	2	คะแนน
2-3 ครั้ง/สัปดาห์	ให้เท่ากับ	3	คะแนน
4 ครั้ง/สัปดาห์หรือมากกว่า	ให้เท่ากับ	4	คะแนน

(2) ความถี่ในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่า 6 แก้วต่อเนื่องในคราวเดียวกัน

(6 ดื่มมาตรฐาน)

ไม่เคยเลย	ให้เท่ากับ	0	คะแนน
น้อยกว่าเดือนละครั้ง	ให้เท่ากับ	1	คะแนน
เดือนละครั้ง	ให้เท่ากับ	2	คะแนน
สัปดาห์ละครั้ง	ให้เท่ากับ	3	คะแนน
วันละครั้งหรือเกือบทุกวัน	ให้เท่ากับ	4	คะแนน

(4) ปริมาณในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในแต่ละครั้ง (ดื่มมาตรฐาน) 1 Drink หมายถึง ปริมาณของแอลกอฮอล์ที่เท่ากันในเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในแต่ละชนิดต่างๆ คือมีปริมาณแอลกอฮอล์เท่ากับ 10 กรัม

1 หรือ 2 ให้เท่ากับ	0	คะแนน	3 หรือ 4 ให้เท่ากับ	1	คะแนน
5 หรือ 6 ให้เท่ากับ	2	คะแนน	7 หรือ 9 ให้เท่ากับ	3	คะแนน
10 หรือมากกว่า ให้เท่ากับ	4	คะแนน			

(5) และแบบสอบถามของ ประณต คำจิมและดวงเดือน แซ่ตั้ง (2551) ชนิดของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น เบียร์ ไวน์ เหล้า วิสกี้ สาโท อุ วอดก้า บรั่นดี รัม จิน และเหล้าปั่นในช่วง 6 เดือนย้อนหลัง ทั้งในวันหยุดสุดสัปดาห์ (วันศุกร์-วันอาทิตย์) และวันธรรมดา จำนวน 1 ข้อ โดยให้นักเรียนเลือกตอบ

ดังตัวอย่างแบบสอบถามพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

(0) พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

( ) ไม่เคยดื่มเลย (ไม่ต้องตอบคำถามในข้อถัดไป)

( ) เคยทดลอง แต่ไม่ได้ดื่ม

( ) เคยดื่มแต่เลิกไปนานแล้ว ( ) ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

(00) ความถี่ในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

( ) เดือนละครั้งหรือน้อยกว่า ( ) 2-4 ครั้ง/เดือน

( ) 2-3 ครั้ง/สัปดาห์ ( ) 4 ครั้ง/สัปดาห์หรือมากกว่า

(000) ความถี่ในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่า 6 แก้วต่อเนื่องในคราวเดียวกัน

( ) ไม่เคยเลย ( ) วันละครั้งหรือเกือบทุกวัน

( ) สัปดาห์ละครั้ง ( ) สองถึงสามสัปดาห์ครั้ง ( ) เดือนละครั้ง

3. แบบสอบถามเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามของ อุทัยทิพย์ จันทรเพ็ญ (2554) มาปรับใช้ในการวัดเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีลักษณะ 1) ด้านการเห็นถึงประโยชน์ที่ถูกกระตุ้นด้วยอารมณ์ซึ่งกระตุ้นให้เกิดความสนุกสนานในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายพร้อมที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกเมื่อ 2) ด้านความรู้สึกรู้สึกมีความพอใจถ้าได้ไปงานเลี้ยงที่มีคนยอมให้มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จนเกิดการดื่มแล้วรู้สึกผ่อนคลายเกิดความสบายเมื่อได้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 3) ด้านความพร้อมตอบสนองมีความตั้งใจที่จะหลีกเลี่ยงการไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เมื่อนำแบบสอบถามเจตคติ เชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำนวน 13 ข้อ เมื่อนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักเรียนจำนวน 100 คน พบว่า มีค่าอำนาจการจำแนกรายชื่ออยู่ระหว่าง .015 ถึง .877 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .873 แบบวัดมีช่วงคะแนนระหว่าง 10- 130 คะแนน ผู้ที่ตอบแล้วได้คะแนนสูงเป็นผู้ที่มีเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูง แต่ในทางตรงกันข้ามผู้ที่ได้คะแนนต่ำ เป็นผู้ที่มีเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่ำ เป็นแบบมาตราวัดประมาณค่า 6 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง ค่อนข้าง

จริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย มีการให้คะแนนจาก (จริงที่สุด ให้ 6 คะแนน ไม่จริงเลย ให้ 1 คะแนน) เกณฑ์การแปลความหมายการให้คะแนนนักเรียนที่ได้คะแนนสูง แสดงว่านักเรียน มีเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

ดังตัวอย่างแบบสอบถามเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

(0) ฉันอยากดื่มแอลกอฮอล์ เพราะคิดว่าจะทำให้ฉันมีความสุขสนุกสนานมากขึ้น

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

(00) ฉันรู้สึกพอใจถ้าได้ไปงานเลี้ยงที่มีคนยอมให้ฉันดื่มแอลกอฮอล์

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน กรณีข้อความทางบวกจะให้คะแนน 6 5 4 3 2 1 ตามลำดับจาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” แต่ในกรณีที่ข้อความทางลบจะให้คะแนนกลับกัน

4. แบบสอบถามความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามของ อุทัยทิพย์ จันทรเพ็ญ (2554) มาปรับใช้ในการวัด ความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่จะเกิดขึ้นภายหลังการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้ว แสดงออก ความรู้สึกพึงพิง เปลี่ยนความคิด ลดความตึงเครียด โดยมีความเชื่อว่าจะเกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ความคาดหวังผลด้านการเข้าสังคม (Sociability) 2) ความคาดหวังผลด้านลดความตึงเครียด (Tension reduction) 3) ความคาดหวังผลด้านความกล้าหาญ (Liquid courage) 4) ความคาดหวังผลด้านความสามารถทางเพศ (Sexuality) เมื่อนำแบบสอบถามความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำนวน 15 ข้อเมื่อนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักเรียนจำนวน 100 คน พบว่ามีค่าอำนาจการจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .206 ถึง .766 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .912 แบบวัดมีช่วงคะแนน ระหว่าง 10-150 คะแนน เลือกตอบตามมาตร ประเมินค่า 6 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย มีการให้คะแนนจาก (จริงที่สุด ให้ 6 คะแนน ไม่จริงเลย ให้ 1 คะแนน) เกณฑ์การแปลความหมายการให้คะแนนนักเรียนที่ได้คะแนนสูง แสดงว่านักเรียนที่มีความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

ดังตัวอย่างแบบสอบถามความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

(0) ฉันเชื่อว่าฉันมีความมั่นใจในตัวเองมากขึ้นเมื่อฉันดื่มแอลกอฮอล์

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
(00) ถ้าฉันดื่มแอลกอฮอล์แล้วฉันคงจะลืมเรื่องเครียดๆ ได้ง่าย					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน กรณีข้อความทางบวกจะให้คะแนน 6 5 4 3 2 1 ตามลำดับจาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” แต่ในกรณีที่ข้อความทางลบจะให้คะแนนกลับกัน

5. แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามของ ดวงเดือน พันธุมนาวินและคณะ (2536) มาปรับในการวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน เป็นการวัดความสามารถที่จะเกิดขึ้นในอนาคตหรือเป็นการคาดการณ์ไกลถึงผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นแล้วสามารถแก้ปัญหาที่นั้นได้ ป้องกันความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้น มีความอดทน อดกลั้นที่จะกระทำพฤติกรรมที่ต้องใช้ความอดทนหรือมีการเสียสละ แล้วทำพฤติกรรมนั้นอย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพอย่างเหมาะสม เป็นเวลานานพอที่จะมุ่งอนาคตได้เมื่อนำแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน จำนวน 9 ข้อ เมื่อนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักเรียนจำนวน 100 คน พบว่า มีค่าอำนาจการจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง.317 ถึง.791 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ.814.แบบวัดมี ช่วงคะแนน ระหว่าง 10-90 คะแนนเป็นมาตรฐานประมาณค่า 6 ระดับ (จริงที่สุด ให้ 6 คะแนน ไม่จริงเลย ให้ 1 คะแนน) มีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 1-6 คะแนน มีทั้งข้อความ เชิงบวกและเชิงลบให้นักเรียนเลือกตอบตามมาตรฐานค่า 6 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย มีการให้คะแนนจาก (จริงที่สุด ให้ 6 คะแนน ไม่จริงเลยให้ 1 คะแนน) ข้อความเชิงลบจะให้คะแนนกลับกัน โดยนักเรียนที่ได้คะแนนมากแสดงว่า มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเองสูงกว่านักเรียนที่ได้คะแนนน้อย

ดังตัวอย่างแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

(0) ฉันอยากได้สิ่งใดแต่ต้องมีการรอคอย ฉันจะหมดความอดทนไม่สามารถที่จะทนรอได้

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน กรณีข้อความทางบวกจะให้คะแนน 6 5 4 3 2 1 ตามลำดับจาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” แต่ในกรณีที่ข้อความทางลบจะให้คะแนนกลับกัน

6. แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามของ (Baumrind. 1967, 1971 อ้างอิงจาก สุภาพรรณ โคตรจรัส และ ชุมพร ยงกิตติกุล .2002) มาปรับใช้ในการวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ ที่ผู้ใหญ่ปฏิบัติต่อเด็กในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็น พ่อ-แม่ ครู-อาจารย์ เพื่อเลี้ยงดูและฝึกอบรมลักษณะและพฤติกรรมของเด็กไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อมก็ตามการอบรมเลี้ยงดู การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ มีคะแนนสูงทั้งในมิติของการควบคุม และการตอบสนองต่อเด็ก เมื่อนำแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ จำนวน 12 ข้อ เมื่อนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักเรียนจำนวน 100 คน พบว่า มีค่าอำนาจการจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .375 ถึง .748 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .869 แบบวัดมีช่วงคะแนนระหว่าง 10- 120 คะแนน เป็นมาตรฐานค่า 6 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริงค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริงเลย มีการให้คะแนนจาก (จริงที่สุด ให้ 6 คะแนน ไม่จริงเลย ให้ 1 คะแนน) มีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 1- 6 คะแนน ข้อความเชิงลบจะให้คะแนนกลับกัน

ตัวอย่างแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่

(0) ฉันได้รับการอบรมเลี้ยงดูเอาใจใส่ให้ความรัก ความอบอุ่นจากครอบครัวของฉัน

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
6	5	4	3	2	1

เกณฑ์การให้คะแนน กรณีข้อความทางบวกจะให้คะแนน 6 5 4 3 2 1 ตามลำดับจาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” แต่ในกรณีที่ข้อความทางลบจะให้คะแนนกลับกัน

7. แบบสอบถามการได้รับตัวแบบ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามของ ชฎิล สมรภูมิ (2554) มาปรับใช้ในการวัดการได้รับตัวแบบจากครอบครัวเกิดการสื่อสารด้วยเรื่องราวต่างๆ ภายในครอบครัว 2 ทาง ได้แก่ 1) การเรียนรู้จากประสบการณ์ เช่น พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของสมาชิกในครอบครัว เป็นต้น 2) การเรียนรู้จากตัวแบบเกิดจากการสังเกต การฟัง การอ่านพฤติกรรมของบุคคลอื่นทั้งเชิงบวกและเชิงลบ การได้รับตัวแบบ 2 ตัวแบบ ได้แก่ 1) ตัวแบบที่มีชีวิตจริง (Live model) ตัวแบบซึ่งผู้เรียนสามารถปฏิสัมพันธ์ ได้โดยตรงโดยไม่ต้องผ่านสื่อ 2) ตัวแบบสัญลักษณ์ (Symbolic model) ตัวแบบที่ผู้เรียนสามารถเลียนแบบได้โดยอาศัยสื่อต่างๆ เช่น หนังสือ วารสาร โฆษณา ภาพยนตร์ รูปภาพ สไลด์ วิดีทัศน์ สื่อออนไลน์ต่างๆ เมื่อนำแบบสอบถามการได้รับตัวแบบจำนวน 11 ข้อ เมื่อนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักเรียน จำนวน 100 คน พบว่า มีค่าอำนาจการจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .316 ถึง .807 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .859 แบบวัดมีช่วงคะแนน ระหว่าง 10- 110 คะแนน

เป็นแบบมาตรฐานประมาณค่า 6 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย มีการให้คะแนนจาก (จริงที่สุด ให้ 6 คะแนน ไม่จริงเลย ให้ 1 คะแนน) มีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 1- 6 คะแนน

ตัวอย่างแบบสอบถามการได้รับตัวแบบ

(0) ฉันเห็นผู้ปกครองดื่มแอลกอฮอล์แล้ว ทำให้ฉันอยากดื่มบ้าง

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน กรณีข้อความทางบวกจะให้คะแนน 6 5 4 3 2 1 ตามลำดับจาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” แต่ในกรณีที่ข้อความทางลบจะให้คะแนนกลับกัน

8. แบบสอบถามการเข้าถึงสื่อโฆษณาแอลกอฮอล์

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามของ จันทิมา เพียวแก้วและคณะ (2555) มาปรับใช้ในวัดการเข้าถึงสื่อโฆษณาแอลกอฮอล์ ได้แก่ การที่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายได้รับรู้ ได้เห็น หนังสือต่างๆ สามารถที่จะเรียนรู้จากการดูสื่อโฆษณาผ่านโทรทัศน์ที่มีการโฆษณาและผ่านทางโลก การที่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายได้รับรู้ ได้เห็น ได้ยิน ได้ฟัง ได้ดู สื่อโฆษณา หนังสือต่างๆ แล้วนำมาเลียนแบบพฤติกรรมกรดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เมื่อนำแบบสอบถามการเข้าถึงสื่อโฆษณาแอลกอฮอล์จำนวน 11 ข้อ เมื่อนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักเรียนจำนวน 100 คน พบว่า มีค่าอำนาจการจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .384 ถึง .775 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .911 แบบวัดมีช่วงคะแนนระหว่าง 10- 110 คะแนน เป็นแบบมาตรฐานประมาณค่า 6 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย มีการให้คะแนนจาก (จริงที่สุด ให้ 6 คะแนน ไม่จริงเลย ให้ 1 คะแนน)

ตัวอย่างแบบสอบถามการเข้าถึงสื่อโฆษณาแอลกอฮอล์

(0) ฉันเรียนรู้วิธีการดื่มแอลกอฮอล์จากสื่อโฆษณาและหนังสือต่างๆ

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน กรณีข้อความทางบวกจะให้คะแนน 6 5 4 3 2 1 ตามลำดับจาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” แต่ในกรณีที่ข้อความทางลบจะให้คะแนนกลับกัน

9. แบบสอบถามผลกระทบด้านการเรียน

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามของ ลักษณะ อินทรีย์กลับและคณะ (2551) มาปรับใช้ในการวัดผลกระทบด้านการเรียน การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหลังจากการดื่มแอลกอฮอล์ที่ส่งผลกระทบด้านการเรียน เกี่ยวข้อง ไม่ขาดเรียนในวันรุ่งขึ้นการเรียนไม่ค่อยรู้เรื่องหรือไม่มาคั่งในวันรุ่งขึ้นที่มีการเรียนหรือไม่ทำการบ้านแบบลวกๆ เมื่อนำแบบสอบถามผลกระทบด้านการเรียน จำนวน 8 ข้อ เมื่อนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักเรียนจำนวน 100 คน พบว่า มีค่าอำนาจการจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .367 ถึง .862 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .870 แบบวัดมีช่วงคะแนนระหว่าง 10- 80 คะแนน เป็นแบบมาตราวัดประเมินค่า 6 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย มีการให้คะแนนจาก จริงที่สุด ให้ 6 คะแนน ไม่จริงเลยให้ 1 คะแนน) ในกรณีที่ข้อคำถามเชิงลบให้คะแนนกลับกัน

ดังตัวอย่างแบบสอบถามผลกระทบด้านการเรียน

(0) หลังจากดื่มแอลกอฮอล์ไปแล้ว วันรุ่งขึ้นฉันก็ยังไปโรงเรียน ไม่เคยขาดเรียน

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
เกณฑ์การให้คะแนน กรณีข้อความทางบวกจะให้คะแนน 6 5 4 3 2 1 ตามลำดับจาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” แต่ในกรณีที่ข้อความทางลบจะให้คะแนนกลับกัน					

การหาคุณภาพเครื่องมือ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเองและปรับปรุงจากผู้อื่นไปหาคุณภาพเครื่องมือ มาปรับปรุงข้อคำถามให้ตรงกับบริบทมีความสอดคล้องกับเรื่องที่ทำการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การหาความเที่ยงตรง (Validity)

การตรวจสอบความเที่ยงเชิงเนื้อหา (Content Analysis) ของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ ความเข้าใจเป็นอย่างดีในเชิงเนื้อหาในสิ่งที่ต้องการวัดเป็นอย่างดีโดยที่มีความครอบคลุมและครบตามนิยามเชิงปฏิบัติการใช้ภาษาและสำนวนมีความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนทดลองใช้

2. การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Discrimination)

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามแต่ละฉบับที่ได้หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในกลุ่มที่คล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 150 คนแต่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนนรายข้อและคะแนนรวม แล้วจึงเลือกข้อที่มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับที่น่าเชื่อถือได้ทางสถิติมาใช้เป็นแบบสอบถามที่ใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริง

3. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

การหาค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เมื่อนำแบบวัดไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริงแล้วเลือกเฉพาะข้อที่มีนัยสำคัญจึงนำมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธี การหาค่า สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (α -Coefficient of Cronbach)

ตาราง 3 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ตัวแปร	ชื่อแบบวัด	ขั้นตอนทดลองใช้				ขั้นใช้จริง			
		จำนวน ข้อเดิม/ นำไปใช้ ทดลอง	ค่า t-ratio	พิสัยค่า item- total Correlation	Reliability (Alpha Coefficient)	จำนวน ข้อเดิม/ นำไปใช้	ค่า t-ratio	พิสัยค่า item- total Correlation	Reliability (Alpha Coefficient)
เจตคติเชิงบวกต่อ พฤติกรรมที่ดี เครื่องมือ แอลกอฮอล์	เจตคติเชิงบวกต่อ พฤติกรรม การดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์	13	-	-	-	13	-	.015-.877	.873
ความคาดหวังผล จากการดื่ม เครื่องดื่ม แอลกอฮอล์	ความคาดหวังผล จากการดื่ม เครื่องดื่ม แอลกอฮอล์	20	-	-	-	15	-	.206-.766	.912
ลักษณะมุ่ง อนาคต	ลักษณะมุ่งอนาคต	10	-	-	-	9	-	.317-.791	.814
ควบคุมตน การอบรมเลี้ยงดู แบบเอาใจใส่	ควบคุมตน การอบรมเลี้ยงดู แบบเอาใจใส่	14	-	-	-	12	-	.375-.748	.869
การได้รับตัวแบบ	การได้รับตัวแบบ	13	-	-	-	11	-	.316-.807	.859
การเข้าถึงสื่อ โฆษณาการดื่ม แอลกอฮอล์	การเข้าถึงสื่อ โฆษณา แอลกอฮอล์	11	-	-	-	11	-	.384-.775	.911
ผลกระทบด้าน การเรียนรู้	ผลกระทบด้าน การเรียนรู้	11	-	-	-	8	-	.367-.862	.870

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ขออนุญาตราชการจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒถึงผู้อำนวยการโรงเรียนที่ใช้เป็นสถานที่ที่จะเก็บข้อมูลเพื่ออนุญาตเก็บข้อมูลงานวิจัย
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยการขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ ครูและอาจารย์ประจำโรงเรียน ในการเก็บข้อมูลกับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
3. อธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขอความร่วมมือในการเป็นกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งยืนยันกับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ว่าข้อมูลทั้งหมดจะเก็บเป็นความลับจะไม่มีผลกระทบใดๆ ทั้งสิ้นกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างแน่นอน
4. ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลของแบบสอบถามทุกฉบับ

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดมาจัดระเบียบข้อมูล ลงรหัสและทำการประมวลผลข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อกำหนดหาค่าสถิติดังนี้

1. สถิติพื้นฐานในการวิจัย ได้แก่ การหาค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับลักษณะปัจจัยชีวิตสังคม ปัจจัยทางจิต ปัจจัยทางสังคมเกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. สถิติทดสอบสมมติฐาน

- 2.1 การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two way Analysis of Variance) เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่าง(ตัวแปรปัจจัยทางจิต ตัวแปรปัจจัยทางสังคม) ที่มีต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ถ้าพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแล้วนำมาเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่โดยใช้ วิธีของเชฟเฟ

- 2.2 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อศึกษาปัจจัยทางจิตและสังคมที่สามารถทำนายพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Correlation Analysis) ด้วยวิธีสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีต่อผลกระทบด้านการเรียนในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และผลกระทบ ด้านการเรียนในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ความมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางจิตและสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่มีชีวิตสังคมต่างกันเพื่อศึกษาอำนาจในการทำนายของปัจจัยทางจิตและสังคมที่มีต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่มีชีวิตสังคมต่างกันและเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับผลกระทบด้านการเรียนในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ในบทนี้ขอเสนอการวิเคราะห์ข้อมูล ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะปัจจัยชีวิตสังคมซึ่งจะช่วยให้เข้าใจในเนื้อหาของการวิเคราะห์และเพื่อเป็นประโยชน์ในการตีความผลการวิจัย รวมทั้งการกำหนดขอบเขตการนำเสนอผลการวิจัยของผู้วิจัย ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์เพื่อตอบตามสมมติฐานของการวิจัยที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ โดยลำดับดังนี้ **ส่วนที่หนึ่ง** การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะปัจจัยชีวิตสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้แก่จำนวน ร้อยละ **ส่วนที่สอง** การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two way Analysis of Variance) เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ (ตัวแปรปัจจัยทางจิตและตัวแปรปัจจัยทางสังคม) ที่มีต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ถ้าพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแล้วนำมาเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ **ส่วนที่สาม** การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อศึกษาปัจจัยทางจิตปัจจัยทางสังคมที่สามารถทำนายพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ **ส่วนที่สี่** การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Correlation Analysis) การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) ที่มีต่อผลกระทบด้านการเรียนในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

4.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่หนึ่ง ผลการวิเคราะห์ลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยการใช้สถิติพรรณนา เพื่อหาจำนวน ร้อยละ ของลักษณะปัจจัยชีวสังคม

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษากลุ่มตัวอย่างนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistic) ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ จำนวน ร้อยละ

ตาราง 4 ลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (470)	ร้อยละ (100.00)
1. เพศ		
- ชาย	286	60.9
- หญิง	184	39.1
2. อายุ		
- 16 ปี	200	42.6
- 17 ปี	179	38.1
- 18 ปี	91	19.4
3. ระดับชั้นเรียน		
- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	153	32.6
- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	135	28.7
- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	182	38.7
4. ประเภทของโรงเรียน		
- ที่มีโครงการ ที่เน้นการให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายจาก การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	227	48.3
- ที่มีโครงการ ที่เน้นการป้องกัน/ลดพฤติกรรมกรรมการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์	243	51.7

จากตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 470 คน ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนชายจำนวน 286 คนคิดเป็นร้อยละ 60.9 เป็นนักเรียนหญิงจำนวน 184 คนคิดเป็นร้อยละ 39.1 ส่วนอายุของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายอายุ 16 ปีจำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 42.6 อายุ 17 ปี จำนวน 179 คนคิดเป็นร้อยละ 38.1 และอายุ 18 ปีจำนวน 91 คิดเป็นร้อยละ 19.4 ส่วนระดับชั้นเรียนเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 153 คนคิดเป็นร้อยละ 32.6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 28.7 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 38.7 ส่วนประเภทของโรงเรียนที่มีโครงการที่เน้นการให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำนวน 227 คน คิดเป็นร้อยละ 48.3 ส่วนประเภทโรงเรียนที่มีโครงการที่เน้นการป้องกัน/ลดพฤติกรรมกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำนวน 243 คน คิดเป็นร้อยละ 51.7

ตาราง 5 แสดงค่าสถิติพื้นฐาน จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา (n = 470 คน)

ตัวแปร	ช่วงคะแนน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	17.00-59.00	44.39	6.81
เจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	16.00-77.00	46.26	7.85
ความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	23.00-90.00	54.21	9.93
ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน	23.00-77.00	35.25	6.26
การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่	17.00-70.00	47.20	7.88
การได้รับตัวแบบ	22.00-66.00	44.60	7.57
การเข้าถึงสื่อโฆษณาแอลกอฮอล์	11.00-66.00	42.90	9.43
ผลกระทบด้านการเรียน	8.00-48.00	30.02	6.20

จากตาราง 5 พบว่า พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีค่าคะแนนรวมเฉลี่ย 44.39 มีช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 17.00-59.00 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.81 ส่วนปัจจัยทางจิตที่มีค่าเฉลี่ย มากที่สุดคือ ความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีค่าเฉลี่ย 54.21 มีช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 23.00-90.00 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 9.93 รองลงมาคือ เจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีค่าเฉลี่ย 46.26 มีช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 16.00-77.00 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 7.85 และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมีค่าเฉลี่ย 35.25 มีช่วงคะแนน

อยู่ระหว่าง 23.00-77.00 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.26 ส่วนปัจจัยทางสังคมที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ มีค่าเฉลี่ย 47.20 มีช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 17.00-70.00 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 7.88 รองลงมาคือ การได้รับตัวแบบมีค่าเฉลี่ย 44.60 มีช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 22.00-66.00 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 7.57 และการเข้าถึงสื่อโฆษณาแอลกอฮอล์ มีค่าเฉลี่ย 42.90 มีช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 11.00-66.00 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 9.43 ส่วนตัวแปรตามผลกระทบด้านการเรียนมีค่าเฉลี่ย 30.02 มีช่วงคะแนน อยู่ระหว่าง 8.00-48.00 คะแนนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.20

4.2 ส่วนที่สอง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้เป็นการทดสอบสมมติฐาน ซึ่งมีลำดับการนำเสนอ ดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two way Analysis of Variance) เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ (ตัวแปรปัจจัยทางจิต ตัวแปรปัจจัยทางสังคม) ที่มีต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ถ้าพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแล้วนำมาเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ

1.1) ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของค่าคะแนนพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อพิจารณาตามเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรม การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงและการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ต่ำจะมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนในกลุ่มลักษณะอื่นทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยตามสมมติฐานข้อที่ 1

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใน
นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อพิจารณาตามเจตคติเชิงบวกต่อ
พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ ในกลุ่มรวมและ
กลุ่มย่อย (ส่วนที่ 1)

กลุ่ม	จำนวน คน	ค่าสถิติเอฟ			%
		เจตคติเชิง บวกต่อ พฤติกรรม การดื่ม เครื่องดื่ม แอลกอฮอล์	การอบรม เลี้ยงดูแบบ เอาใจใส่	ปฏิสัมพันธ์ แบบสอง ทาง	
		(ก)	(ข)	(กxข)	
1. กลุ่มรวม	470	79.72*	62.73*	1.23	16.1
2. เพศ					
- ชาย	286	89.84*	51.86*	1.05	25.3
- หญิง	184	57.51*	76.50*	1.37	22.8
3. อายุ					
- 16 ปี	200	51.54*	59.79*	2.70*	58.8
- 17 ปี	179	42.05*	25.5	2.65*	50.6
- 18 ปี	91	75.38	53.72	4.79	80.6
4. ระดับชั้นเรียน					
- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	153	53.20*	18.40	2.76*	53.0
- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	135	79.14*	83.77	1.11	18.5
- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	82	38.10*	64.24*	3.54*	69.5

ตาราง 6 (ต่อ) (ส่วนที่ 1)

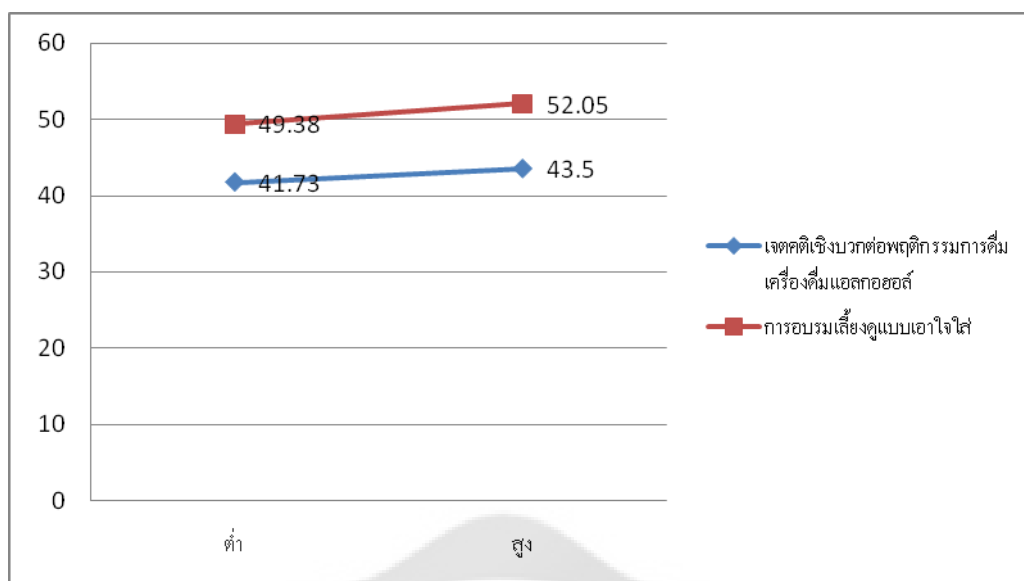
กลุ่ม	จำนวน คน	ค่าสถิติเอฟ			% ทำนาย
		เจตคติเชิง บวกต่อ พฤติกรรม การดื่ม เครื่องดื่ม แอลกอฮอล์	การอบรม เลี้ยงดูแบบ เอาใจใส่	ปฏิสัมพันธ์ แบบสอง ทาง	
		(ก)	(ข)	(กxข)	
5. ประเภทของโรงเรียน					
- ที่มีโครงการ ที่เน้นการ ให้ความรู้เกี่ยวกับอันตราย จากการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์	227	54.43	67.91	0.73	23.2
- ที่มีโครงการ ที่เน้นการ ป้องกัน/ลดพฤติกรรมดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์	243	47.48*	39.21*	2.41*	59.4

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

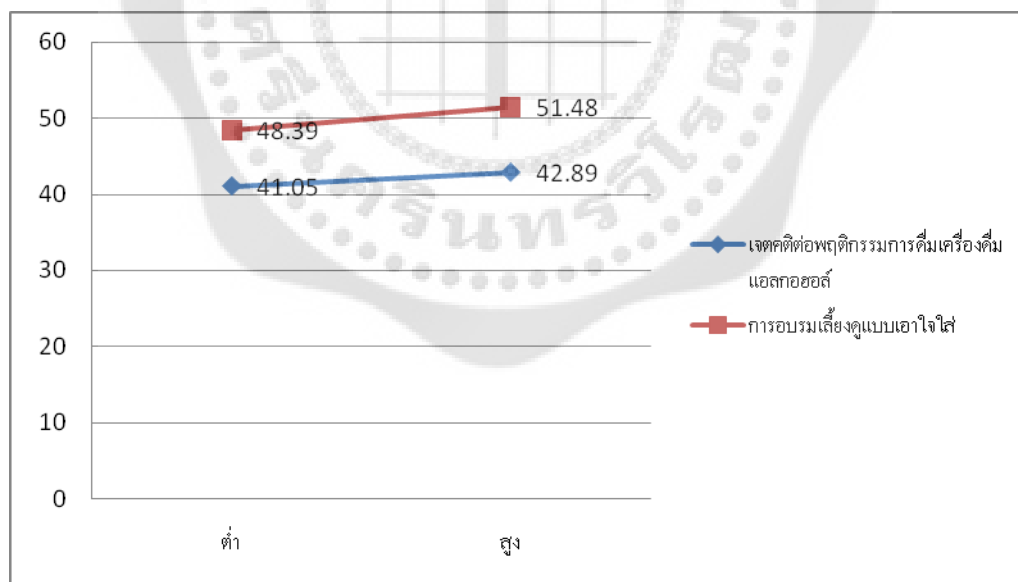
จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง ดังตาราง 6 พบว่า เจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีปฏิสัมพันธ์บางส่วนกับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ ที่มีต่อพฤติกรรมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 6 (ต่อ) ส่วนที่ 2

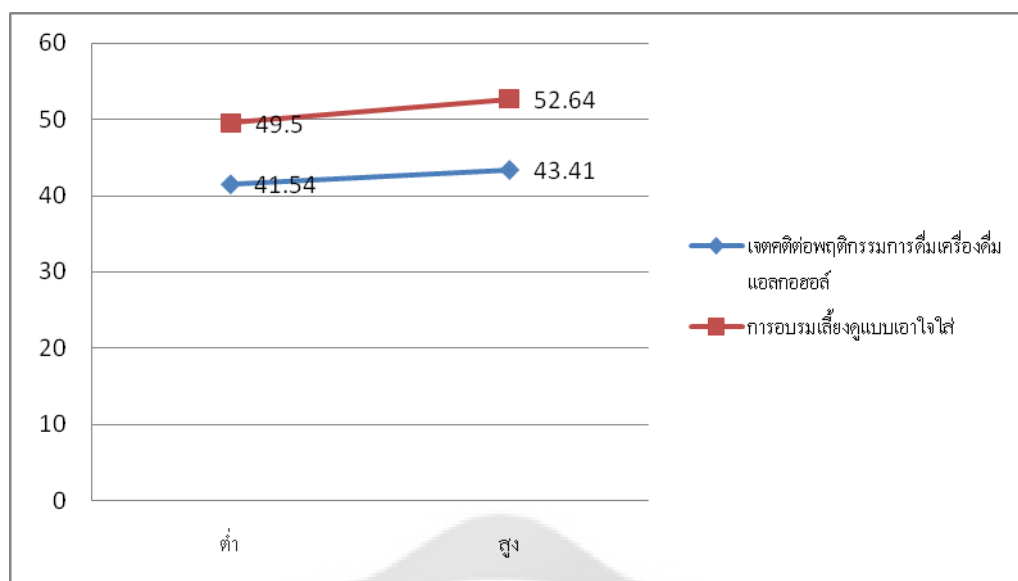
กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของ พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์	
		ในกลุ่มที่มี ค่าเฉลี่ยสูง	ในกลุ่มที่มี ค่าเฉลี่ยต่ำ
1. อายุ			
- 16 ปี	เจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์	สูง = 43.50	ต่ำ = 41.73
	การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่	สูง = 52.05	ต่ำ = 49.38
- 17 ปี	เจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์	สูง = 42.89	ต่ำ = 41.05
	การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่	สูง = 51.48	ต่ำ = 48.39
2. ระดับชั้นเรียน			
- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	เจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์	สูง = 43.41	ต่ำ = 41.54
	การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่	สูง = 52.64	ต่ำ = 49.50
- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	เจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์	สูง = 43.87	ต่ำ = 42.22
	การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่	สูง = 51.46	ต่ำ = 49.05
3. ประเภทของ โรงเรียน ที่มีโครงการ ที่เน้นการป้องกัน/ลด พฤติกรรมการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์	เจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์	สูง = 43.86	ต่ำ = 42.41
	การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่	สูง = 51.90	ต่ำ = 49.41

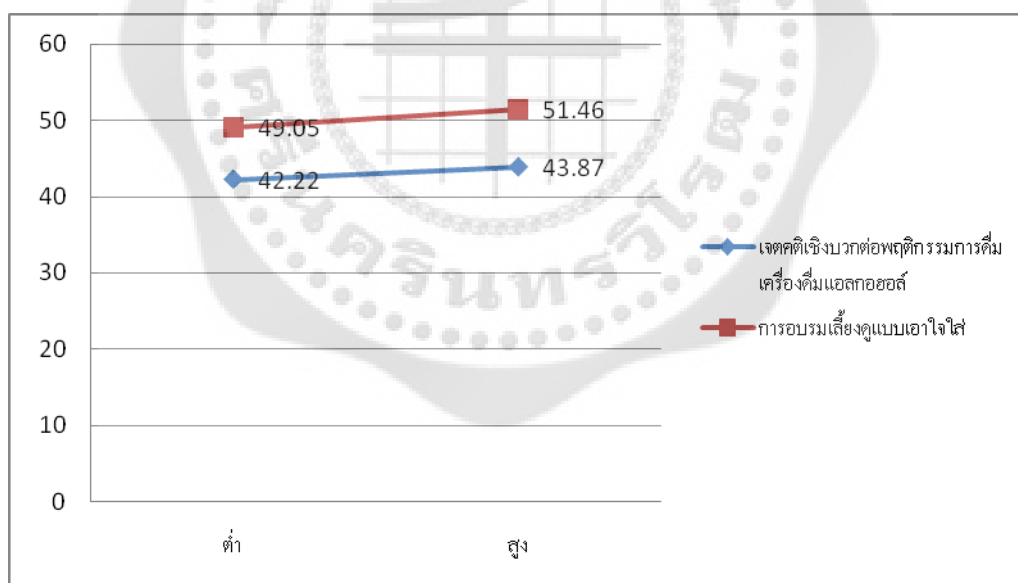
ภาพประกอบ 3 แสดงปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เมื่อมีตัวแปรอิสระ เป็นเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ปฏิสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ในกลุ่มกลุ่มย่อย (อายุ 16 ปี)

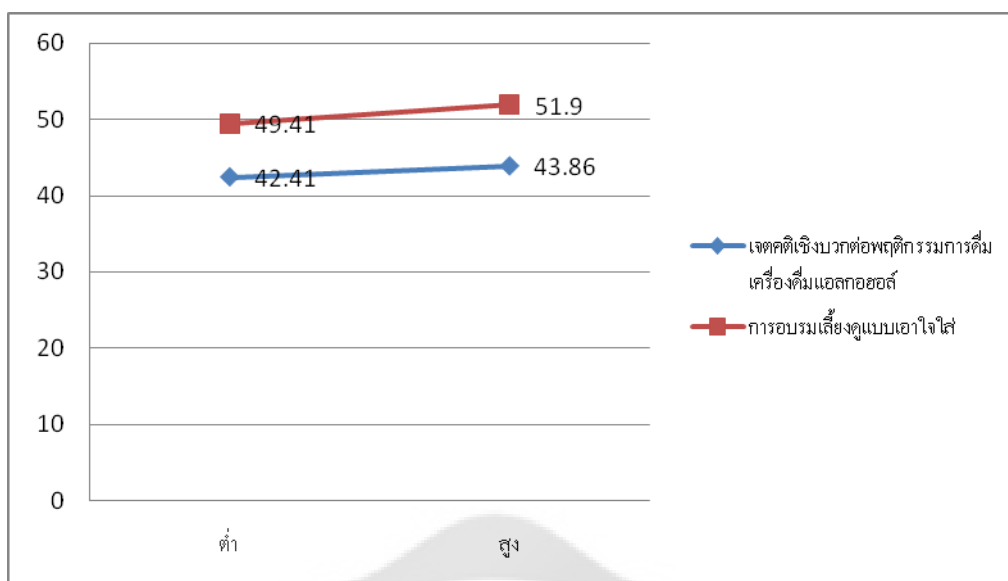
ภาพประกอบ 4 แสดงปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เมื่อมีตัวแปรอิสระเป็นเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ปฏิสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ในกลุ่มกลุ่มย่อย (อายุ 17 ปี)

ภาพประกอบ 5 แสดงปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เมื่อมีตัวแปรอิสระเป็นเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ปฏิสัมพันธ์กับการยอมรับเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ในกลุ่มกลุ่มย่อย (ระดับชั้นเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4)

ภาพประกอบ 6 แสดงปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เมื่อมีตัวแปรอิสระเป็นเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ปฏิสัมพันธ์กับการยอมรับเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ในกลุ่มกลุ่มย่อย (ระดับชั้นเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6)

ภาพประกอบ 7 แสดงปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เมื่อมีตัวแปรอิสระเป็นเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ปฏิสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ ในกลุ่มกลุ่มย่อย (ประเภทของโรงเรียนที่มีโครงการ ที่เน้นการป้องกัน/ลดพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์)

จากตาราง 6 พบว่า เจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ไม่ได้แปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่ละ 2 ตัวในกลุ่มรวม แต่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้านเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับการอบรมเลี้ยงดูแบบ เอาใจใส่ในอายุ 16 ปีและในอายุ 17 ปี ส่วนในระดับชั้นเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และในระดับชั้นเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และประเภทของโรงเรียน ที่มีโครงการ ที่เน้นการป้องกัน/ลดพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตาราง 6 และภาพประกอบ 3 ส่วนภาพประกอบ 4,5,6,7 ตามลำดับ) เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยของ 2 กลุ่มที่แบ่งระดับของตัวแปรอิสระทั้งสองตัวมาเปรียบเทียบกัน เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) พบว่า นักเรียนที่มีเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงกับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ต่ำจะมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงในกลุ่มย่อย ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 1

เมื่อพิจารณาแต่ละตัวแปรอิสระ ดังตาราง 6 พบว่า ค่าคะแนนพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในด้านรวม แปรปรวนไปตามเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยพบใน กลุ่มอายุ 16 ปี (ค่าเฉลี่ย 43.50 และ 41.73) และกลุ่มอายุ 17 ปี (ค่าเฉลี่ย 42.89 และ 41.05) กลุ่มระดับชั้นเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ค่าเฉลี่ย 43.41 และ 41.54) และกลุ่มระดับชั้นเรียน ชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 6 (ค่าเฉลี่ย 43.87 และ 42.22) กลุ่มประเภทของโรงเรียน ที่มีโครงการ ที่เน้นการป้องกัน/ลดพฤติกรรม การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ค่าเฉลี่ย 43.86 และ 42.41)

ค่าคะแนนพฤติกรรม การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในด้านรวม แปรปรวนไปตามการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ โดยพบใน กลุ่มอายุ 16 ปี (ค่าเฉลี่ย 52.05และ49.38) และในกลุ่มอายุ 17 ปี (ค่าเฉลี่ย 51.48 และ48.39) และในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ค่าเฉลี่ย 52.64 และ49.50) ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ค่าเฉลี่ย 51.46 และ49.05) กลุ่มประเภทของโรงเรียน มี เน้นการป้องกัน/ลดพฤติกรรม การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์(ค่าเฉลี่ย 51.90 และ49.41)

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนนี้ พบว่า พฤติกรรม การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้านรวม ได้แก่
1) เจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรม การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงและพบผลเช่นนี้ในกลุ่มย่อยบางกลุ่ม
2) การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ต่ำและพบผลเช่นนี้ในกลุ่มย่อยบางกลุ่ม

1.2) ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของค่าคะแนนพฤติกรรม การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อพิจารณาตาม ความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงและการได้รับตัวแบบต่ำ จะมีพฤติกรรม การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนในกลุ่มลักษณะอื่นทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยตามสมมติฐานข้อที่ 2

ตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรม การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อพิจารณาตามความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการได้รับตัวแบบ ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย (ส่วนที่ 1)

กลุ่ม	จำนวนคน	ค่าสถิติเอฟ			
		ความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	การได้รับตัวแบบ	ปฏิสัมพันธ์แบบสองทาง	%
		(ก)	(ข)	(กxข)	ทำนาย
1. กลุ่มรวม	470	53.83	41.10	1.10	9.3
2. เพศ					
- ชาย	286	34.71	27.83	0.89	13.4
- หญิง	184	71.35*	24.19*	2.00*	39.1

ตาราง 7 (ต่อ) (ส่วนที่ 1)

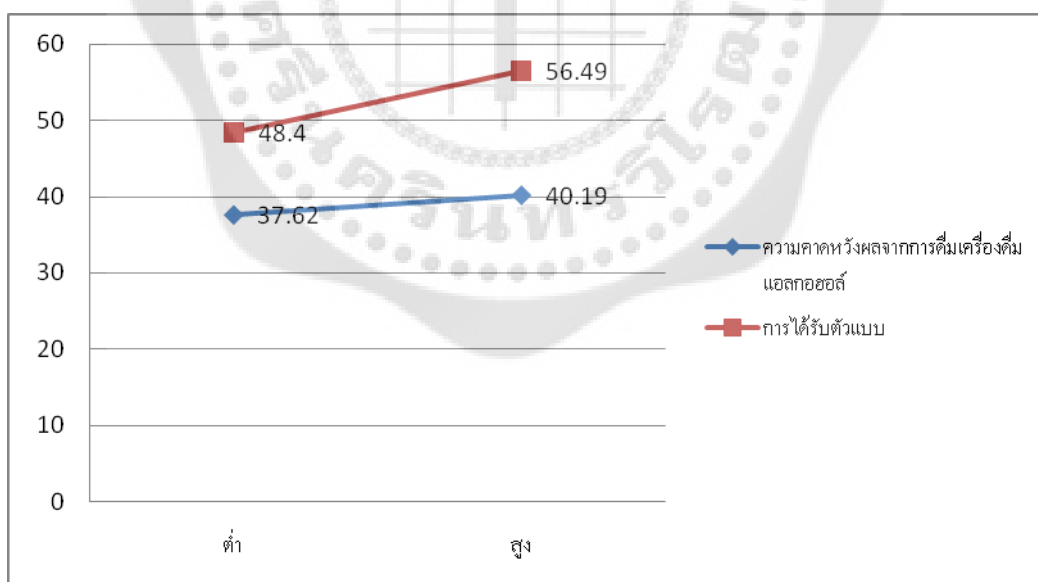
กลุ่ม	จำนวน คน	ค่าสถิติเอฟ			
		ความ	การได้รับ	ปฏิสัมพันธ์	%
		คาดหวังผล จากการดื่ม เครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ (ก)	ตัวแบบ (ข)	แบบสอง ทาง (กxข)	ทำนาย
3. อายุ					
- 16 ปี	200	41.91	59.34	0.97	12.1
- 17 ปี	179	50.11	32.02	1.03	8.2
- 18 ปี	91	63.51	40.25	0.0	0.0
4. ระดับชั้นเรียน					
- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	153	39.36	27.87	1.82	46.4
- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	135	95.75	49.98	0.80	2.8
- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	182	31.12	30.54	0.68	15.4
5. ประเภทของโรงเรียน					
- ที่มีโครงการ ที่เน้นการ ให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายจาก การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	227	63.72	28.07	1.03	3.5
- ที่มีโครงการ ที่เน้นการ ป้องกัน/ลดพฤติกรรมกรดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์	243	31.29	37.38	1.10	5.2

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง ดังตาราง 7 ความคาดหวังผลจากการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์พบปฏิสัมพันธ์บางส่วนกับการได้รับตัวแบบ ที่มีต่อพฤติกรรมการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์พบในเพศหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 7 (ต่อ) ส่วนที่ 2

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์	
		ในกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	ในกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
1. เพศหญิง	ความคาดหวังผลจากการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์	สูง = 40.19	ต่ำ = 37.62
	การได้รับตัวแบบ	สูง = 56.49	ต่ำ = 48.40

ภาพประกอบ 8 แสดงปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ เมื่อมีตัวแปรอิสระเป็นความคาดหวังผลจากการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ปฏิสัมพันธ์กับการได้รับตัวแบบในกลุ่มย่อยในเพศหญิง

จากตาราง 7 พบว่า ความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับการได้รับตัวแบบไม่แปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระทีละ 2 ตัวในกลุ่มรวม แต่พบความแปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระทีละ 2 ตัว ในกลุ่มย่อยพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้านความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับการได้รับตัวแบบพบในเพศหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตาราง 7 และภาพประกอบ 8) และเมื่อนำคะแนนเฉลี่ยของ 2 กลุ่ม ที่แบ่งระดับของตัวแปรอิสระทั้งสองตัว มาเปรียบเทียบกับเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe') พบว่า นักเรียนที่มีความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับการได้รับตัวแบบจะมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 2 เมื่อพิจารณาแต่ละตัวแปรอิสระ ดังตาราง 7 พบว่า ค่าคะแนนพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในด้านรวมแปรปรวนไปตามความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยพบใน กลุ่มเพศหญิง(ค่าเฉลี่ย 40.19 และ 37.62)

ค่าคะแนนพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในด้านรวมแปรปรวนไปตามการได้รับตัวแบบโดยพบในกลุ่มเพศหญิง (ค่าเฉลี่ย 56.49และ48.40)

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนนี้ พบว่า พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้านรวม ได้แก่

- 1) ความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงและและพบผลเช่นนี้ในกลุ่มย่อยบางกลุ่ม
- 2) การได้รับตัวแบบต่ำและพบผลเช่นนี้ในกลุ่มย่อยบางกลุ่ม

1.3) ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของค่าคะแนนพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อพิจารณาตาม ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูงและการเข้าถึงสื่อโฆษณาแอลกอฮอล์ต่ำจะมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่ำกว่านักเรียนในกลุ่มลักษณะอื่นทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยตามสมมติฐานข้อที่ 3

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อพิจารณาตามลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนและการเข้าถึงสื่อโฆษณาแอลกอฮอล์ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย (ส่วนที่ 1)

กลุ่ม	จำนวนคน	ค่าสถิติเอฟ			
		ลักษณะมุ่งอนาคต	การเข้าถึงสื่อโฆษณาแอลกอฮอล์	ปฏิสัมพันธ์แบบสองทาง	% ทำนาย
		(ก)	(ข)	(กxข)	
1. กลุ่มรวม	470	50.29	41.128	0.79	15.7
2. เพศ					
- ชาย	286	51.28	51.62	1.0	7.0
- หญิง	184	49.64	46.65	0.84	20.4
3. อายุ					
- 16 ปี	200	49.84	38.32	1.1	14.4
- 17 ปี	179	30.76	29.93	0.50	7.0
- 18 ปี	91	63.81	70.64	0.31	2.2
4. ระดับชั้นเรียน					
- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	153	48.07	25.58	0.40	9.2
- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	135	66.86	53.23	1.1	5.0
- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	182	17.64	46.49	1.3	6.0
5. ประเภทของโรงเรียน					
- ที่มีโครงการ ที่เน้นการให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	227	67.72	54.24	0.75	2.4
- ที่มีโครงการ ที่เน้นการป้องกัน/ลดพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	243	28.08	41.79	0.65	3.9

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง ดังตาราง 8 ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนและการเข้าถึงสื่อโฆษณาแอลกอฮอล์ที่มีต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทั้งในกลุ่มรวมและทุกกลุ่มย่อย

ส่วนที่สาม ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อศึกษาปัจจัยทางจิตและปัจจัยทางสังคมที่สามารถร่วมทำนายพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตามสมมติฐานข้อที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ เป็นการแสวงหาตัวทำนายพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้ตัวทำนาย 2 ชุด **ตัวทำนายชุดที่ 1** คือ เจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน **ตัวทำนายชุดที่ 2** คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ การได้รับตัวแบบ การเข้าถึงสื่อโฆษณาแอลกอฮอล์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น (Stepwise Multiple Regression Analysis) ผลการวิเคราะห์ ดังตาราง 9

ตาราง 9

พฤติกรรม	ชุดที่ 1 (1,2,3)			ชุดที่ 2 (1,2,3,4,5,6)			% แตกต่าง
	%	ตัว	ค่าเบต้า	%	ตัว	ค่าเบต้า	
	ทำนาย	ทำนาย		ทำนาย	ทำนาย		
1. กลุ่มรวม	31.0*	2,3	-.14, -.10	10.0*	2,3,6	-.14, -.10, -.09	21
2. เพศ							
- ชาย	48.0*	1,2,3	-.14, .12, -.11	34.0*	1,2,3	-.14, .15, -.12	14
- หญิง	23.0*	2	-.15	20.0*	2	-.15	3
3. อายุ							
- 16 ปี	47.0*	2,3	-.22, -.14	21.7*	2,3	-.21, -.14	26
- 17 ปี	46.0*	1,2	.15, -.15	26.2*	1,2	-.15, .15	19.8
4. ระดับชั้นเรียน							
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	29.0*	3	-.17	17.0*	3	-.11	12

ตาราง 9 (ต่อ)

พฤติกรรม	ชุดที่ 1 (1,2,3)			ชุดที่ 2 (1,2,3,4,5,6)			% แตกต่าง
	% ทำนาย	ตัว ทำนาย	ค่าเบต้า	% ทำนาย	ตัว ทำนาย	ค่าเบต้า	
5. ประเภทของโรงเรียน							
-							
มีโครงการ ที่เน้นการให้							
ความรู้เกี่ยวกับอันตรายจากการ							
ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	27.0*	2	-.13	17.0*	2	-.10	10
-							
มีโครงการ ที่เน้นการ							
ป้องกัน/ลดพฤติกรรมกรรมการดื่ม							
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์	27.6*	2	-.17	16.0*	2	-.15	11.6

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1 หมายถึง เจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

2 หมายถึง ความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

3 หมายถึง ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

4 หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่

5 หมายถึง การได้รับตัวแบบ

6 หมายถึง การเข้าถึงสื่อโฆษณาการดื่มแอลกอฮอล์

จากตาราง 9 แสดงว่า **ตัวทำนายชุดที่ 1 กลุ่มรวม** มีตัวทำนาย 2 ตัว ได้แก่ ความคาดหวัง ผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนในกลุ่มรวมสามารถร่วมทำนายได้ 31.0% (ค่าเบต้า -.14 และ -.10 ตามลำดับ) **ตัวทำนายชุดที่ 1 เพศชาย** มีตัวทำนาย 3 ตัว ได้แก่ เจตคติเชิงบวก ต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนในกลุ่มเพศชายสามารถร่วมทำนายได้ 48.0% (ค่าเบต้า -.14, .12 และ -.11 ตามลำดับ) **ตัวทำนายชุดที่ 1 เพศหญิง** มีตัวทำนาย 1 ตัว ได้แก่ ความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มเพศหญิงสามารถร่วมทำนายได้ 23.0% (ค่าเบต้า -.15) **ตัวทำนายชุดที่ 1 อายุ 16 ปี** มีตัวทำนาย 2 ตัว ได้แก่ ความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนในกลุ่มอายุ 16 ปีสามารถร่วมทำนายได้ 47% (ค่าเบต้า -.22 และ -.14 ตามลำดับ) **ตัวทำนายชุดที่ 1 อายุ 17 ปี** มีตัวทำนาย 2 ตัว ได้แก่ เจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มอายุ 17 ปี สามารถร่วมทำนายได้ 46% (ค่าเบต้า .15 และ -.15 ตามลำดับ) **ตัวทำนายชุดที่ 1 ระดับชั้นเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6** มีตัวทำนาย 1 ตัว ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน ในกลุ่มระดับชั้นเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สามารถร่วมทำนายได้ 29% (ค่าเบต้า -.17) **ตัวทำนายชุดที่ 1 ประเภทของโรงเรียน ที่มีโครงการที่เน้นการให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์** มีตัวทำนาย 1 ตัว ได้แก่ ความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในกลุ่มประเภทของโรงเรียน ที่มีโครงการที่เน้นการให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สามารถร่วมทำนายได้ 27 % (ค่าเบต้า -.13) **ตัวทำนายชุดที่ 1 ประเภทของโรงเรียน ที่มีโครงการ ที่เน้นการป้องกัน/ลดพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์** มีตัวทำนาย 1 ตัว ได้แก่ ความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในกลุ่มโรงเรียน ที่มีโครงการที่เน้นการป้องกัน/ลดพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สามารถร่วมทำนายได้ 27.6 % (ค่าเบต้า -.17)

ตัวทำนายชุดที่ 2 กลุ่มรวม มีตัวทำนาย 3 ตัว ได้แก่ ความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนและการเข้าถึงสื่อโฆษณาการดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มรวมสามารถร่วมทำนายได้ 10.0% (ค่าเบต้า -.14, -.10 และ -.09 ตามลำดับ) **ตัวทำนายชุดที่ 2 เพศชาย** มีตัวทำนาย 3 ตัว ได้แก่ เจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน ในกลุ่มเพศชายสามารถร่วมทำนายได้ 34.0% (ค่าเบต้า -.14, .15 และ -.12 ตามลำดับ) **ตัวทำนายชุดที่ 2 เพศหญิง** มีตัวทำนาย 1 ตัว ได้แก่ ความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มเพศหญิงสามารถร่วมทำนายได้ 20.0% (ค่าเบต้า -.15) **ตัวทำนายชุดที่ 2 อายุ 16 ปี** มีตัวทำนาย 2 ตัว ได้แก่ ความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน ในกลุ่มอายุ 16 ปี

สามารถร่วมทำนายนได้ 21.7% (ค่าเบต้า -.21 และ -.14 ตามลำดับ) **ตัวทำนายชุดที่ 2** อายุ 17 ปีมีตัวทำนาย 2 ตัว ได้แก่ เจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มอายุ 17 ปี สามารถร่วมทำนายนได้ 26.2% (ค่าเบต้า -.15 และ .15 ตามลำดับ) **ตัวทำนายชุดที่ 2 ระดับชั้นเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6** มีตัวทำนาย 1 ตัว ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน ในกลุ่มระดับชั้นเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สามารถร่วมทำนายนได้ 17.0% (ค่าเบต้า -.11) **ตัวทำนายชุดที่ 2 ประเภทของโรงเรียน ที่มีโครงการที่เน้นการให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์**มีตัวทำนาย 1 ตัว ได้แก่ ความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในกลุ่มประเภทของโรงเรียน ที่มีโครงการที่เน้นการให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สามารถร่วมทำนายนได้ 17 % (ค่าเบต้า -.10) **ตัวทำนายชุดที่ 1 ประเภทของโรงเรียนที่มีโครงการ ที่เน้นการป้องกัน/ลดพฤติกรรม การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์**มีตัวทำนาย 1 ตัว ได้แก่ ความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในกลุ่มโรงเรียน ที่มีโครงการที่เน้นการป้องกัน /ลดพฤติกรรม การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สามารถร่วมทำนายนได้ 16.0 % (ค่าเบต้า -.15)

จากผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น จากตาราง 9 สามารถสรุปได้ว่า ตัวแปรทางจิต ได้แก่ ความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน เป็นตัวทำนาย ที่ถูกคัดเลือกเข้าสมการทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

ส่วนที่สี่ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีอิทธิพลต่อผลกระทบด้านการเรียน วิธีการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Correlation Analysis) ด้วยวิธีสัมพัทธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความสัมพันธ์กับผลกระทบด้านการเรียนในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใช้วิธีการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Correlation Analysis) ด้วยวิธีสัมพัทธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) ตามสมมติฐานข้อที่ 5

ตาราง 10 ผลของการวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับผลกระทบด้านการเรียนในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	Pearson Correlation	sig
พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	44.39	6.81	.58 [*]	.001 [*]
ผลกระทบด้านการเรียน	30.02	6.20		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิเคราะห์ ตาราง 10 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กับผลกระทบด้านการเรียนด้วยวิธีการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่า ผลกระทบด้านการเรียนจากพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) เท่ากับ .58 สรุปได้ว่า พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับผลกระทบด้านการเรียน

บทที่ 5

การสรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษา “ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และผลกระทบด้านการเรียนในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” เป็นการศึกษาความสัมพันธ์เปรียบเทียบเชิงสาเหตุโดยมีกลุ่มตัวแปรอิสระ 2 กลุ่มได้แก่ 1) ตัวแปรปัจจัยทางจิต มี 3 ตัวแปรคือ เจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน 2) ปัจจัยทางสังคม มี 3 ตัวแปร คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ การได้รับตัวแบบ และการเข้าถึงสื่อโฆษณาแอลกอฮอล์ 3) ปัจจัยชีวสังคมเป็นตัวแปรที่ใช้ในการแบ่งกลุ่มย่อยมี 4 ตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นเรียน ประเภทของโรงเรียน ส่วนตัวแปรตาม พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และผลกระทบด้านการเรียน การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 3 ประการ **ประการที่ 1** เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางจิตและสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย **ประการที่ 2** เพื่อศึกษาอำนาจในการทำนายของปัจจัยทางจิตและสังคมที่มีต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย **ประการที่ 3** เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับผลกระทบด้านการเรียนในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 470 คน โดยใช้เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลประกอบด้วย แบบสอบถามพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แบบสอบถามเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แบบสอบถามความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ แบบสอบถามการได้รับตัวแบบ แบบสอบถามการเข้าถึงสื่อโฆษณาแอลกอฮอล์ แบบสอบถามผลกระทบด้านการเรียน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้สถิติพื้นฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two way Analysis of Variance) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น (Stepwise Multiple Regression Analysis) และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Correlation Analysis) ด้วยวิธีสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) โดยในบทนี้ได้สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ตามลำดับดังนี้ 5.1) การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐาน 5.2) ข้อดี ข้อจำกัดของการวิจัยในครั้งนี้ 5.3) ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนางานวิจัยและเสนอแนวทางในการวิจัยในครั้งต่อไป

1 การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐาน

จากการประมวลแนวคิดทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์และผลกระทบด้านการเรียน ดังที่มีปรากฏในบทที่ 2 แล้วทำให้สามารถตั้งสมมติฐานของงานวิจัยในครั้งนี้ได้ออกมาจำนวน 5 ข้อ ซึ่งได้มีการทำการทดสอบโดยการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปผลให้เป็นไปตามสมมติฐานได้ในแต่ละข้อดังต่อไปนี้

1.1 การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 1

สมมติฐาน 1. สมมติฐานนี้คาดว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์สูงและการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ต่ำ จะมีพฤติกรรมการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนในกลุ่มลักษณะอื่นทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัว คือ เจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์กับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ ส่วนตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์

พบว่า มีปฏิสัมพันธ์แบบสองทางระหว่างเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์สูงและการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ต่ำจะมีพฤติกรรมการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์สูงแต่พบว่า 1) พฤติกรรมการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์แปรปรวนไปตามตัวแปรที่ละตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ดังตาราง 6) ดังนี้ 1) เจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ 2) การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ กลุ่มย่อย 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุ 16 ปีและกลุ่มอายุ 17 ปี กลุ่มระดับชั้นเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และกลุ่มระดับ ชั้นเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และประเภทของโรงเรียนที่มีโครงการที่เน้นการป้องกัน/ลดพฤติกรรมการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้นทำให้ทราบว่าพฤติกรรมการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ เกี่ยวข้องกับตัวแปรทั้ง 2 ตัวแปรร่วมกัน คือ เจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์สูงและการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ต่ำ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 1 ผลดังกล่าวแสดงให้เห็นเพียงว่าตัวแปรอิสระด้านใดด้านหนึ่งจาก 2 ด้าน ที่นำมาศึกษาก็เพียงพอที่จะส่งต่อความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์

สอดคล้องกับงานวิจัยของ กู๊ดวินและคณะ (Goodwin; et al. 1973: 294; อ้างอิงจาก กมลทิพย์ วิจิตรสุนทรกุล. 2542: 69) พบว่า การศึกษาเกี่ยวกับเด็กชายที่อยู่ในครอบครัวที่มีบิดาติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก็จะมีโอกาสติดแอลกอฮอล์เป็น 3 เท่า ของเด็กนักเรียนชายที่มาจากครอบครัวที่บิดาไม่ติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรทัย วลีวงศ์ สุรศักดิ์ ไชยสงค์

และคณะ (2553); อ้างอิงจาก Simons-Morton & Crump (2003) พบว่า ที่มีเจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการ ตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ในเด็กเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 91,778 คน

1.2 การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 2

สมมติฐาน 2. สมมติฐานนี้คาดว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีความคาดหวังผลจากการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์สูงและการได้รับตัวแบบต่ำจะมีพฤติกรรมกรรมการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนในกลุ่มลักษณะอื่นทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัว คือ ความคาดหวังผลจากการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์กับการได้รับตัวแบบ ส่วนตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ พบว่า มีปฏิสัมพันธ์แบบสองทางระหว่างความคาดหวังผลด้านการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์สูงและการได้รับตัวแบบต่ำจะมีพฤติกรรมกรรมการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์สูงแต่พบว่า 1) พฤติกรรมการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์แปรปรวนไปตามตัวแปรที่ละตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ดังตาราง 7) ดังนี้ 1) ความคาดหวังผลด้านการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์สูง 2) การได้รับตัวแบบพบกลุ่มย่อย 1 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเพศหญิง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้นทำให้ทราบว่าพฤติกรรมกรรมการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์เกี่ยวข้องกับตัวแปรทั้ง 2 ตัวแปรร่วมกันคือความคาดหวังผลด้านการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์สูงและการได้รับตัวแบบต่ำจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 2 ผลดังกล่าวแสดงให้เห็นเพียงว่า ตัวแปรอิสระด้านใดด้านหนึ่งจาก 2 ด้าน ที่นำมาศึกษาก็เพียงพอที่จะส่งต่อความแปรปรวนของคะแนน พฤติกรรมการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์สอดคล้องกับการศึกษาของ (สุสันหา ยิ้มแย้ม. 2530: 1; อ้างอิงจาก Lazarus; et al. 1985: 52) พบว่า ส่วนใหญ่ผู้หญิงจะแสดงความเป็นหญิงในตัวเองสูงทำให้แสดงออกทางด้านอารมณ์มีความสุขสนุกสนานไวต่อความรู้สึก ชอบการฟังพา ทนต่อความเจ็บปวดได้น้อย ผู้ชายเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ส่วนมากจะหาเลี้ยงครอบครัว รับผิดชอบในการตัดสินใจเกือบทุกเรื่อง เป็นผู้นำในหน้าที่การงานครอบครัว ส่วนผู้หญิงมีหน้าที่เป็นภรรยาที่ต้องทำงานบ้าน เลี้ยงดูบุตร ธิดา ดูแลภายในบ้านสอดคล้องกับการศึกษาของ ยุบลวรรณ ประมาญรัฐการ (2532) พบว่า จากผลการศึกษาในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าเยาวชนที่เป็นชายตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์มากกว่าเพศหญิงถึงร้อยละ 21 ส่วนการศึกษาของ (วรรณ เพชรพันธ์. 2534: 25; อ้างอิงจาก Austin; et al. 2006) พบว่า เพศเป็นปัจจัยที่สามารถทำนายพฤติกรรมกรรมการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ของเยาวชนได้ผ่านทาง ความคาดหวังผลในผลลัพธ์จากพฤติกรรมกรรมการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ส่วนการศึกษาของ (Fraga; et al. 2011) พบว่า พฤติกรรมการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ของเยาวชนหญิงร้อยละ 50

5.1.3 การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 3

สมมติฐาน 3.สมมติฐานนี้คาดว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มี-ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูงและการเข้าถึงสื่อโฆษณาแอลกอฮอล์ต่ำจะมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่ำกว่านักเรียนในกลุ่มลักษณะอื่นทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัวคือลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนกับการเข้าถึงสื่อโฆษณาแอลกอฮอล์ ส่วนตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ไม่พบปฏิสัมพันธ์แบบสองทางระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูงและการเข้าถึงสื่อโฆษณาแอลกอฮอล์ต่ำจะมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ดังตาราง 8)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้นทำให้ทราบว่าพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ไม่เกี่ยวข้องกับตัวแปรทั้ง 2 ตัวแปรด้วยกัน คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการเข้าถึงสื่อโฆษณาแอลกอฮอล์จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลไม่สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 3 ผลดังกล่าวแสดงให้เห็นเพียงว่าตัวแปรอิสระด้านใดด้านหนึ่ง จาก 2 ด้าน ที่นำมาศึกษาก็เพียงพอที่จะส่งต่อความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ สอดคล้องกับงานวิจัยของปะภาสี สุขทรศนี (2536) พบว่าการปฏิเสภกฎเกณฑ์ของโรงเรียนมีแนวโน้มที่จะประพตติผิตได้ง่ายไม่ค่อยมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูงเป็นเด็กที่ไม่สนใจค่อยความคิดเห็นของครูและโรงเรียน สอดคล้องกับสุภาพร ภชนะชานันท์ (2548) พบว่า อิทธิพลของมาตรการการป้องกันสิ่งเสพติดในโรงเรียนและครอบครั้วกับความผูกพันทางสังคม ที่มีต่อการป้องกันสิ่งเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาพื้นฐาน เขตกรุงเทพมหานครพบว่า ความผูกพันกับโรงเรียนไม่สามารถอธิบายความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยเจตคติต่อสิ่งเสพติดที่เกิดขึ้นระหว่างโรงเรียนได้ร้อยละ 40 ส่วนปัจจัยระดับโรงเรียน ได้แก่ ภาวะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารการอบรมสั่งสอนของครู มาตรการ ในการป้องกันสิ่งเสพติดของโรงเรียนไม่สามารถอธิบายความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยด้านเจตคติต่อสิ่งเสพติดที่เกิดขึ้นระหว่างโรงเรียนได้ร้อยละ 3.07 ส่วนด้านพฤติกรรมป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดพบว่าลักษณะความผูกพันกับโรงเรียนไม่สามารถที่จะอธิบายความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดที่เกิดขึ้นระหว่างโรงเรียนได้ร้อยละ 69 ส่วนเด็กที่ไม่ชอบไปโรงเรียน

5.1.4 การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 4

สมมติฐาน 4. กล่าวว่า “ตัวปัจจัยทางจิต (เจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน) และปัจจัยทางสังคม (การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ การได้รับตัวแบบ การเข้าถึงสื่อโฆษณาแอลกอฮอล์) สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้กัมัยมศึกษาตอนปลายในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย”

จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น (Stepwise Multiple Regression Analysis) ของพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ดังตาราง 9) ด้วยตัวแปรปัจจัยทางจิต จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ เจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน เป็นตัวแปรทำนายชุดที่ 1 และตัวแปรปัจจัยทางสังคม จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ การได้รับตัวแบบ การเข้าถึงสื่อโฆษณาแอลกอฮอล์ เป็นตัวแปรทำนายชุดที่ 2 ร่วมกันทำนายพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยมศึกษา ตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 4 โดยใช้เกณฑ์การทำนายที่แตกต่างกันมากกว่า 5% เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ว่า

พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่าปัจจัยทางจิต จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ เจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ลักษณะ มุ่งอนาคต-ควบคุมตน ตัวแปรทำนายชุดที่ 1 เป็นตัวแปรที่ทำนายที่ถูกคัดเลือกเข้าสมการได้ทั้งในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย จึงกล่าวได้ว่ากลุ่มรวม เพศชาย อายุ 16 ปีและอายุ 17 ปี ระดับชั้นเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ประเภทของโรงเรียน ที่มีโครงการที่เน้นการให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และประเภทของโรงเรียน ที่มีโครงการที่เน้นการป้องกัน/ลดพฤติกรรมกรดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สำหรับตัวแปรปัจจัยทางสังคม จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ การได้รับตัวแบบ การเข้าถึงสื่อโฆษณาแอลกอฮอล์พบว่าการเข้าถึงสื่อโฆษณาแอลกอฮอล์เป็นตัวแปรที่ทำนายที่ถูกคัดเลือกเข้าสมการได้ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ตัวแปรทำนายชุดที่ 2 เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบตัวแปรปัจจัยทางสังคม จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ การได้รับตัวแบบ การเข้าถึงสื่อโฆษณาแอลกอฮอล์และตัวแปรตาม 1 ตัวแปร ได้แก่ พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (สามารถร่วมกันทำนายมีความแตกต่างกันทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยดังนี้ 21.0%,14.0%,26.0%, 19.8%,12.0%,10.0%,11.6% ตามลำดับ)

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิภาญดา พรหมราชวิจิต (2545) พบว่า ความสัมพันธ์ทางลบกับการใช้สารเสพติดนักเรียนจะมีพฤติกรรมการมุ่งอนาคตควบคุมตนเอง ไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข สุรา ยาเสพติดทุกชนิด การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและแรงสนับสนุนทางสังคมจากครูอยู่ในระดับมาก (3.51,4.68) การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธและวิถีแบบพุทธอยู่ในระดับค่อนข้างมาก (3.75,3.64) ส่วนแรงสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน อยู่ในระดับปานกลาง (3.33) และจากผลการวิเคราะห์ตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการควบคุมตนเองไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับอบายมุข ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครู สามารถที่ทำนายการไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับอบายมุขของนักเรียนได้ถึงร้อยละ 22 แรงสนับสนุนทางสังคมจากครูเป็นตัวแปรทำนายพฤติกรรมการมุ่งอนาคตควบคุมตนเองไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับอบายมุขเพิ่มขึ้นร้อยละ.04 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจิตา อินทวงษ์ (2548) พบว่า ความคาดหวังจากการดื่มแอลกอฮอล์และแบบแผนการดื่มแอลกอฮอล์ ในเชียงใหม่ ของเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายปีที่ 4-6 จำนวน 1,152 คน มีความคาดหวังจากการดื่มแอลกอฮอล์ในแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กับแบบแผนการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในด้านความกล้าแสดงออก ด้านการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ ด้านภาวะพึงพิง ด้านทางเพศ ด้านการรู้จักและด้านลดความตึงเครียด ส่วน (สมพร สิทธิสงคราม .2549 ;อ้างอิงจาก Dijkstra et.al. 2001) พบว่าจากพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่นจำนวน 161 คน ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านความคาดหวังผลจากพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ทางบวกในสังคม อารมณ์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น ($r=.41, r=.38$) ตามลำดับแสดงให้เห็นว่าความคาดหวังผลจากการดื่มแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ สอดคล้องกับงานวิจัยของจันทิมา เขียวแก้วและคณะ (2555) พบว่า จะสามารถกระทำพฤติกรรมนั้นได้สำเร็จขึ้นอยู่กับความคาดหวังผลลัพธ์ (Outcome expectancy) ที่เกิดจากการกระทำพฤติกรรมนั้นจะเกิดผลลัพธ์นั้นตามมาอย่างไร นอกจากนี้แล้วสิ่งแวดล้อมภายนอกที่มีอิทธิพลทางสังคมก็จะมีผลต่อการกระทำพฤติกรรมของบุคคลเช่นกัน กับการที่จะเข้าใจถึงความคาดหวังผลจากการดื่มแอลกอฮอล์จะทำให้เข้าใจถึงพฤติกรรมการตัดสินใจ ความตั้งใจ ความใส่ใจที่จะมีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียน ส่วนงานวิจัยของ ชาติชาย พิทักษ์ธนาคม (2556) พบว่า แรงสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนและแรงสนับสนุนทางสังคมจากครูสามารถร่วมทำนายพฤติกรรมการควบคุมตนเองไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับอบายมุขได้ร้อยละ 26.7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

5.1.5 การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 5

สมมติฐาน 5. สมมติฐานนี้คาดว่า พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความสัมพันธ์กับผลกระทบด้านการเรียน ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ (ตาราง 10) สรุปได้ว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับผลกระทบด้านการเรียน มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่าพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ส่งผลกระทบด้านการเรียนผลการวิเคราะห์ในส่วนสมมติฐานที่ 5 สรุปว่า พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับผลกระทบด้านการเรียน มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านรวม ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพฑูรย์ จัยสินและคณะ (2536: 11) พบว่า ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สารเสพติดในกลุ่มนักเรียนไทยพบว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนดีส่วนใหญ่จะมึนเรียนเพียงอย่างเดียวเวลาที่ใช้ส่วนมากจึงเป็นเรื่องส่วนตัวกับหนังสือในห้องเรียน ห้องสมุด สถานที่เรียนพิเศษ ซึ่งจากการศึกษาในครั้งนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เรียนอย่างเดียวจะมีอัตราการดื่มแอลกอฮอล์เพียงร้อยละ 21.96 ส่วนกลุ่มที่มีผลการเรียนต่ำมักจะได้รับความกดดันจากครอบครัวและสังคมรอบข้างทำให้ไม่มีความสุขในการเรียน เกิดความเครียดและทำให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้เด็กนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำลง จะมีการพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าเด็กนักเรียนที่มีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์สูงส่วนจิราภรณ์ เทพหนู (2540: 114) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการดื่มแอลกอฮอล์ของเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญศึกษาในจังหวัดพัทลุง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีผลการเรียนต่ำมีอัตราการดื่มแอลกอฮอล์สูงถึงร้อยละ 74.74 สูงกว่ากลุ่มที่มีผลการเรียนปานกลางและสูง นอกจากนี้ยังพบว่าผลการเรียนมีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีผลการเรียนต่ำและปานกลางมีโอกาสเสี่ยงต่อการดื่มแอลกอฮอล์เป็น 9.85 และ 2.30 เท่าของกลุ่มตัวอย่างที่มีผลการเรียนสูงตามลำดับส่วนงานวิจัยของ (กมลทิพย์ วิจิตรสุนทรกุล. 2542) พบว่า ผลของการใช้มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนในจังหวัดลพบุรี สอดคล้องกับผลการศึกษา อติศวร หลายชูไทย และคณะ(2545) พบว่า นักเรียนวัยรุ่นชายที่มีผลการเรียนต่ำกว่า 2.0 เคยดื่มสุราร้อยละ 68.5 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ จิราภรณ์ เทพหนู (2540) พบว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำถึงปานกลาง มีโอกาสเสี่ยงต่อการดื่มสุราเป็น 9.85 และ 2.30 เท่า ของนักเรียนที่มีผลการเรียนสูงเช่นเดียวกับส่วนงานวิจัยของชยภรณ์ บุญเรืองศักดิ์และมณฑา เก่งการพานิช (2550) พบว่า มีเยาวชนอายุ 18 ปีร้อยละ 58.3 ไม่เคยดื่มแอลกอฮอล์ร้อยละ 41.7 ภายหลังมีการบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายในการ ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีเยาวชนร้อยละ 23.7 เลิกดื่มร้อยละ 64.5 ลดละการดื่มและเลิกดื่มร้อยละ 11.8 ที่ยังคงดื่มปกติปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่ม

แอลกอฮอล์ ได้แก่ เพศ อายุที่เริ่มดื่ม ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายร้อยละ 47.0 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อยู่ในระดับเล็กแล้วและร้อยละ 4.9 มีพฤติกรรมดื่มเป็นปกติจากการศึกษาของ วิชุดา กิจธรรม (2554: 12) พบว่า การขาดเรียน ทำให้ผลการเรียนแย่ง ร้อยละ 14.35 การไม่ส่งการบ้าน และจากนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำจะมีโอกาสที่จะดื่มแอลกอฮอล์มากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า ส่วนงานวิจัยของ มัณฑนา ขอนดอกและคณะ (2555) พบว่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน้อยกว่า 3.00 ร้อยละ 69.1 เกิดปัจจัยที่สัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระยะแรกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2 ข้อดี ข้อจำกัดของการวิจัย

5.2.1 ข้อดีของงานวิจัย

1. จากผลของการวิจัยในเชิงสัมพันธ์และเปรียบเทียบ จากผลของการวิจัยจะแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามเท่านั้นซึ่งจากผลของการวิจัยได้พิสูจน์ เพื่อยืนยันความเป็นสาเหตุและผลของการศึกษาพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายภาคตะวันออกเฉียงเหนือในเชิงปริมาณเท่านั้น จึงควรมีการวิจัยในเชิงคุณภาพเพื่อเป็นการพิสูจน์ปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

2. เกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบจากพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แล้วทำให้ผลการเรียนลดลง พร้อมทั้งหาแนวทางในการป้องกันแก้ไข นักดื่มหน้าใหม่ที่จะเกิดขึ้นในสังคมต่อไป

5.2.2 ข้อจำกัดของงานวิจัย

1. จากการวิจัยครั้งเป็นการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบวัดเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และผลกระทบด้านการเรียนเท่านั้น

2. ผู้ตอบอาจจะตอบคลาดเคลื่อน จากความเป็นจริงจริง มีการศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อยืนยันผลให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

5.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนางานวิจัยและเสนอแนวทางในการวิจัยในครั้งต่อไป

1. จากผลของการวิจัยพบปฏิสัมพันธ์ระหว่าง เจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ พบว่าในนักเรียนอายุ 16 ปีและอายุ 17 ปี และมัธยมศึกษา ปีที่ 4 นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีปฏิสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังนั้น สถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการควรสนับสนุนให้โรงเรียนต่างๆ มีกิจกรรมส่งเสริมเจตคติและให้ความรู้พ่อแม่เอาใจใส่บุตร

เพื่อป้องกัน/ลดพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในนักเรียนอายุ 16 ปี และอายุ 17 ปี และมัธยมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นสำคัญ

2. จากผลของการวิจัยพบปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการได้รับตัวแบบพบว่าในเพศหญิง มีปฏิสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังนั้น ควรให้เพศหญิงได้รับความรู้จากตัวแบบที่ดีและให้ความรู้ถึงผลเสียของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมไปถึงผู้ปกครอง ครู อาจารย์ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการสอดส่องดูแล นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายเพศหญิงและมีควรที่จะมีโครงการป้องกัน/ลดพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

3. จากผลของการวิจัย การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นระหว่างปัจจัยทางจิตและปัจจัยทางสังคมที่สามารถร่วมทำนายพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้แก่ ความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน ดังนั้น ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับโครงการ ที่เน้นการป้องกัน/ลดพฤติกรรม การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

4. สนับสนุนให้โรงเรียนเน้นการป้องกัน/ลดพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย มากกว่าการให้ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพียงอย่างเดียว

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กฤษณา ศักดิ์ศรี. (2530). **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพฯ: บำรุงศาสตร์.
- กมลทิพย์ วิจิตรสุนทรกุล. (2542). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนอาชีวศึกษาชายในกรุงเทพมหานคร**.วิทยานิพนธ์ วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- กรมสุขภาพจิต. (2542). รายงานการประชุมวิชาการสุขภาพจิตเรื่อง **ความรุนแรงในสังคม : ทางออกอยู่ที่ไหน**. สืบค้นเมื่อ 10 ธันวาคม 2555 จาก <http://www.dmh.go.th/maim.asp>.
- กรมสุขภาพจิต. (2547). **แบบสอบถามแอลกอฮอล์**. สืบค้นเมื่อ 10 ธันวาคม 2555 จาก <http://www.dmh.go.th/maim.asp>.
- กรรณิกา เฉลิมกุล. (2535). **การเปรียบเทียบความพึงพอใจในชีวิตสมรสของผู้ที่มีเอกลักษณ์บทบาททางเพศแตกต่างกัน**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาสังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- กรแก้ว คงเดชา. (2544). **การรับรู้บทบาทหญิงชายของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. ครุศาสตร์ (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- กองสนับสนุนภาคประชาชน. (2549). **แนวทางการดำเนินงานหมู่บ้านจัดการสุขภาพ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- กุศล สุนทรธาดา; อุไรวรรณ คะนิงสุขเกษม; กาญจนา ตั้งชลทิพย์; และสุรีย์พร พันพึ้ง. (2541). **สถานการณ์และองค์ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เกรียงศักดิ์ ศรีสมบัติ. (2544). **ผลของการพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตที่มีต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนเขตชนบทยากจน จังหวัดอำนาจเจริญ**. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เครือข่ายวิชาการวิจัยและข้อมูลด้านสารเสพติดในภาคใต้. (2554). **การเฝ้าระวังพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ในประเทศไทย**. ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.

- งามตา วรินทร์านนท์. (2536). **ลักษณะทางพุทธศาสนาและพฤติกรรมศาสตร์ของบิดามารดาที่เกี่ยวข้องกับการการอบรมเลี้ยงดูบุตร**. รายงานการวิจัยฉบับที่ 50. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- งามตา วรินทร์านนท์. (2537). **จิตวิทยาสังคม**. เอกซ์เพรสมีเดีย.
- จรรยา สุวรรณทัต. (2531). **ประมวลบทความวิชาการระหว่างปีพุทธศักราช 2526-2531 ฉบับอภินันทนาการครบรอบ 33 ปี สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์: เยาวชนไทยกับการมุ่งอนาคต**. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- จักรพันธ์ กิตตินรรัตน์และนิพัฏฐพันธ์ สนิทเหลือ. (2554). **ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร**. ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา
- จันทิมา เขียวแก้ว, ทัศนีย์ เกริกกุลธร, ศิริธร ยิ่งงใจ, ภาณุสิทธิ์ สิงห์ประไพ. (2555). **การรับรู้กิจกรรมการสื่อสารการตลาดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนไทย**. ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.
- จิราภรณ์ เทพหนู. (2540). **ปัจจัยที่มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญศึกษาในจังหวัดพัทลุง**. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (สาขารณสุขศาสตร์ สาขาวิชาเอกอนามัยครอบครัว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- จัตราสุนน พดุมิปัญญา. (2548). **การทบทวนองค์ความรู้เกี่ยวมาตรการควบคุมอุปทานของการบริโภคสุรา**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.)
- จัตราสุนน พดุมิปัญญา. (2555). **การติดตามผลการค้าเสรีในเครื่องดื่มแอลกอฮอล์**. คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล พิมพ์ครั้งที่ 1 นนทบุรี. ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.
- ชม ภูมิภาค. (2551). **เทคโนโลยีการสอนและการศึกษา**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชยภรณ์ บุญเรืองศักดิ์และมณฑา เก่งการพานิช. (2550). **ผลของการใช้มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมพฤติกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนในจังหวัดลพบุรี**. วารสารสุขศึกษา ปีที่ 30 เล่มที่ 105 เดือน มกราคม- เมษายน, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชาติชาย พิทักษ์ธนาคม. (2556). **ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการควบคุมตนเองไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับอบายมุข ของนักศึกษาอาชีวศึกษา (ปวช.) วิทยาลัยเทคนิค ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล**. ภาควิชาปริยัติธรรมและจริยศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- ชฎิล สมรภูมิ. (2554). **ปัจจัยเชิงสาเหตุและแนวทางป้องกันพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. ดุษฎีนิพนธ์.ปรด. (สาขาการศึกษาและการพัฒนาสังคม). คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชัยยุทธ ดายา. (2534). **ปัจจัยของการขัดเกลาทางสังคมของพ่อแม่ที่มีผลกระทบต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น**. วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต สาขามานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชวนพิศ จิตตะยโสธร. (2537). **ความแตกต่างของบทบาททางเพศกับความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเพื่อนสนิทของนักเรียนก่อนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ณัฐชนันท์ กิ่งมณี. (2554). **การศึกษาการรับรู้โฆษณาและโฆษณาแฝงสินค้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทางโทรทัศน์ในกลุ่มนักศึกษาระดับอุดมศึกษา**. นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน;และเพ็ญแข ประจันปัจฉินัก. (2520). **จริยธรรมของเยาวชนไทย**. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2522). **ตำราจิตวิทยาการพัฒนจริยธรรม เล่ม 2**. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงเดือน พันธุมนาวินและงามตา วนินทานนท์. (2536). **ลักษณะทางจิตและพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่นที่อยู่ในสภาวะเสี่ยง ในครอบครัวและทางป้องกัน**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสารมิตร.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2551). **จิตวิทยาขั้นสูง**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ดุจเดือน พันธุมนาวิน. (2550). **กลยุทธ์ครอบครัวไทยแก้วิกฤตจริยธรรมสังคม**. คณะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ดุษฎี โยเหลา. (2535). **รายงานการวิจัยเรื่อง การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูหลักเด็กในประเทศไทย โดยใช้การวิเคราะห์เมต้า**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ทิพาวดี เอมะวรรณนะ. (2547). **จิตวิทยาการปรึกษาสำหรับผู้ติดยาเสพติด**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ทิพย์วรรณ มงคลดีกล้ากุล. (2554). บทบาทของการถ่ายทอดทางสังคมในองค์การและจิต

ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนที่เกี่ยวข้องกับความผูกพันต่อองค์การและพฤติกรรม

การเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การพยาบาลวิชาชีพ. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การพัฒนา

ทรัพยากรมนุษย์และองค์การ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ถ่ายเอกสาร.

ทักษพล ธรรมรังสี. (2553). เผยคนไทยดื่มแอลกอฮอล์เป็นอันดับ 3 ของเอเชียรองจาก ญี่ปุ่น

เกาหลีใต้. สืบค้นเมื่อ 20 มิถุนายน 2556จาก http://www.matichon.co.th/news_detail.php.

ทักษพล ธรรมรังสี; ศิริวรรณ พิทยรังสฤษฎ์; ประภาพรรณ เขียมอนันต์; สิรินทร์ยา พูลเกิด; สุลัดดา

พงษ์ อุทธา; อรทัย วลีวงศ์; อรรธยา ลิ้มวัฒนาเรียง. (2554). ข้อจำกัดและโอกาสในการ

จัดการกับวิกฤติโรคเรื้อรังในประเทศไทยด้วยมาตรการระดับประชากรตามข้อเสนอ

ขององค์การอนามัยโลก. คลังข้อมูลและความรู้สุขภาพ. สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.

ทัฬหวิชญ์ ศรีรัตนาวงค์. (2557). การพัฒนาโปรแกรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน. วารสารการพยาบาล

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เทพินทร์ พัชรวันรักษ์. (2541). พฤติกรรมการบริโภคสุรา: ทบทวนองค์ความรู้สถานการณ์และ

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องภายใต้โครงการสืบสวนวัฒนธรรมไทยสู่สุขภาพที่ยืนยาว. นนทบุรี

องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

ธัญญลักษณ์ บุญลือ. (2549). ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูและพฤติกรรมการ

ดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ วท.ม.

(สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ถ่ายเอกสาร.

นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). โมเดลลิสม์เรล สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิทัศน์ ศิริโชติรัตน์. (2555). อิทธิพลของอุตสาหกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อเศรษฐกิจ

การเมืองและนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ. ภาควิชาบริหารสาธารณสุข คณะ

สาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญเสริม หุตะแพทย์, ชินรัตน์ สมสืบ, ประกายรัตน์ ภัทรธิตี, สุรพร เสียนสลาย, และกุลกานต์

อภิวฒณลังการ. (2549). พฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนไทย.

การสำรวจองค์ความรู้สถานการณ์และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริโภค

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- บัณฑิต ศรไพศาล. (2550). **สุราไม่ใช่สินค้าธรรมดา**. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.
- ปอแก้ว ศิริจันทร์. (2546). **ผลของการฝึกมุ่งอนาคตและควบคุมตนเองและทัศนคติทางการเรียน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4**. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประภาส สุขพรรณชัย. (2536). **ลักษณะการใช้และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการใช้สารเสพติด
ของวัยรุ่นศึกษาเฉพาะเขต ชุมชนแออัดคลองเตย**. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยา มหาวิทยาลัยมหิดล :
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประกิจ โพธิ์อาศน์. (2541). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของ
วัยรุ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา สาขาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ประณต คำฉิมและดวงเดือน แซ่ตั้ง. (2551). **ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการดื่ม
แอลกอฮอล์ของนิสิตมหาวิทยาลัย: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดิบบุรุษ**.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2520). **ทัศนคติ : การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย**.
กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2541). **การศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์ในเยาวชนไทย**. งานวิจัย. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ปภิญา มาลาเว. (2548). **อิทธิพลของโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทางโทรทัศน์หลังมติดัง
ระเบียบโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อแนวโน้มการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของ
เยาวชน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดิบบุรุษ
มหาวิทยาลัยรังสิต.
- พงษ์ศักดิ์ อ้นมอย. (2553). **การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรก การดื่มแบบเม้าท์วาร์น
และผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนในเขตอำเภอเมือง
จังหวัดอุดรธานี**. สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- พรพนรัตน์ เกรียงวัฒนา. (2552). **การศึกษาสภาพแวดล้อมและเจตคติของนักเรียนระดับ
ประถมศึกษาไทย**. ดุษฎีนิพนธ์ ป.ด. (สาขาอาชีววิทยาการบริหารงานยุติธรรมและสังคม).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- พระราชบัญญัติพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต. (2527). **เอกสารเผยแพร่ชุดที่ 6 เครื่องดื่ม**. สืบค้นเมื่อ
14 สิงหาคม 2557 จาก <http://www.excise.go.th/ebook/dep1/data/taxaudit43.pdf>

- พิมพ์เพ็ญ พรเฉลิมพงศ์และนิธยา รัตนานนท์. (2556). **เครื่องดื่ม ประเภทเครื่องดื่ม. สืบค้นเมื่อ**
25 มิถุนายน 2556 จาก <http://www.foodnetworksolution.com/wiki/word/0792>.
- พันธ์ภา กิตติรัตนไพบูลย์และหทัยชนนี บุญเจริญ. (2549). **แนวเวชปฏิบัติการให้บริการ ผู้มี**
ปัญหาสุขภาพจิตจากแอลกอฮอล์ในโรงพยาบาลทั่วไปและโรงพยาบาลชุมชน.
เชียงใหม่: โรงพยาบาลสวนปรุง
- เพ็ญศรี พิชัยสนธิ. (2522). **อนามัยครอบครัว. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง.**
- ไพฑูรย์ จัยสินและคณะ. (2536). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารเสพติดของในกลุ่มนักเรียน**
ไทย.งานวิจัย. ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา
- ภาวดี โตท่าโรงและคณะ. (2551) **ประสบการณ์การเลิกดื่มสุราอย่างถาวรของผู้เคยติดสุรา.**
วารสารพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ภาวดี อยู่ประเสริฐ. (2540). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารเสพติดของนักเรียนวัยรุ่นใน**
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ปริญญาสาธรรณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเอก
พยาบาลสาธรรณสุขบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ภวนิศา บริหาร. (2549). **พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของกลุ่มวัยรุ่นหญิง :**
กรณีศึกษา.สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มัทนา ขอนดอก; พรภา หอมสินธุ์; และรุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์. (2555). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับ**
การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระยะแรกของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอ
บางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา. วารสารสาธรรณสุข ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม –
มิถุนายน มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มูลนิธิวัณชุมชน. (2555). **การป้องกันเอดส์ในกลุ่มเยาวชน การลดผลกระทบของเครื่องดื่ม**
แอลกอฮอล์ต่อ ผู้หญิงและการสร้างเสริมสุขภาพทางเพศแก่เยาวชนและครอบครัว.
(รายงาน ผลการวิจัย) มูลนิธิวัณชุมชน จังหวัดสุรินทร์.
- มูลนิธิเพื่อนหญิง. (2555). **ชีวิตใหม่ผู้ขายเล็กล้ำ ครอบครัวเป็นสุข. ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา**
- ยงยุทธ ขจรธรรม. (2547). **การโฆษณาบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และความสูญเสีย. กรุงเทพฯ:**
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- ยุบลวรรณ ประมวญรัฐกร. (2532). **ตัวแบบสมมุฐานการใช้ยาหรือสิ่งเสพติดในวัยรุ่น:ทดสอบ**
เฉพาะนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี.
(รายงานผลการวิจัย) กรุงเทพฯ: คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- ลินดา สุวรรณดี. (2543). **ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการลดปริมาณขยะของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรณรงค์**. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ลักขณา เต็มศิริกุลชัยและคณะ. (2542). **การศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเยาวชนไทย**. วารสารนโยบายและแผนสาธารณสุข. 2(4):54.
- ลักขณา อินทร์กลับ; อัญชลี จงอร จันทาโก; อารังศักดิ์ กรรณาริก; กษวรรณ ขจรเสรี; พจนีย์ ศรีศรีรัง; อินทิรา มีอินทร์เกิด; วารุณี สิงห์เสนห์; และสุนทร เณก. (2551). **พฤติกรรมการดื่มสุราและการรับรู้ผลกระทบจากการดื่มสุราของนักศึกษาเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครตะวันตกและปริมณฑล**. ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.
- วรรณภา เพชรพันธ์. (2534). **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์บทบาททางเพศของวัยรุ่นกับเอกลักษณ์บทบาททางเพศของพ่อแม่ตามการรับรู้ของตน**. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(จิตวิทยา พัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วิภาญดา พรหมราชวิจิต. (2545). **การศึกษาปัจจัยทางสังคมบางประการที่เกี่ยวกับการเสพติดของเด็และเยาวชน**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิชัย โปษยะจินดา อาภา ศิริวงศ์ ณ อยุธยาและอดิสรณ์ หลายชูไทย. (2545). **สุราในสังคมไทย**. สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชุดา กิจธรรม. (2554). **โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของเส้นทางการเป็นนักดื่มและพฤติกรรมต่อเนื่องของการดื่มในนิสิต/นักศึกษา**. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.
- วิชุดา กิจธรรม. (2555). **เหตุและผลของพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตไทย**. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิลาวลัย ฤดีศานต์. (2540). **การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นัยยะทางสังคมและวัฒนธรรม**. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขามานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศูนย์พิทักษ์สิทธิสตรี มูลนิธิเพื่อนหญิง. (2555). **ผลกระทบของสุราในฐานะปัจจัยร่วมการเกิดปัญหาความรุนแรงในครอบครัว**. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์พิทักษ์สิทธิสตรี
- ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา. (2549). **รายงานสถานการณ์สุราประจำปี**. พ.ศ. 2549. กรุงเทพฯ: ไซตาสตูดิโอ ครีเอชั่น แอนด์ พลัสซิ่ง.

ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา. (2550). รายงานสถานการณ์สุราประจำปี. พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ:

ศูนย์วิจัยสุรา.

ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา. (2554). การสำรวจนักเรียนระดับมัธยมศึกษาจากโครงการเฝ้าระวัง
พฤติกรรม การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพของ
นักเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย. ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.

ศิริกุล อิศวานรักษ์และปราณี สุทธิสุนนท์. (2550). การอบรมเลี้ยงดูเด็ก. วารสารสาธารณสุข
และการพัฒนา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.

ศรีวัช ลอยสมุทรและคณะ. (2555). การศึกษาปัญหาและผลกระทบของการโฆษณาเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์ทางโทรทัศน์ต่อกลุ่มผู้บริโภค เยาวชนและวัยรุ่น. ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.

ศรีวัช ลอยสมุทรและคณะ. (2555). สถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในครอบครัว
ไทยกลุ่มชนเมือง. ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.

สงกรานต์ ภาคโชคดี. (2552). รายงานพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์. สำนักงาน
เครือข่ายองค์กรงดเหล้า (ศคส.).

สมพร สิทธิสงคราม. (2549). ปัจจัยทำนายพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น. สาขาวิชา
สุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สมร ทองดี. (2544). การพัฒนาบุคลิกภาพ อารมณ์และสังคมของนักเรียนวัยรุ่น.
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. พฤติกรรมวัยรุ่น พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ

สมดุล ชาญนวงศ์. (2533). การศึกษาคุณลักษณะทางจิตใจของประชากรไทยที่อาศัยอยู่ใน
หมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนาต่างกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต (การวิจัยพฤติกรรม
ศาสตร์ประยุกต์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สมโภชน์ เขียมสุภาสิต. (2543). ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สวรรณา สิริภคมงคล; สำราญ สิริภคมงคล; เกรียงกมล เหมือนกรุด; มนูญญา นิโครธ. (2553).
การป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น. สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 8
จังหวัดนครสวรรค์.

สถาบันธัญญารักษ์. (2548). การประชุมกรรมการแพทย์ครั้งที่ 1 การบำบัดผู้ติดยาและสารเสพติด.
กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข.

สุภาพรณ โคตรจรัสและชุมพร ยงกิตติกุล. (2545). “ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยง
ดูและพฤติกรรมส่วนบุคคลของวัยรุ่นไทย” ศูนย์วิจัยวิทยาศาสตร์จิตวิทยาตะวันออก-
ตะวันตก คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุกฤมา แสงเดือนฉาย. (2547). **การศึกษาพฤติกรรมการดื่มสุรา สภาพแวดล้อมทางครอบครัว และสังคมผลกระทบจากการดื่มสุราและเจตคติต่อการดื่มสุรา**. สถาบันวิจัยการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข.

สารสนเทศด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ. (2555). **สารสนเทศด้านการศึกษา**.

สืบค้นเมื่อ วันที่ 25 พฤศจิกายน 2555 จาก http://www.moe.go.th/data_stat/.

สาวิตรี อักษรนาคกรชัยและสุวรรณ อรุณพงศ์ไพศาล. (2543). **รายงานการทบทวนองค์ความรู้ เรื่องมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาจากแอลกอฮอล์**. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยระบบการสาธารณสุข.

สาวิตรี อักษรนาคกรชัย; อโนชา หมักทอง; ธนอมศรี อินทนนท์; และคณะ. (2551). **การเฝ้าระวัง พฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีการพิมพ์ จำกัด.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2548). **การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์**. กรุงเทพฯ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2551). **รายงานภาวะสังคมไทย ไตรมาส สี่ ปี 2550 และภาพรวมปี 2550**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). **สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจ 2555-2559**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า. (2554). **โครงการปลอดเหล้า เพราะเราใส่ใจ**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า.

สำนักงานสถิติแห่งชาติปี. (2550). **เยาวชนกับอิทธิพลโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์**. กรุงเทพฯ.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2554). **การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร**. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2548). **การสำรวจ พฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ.2547**. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แห่งชาติ. (2551).

เอกสารประกอบการบรรยาย การสัมมนาพระราชบัญญัติควบคุมการดื่มแอลกอฮอล์.
กรมควบคุมโรคกระทรวงสาธารณสุข.

สุจิตา อินทวงษ์. (2548). **ความคาดหวังจากการดื่มแอลกอฮอล์และแบบแผนการดื่ม**

แอลกอฮอล์. วิทยานิพนธ์ พ.ม. (สาขาวิชาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุภาพร ณะชนานนท์. (2548). **อิทธิพลของมาตรการการป้องกันสิ่งเสพติดในโรงเรียน และ**
ครอบครัวกับความผูกพันทางสังคม ที่มีต่อการป้องกันสิ่งเสพติดของนักเรียนระดับ
มัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขต
กรุงเทพมหานคร. ปรินญาวิทยาศาสตร์สุขภาพบัณฑิต วท.ด (วิจัยพฤติกรรมศาสตร์).

กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุภาพรณ โคตรจรัสและชุมพร ยงกิตติกุล. (2546). **ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยง**
ดูและพฤติกรรมส่วนบุคคลของวัยรุ่นไทย. คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สารสนเทศด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ. (2555). สืบค้นเมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2555,
จาก http://www.moe.go.th/data_stat.

สุสัณหา ยิ้มแย้ม. (2530). **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์บทบาททางเพศกับการ**
ปรับตัวต่อการเป็นมารดาของหญิงครรภ์แรก. วิทยานิพนธ์ วท.ม
(การพยาบาลแม่และเด็ก) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

สุศักดิ์ ไชยสงค์, กัณณพนธ์ ภักดีเศรษฐกุล ทักษพล ธรรมรังสี. (2554). **รายงานสถานการณ์การ**
บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รายงานจังหวัด. พ.ศ. 2554. ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.

สุริยัน อันทองทิม. (2550). **พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ กรณีศึกษากลุ่มวัยรุ่น**
ชาย. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว
บัณฑิตวิทยา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

หนึ่งฤทัย มีสอาด. (2551). **ปัจจัยที่มีผลต่อการดื่มเบียร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายใน**
กรุงเทพมหานคร. ปรินญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต(สาธารณสุขศาสตร์) บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล.

องอาจ ปทะวานิช. (2550). **การโฆษณาและกลยุทธ์การส่งเสริมการขาย.** กรุงเทพฯ. แสงดาว.

อดิสรณ์ หลายชูไทย, อาภา ศิริวงศ์ ณ อยุธยาและวิชัย โปษยะจินดา. (2545). **สุราในสังคมไทย: ผล**
การศึกษาโครงการการศึกษาปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
เพื่อหามาตรการทางเลือกป้องกันแก้ไข. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

- อัจฉรวรพี จำปา. (2550). **พฤติกรรมการสื่อสารในครอบครัวกับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของผู้ที่เป็นโรคติดสุรา โรงพยาบาลหางดง จังหวัดเชียงใหม่**. สาขาการพยาบาล สุขภาพจิตและจิตเวช วิทยาลัยพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อุดม หนูทอง. (2518). **การศึกษาทัศนคติของครูในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตร**. ปรินูณานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อุทัยทิพย์ จันทรเพ็ญ. (2554). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบผิดปกติของวัยรุ่นในจังหวัดขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อรรถัย วลีวงศ์, สุรศักดิ์ ไชยสงค์, ทักษพล ธรรมรังสี. (2553). **บทบาทพฤติกรรมของพ่อแม่ที่มีต่อผลการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนไทย**. (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพมหานครศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.
- อาภา ศิริวงศ์ ณ อยุธยาและแท้จริง ศิริพานิช. (2551). **เหยื่อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บริบทด้านผลกระทบและพฤติกรรมเสี่ยง**. สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กทม.
- AlcoholEdu for College National Survey Database. (2008-2009). **Effects of Alcohol education for college on Alcohol-Related Problems Among Freshmen : A Randomized Multi campus Trial**. Outside The Classroom J Stud Alcohol Drugs. Jul 2011; 72(4): 642-650.
- Auastin,E.W.,Chen,M.J.,& Grube, J.W. (2006). **“How does alcohol advertising influence underage drinking?”** The role of desirability, identification, and skepticism. J Adolesc Health 2006; 38(4):376-384.
- Bandura,A . (1986). **Social foundations of thought and action : a social cognitive theory**. New jersey: Prentice-Hall, Inc.
- Bandura,A . (1997). **Self-Efficacy The Exercise of Control**. New York:W.H. Freeman and Company.
- Baumrind,D. (1971). **“Current Patterns of Parental Authority”**. Psychology Monographs 4:1-103. Research 15: 9-37

- Belch,E. (2011). **An Integrated Marketing Communications Perspective**. New York.
- Bem,S.L. (1981). "Gender Schema Thory: A Cognitive Account of Sex-typing,"
Psychological Review. 88:354-364.
- Borjesson&Dunn,M.E;. (2001). **Alcohol expectancies of women and men in relation to alcohol use and perceptions of the effects of alcohol on the opposite sex addictive behaviors** Journal of Consulting and Clinical. 26:707-719.
- Brown,S.A.,Goldman,M.S., & Anderson,L. (1980). **Expectation of reinforcement from alcohol:Their domain and relation to drinking patterns**. Journal of Consulting and Clinical Psychology,43,419-426.
- Bryant,A.L.,Schulenberg, J.E.,O'Malley,P.M., Bachman,J.G., & Johnston,L.D. (2003). **How academic achievement, attitudes, and behaviors relate to the course of substance use during adolescence: a 6-year, multiwave national longitudinal study**. Journal of Research on Adolescence 13(3),361-397.
- Cecco, J.P. (1968). **The psychology of learning and instruction**. New Jersey: Prentice-Hall.
- Christiansen,B.A.; Rochling, P.V.; Smith,G.T.; & Goldman,M.S. (1989). **Using alcohol expectancies to predict adolescent drinking behavior after one year**. Journal of Consulting and Clinical Psychology. 57(1).93-99.
- Cleveland,M.J.,Feinberg, M.E., Botempo, D.E.,& Greenberg, M.T. (2008). **The role of risk and protective factors in substance use across adolescence**. Journal of Adolescent Health,43(2),157-164.
- Dijkstra,A., Sweeney, L., & Gebhardt, W. (2001). **Social cognitive determinants of drinking in young adults: Beyond the alcohol expectancy paradigm**. Addictive Behaviors, 26,689-706.
- Donovan,J.E. (2004). **Adolescent alcohol initiation a review of psychosocial risk factors**. Jour of Adolescent Health,35(6),529e7-529.e18.
- Dyer, Gillian. (2005). **Advertising as Communication**. 10th ed. Eastbourne. Routledge.
- Feldman, L., Harvey, B., Holowaty, P., & Shortt,L. (1999). **Alcohol use beliefs and behaviors among high school students**. Journal of Adolescent Health,24(1),48-58.

- Fraga,S.,Souise,S.,Ramos,E.,Dias,S.,& Barros H. (2011). **Alcohol use among 13-year-old adolescents :Associated factors and perceptions.** Journal of Public Health, 125:448-456
- Fromme,K.,Stroot, E., & Kaplan,D. (1993). **Comprehensive effects of alcohol : Development and psychometric assessment of a new expectancy questionnaire.** Psychological Assessment,5,19-26
- Fowler,T.,Lifford, K., Shelton,K.,Rice,F.,Thapar, A.,Neale,M.C.,Van Den Bree,M.B.M. (2007). **Exploring the relationship between genetic and environmental influences on initiation and progression of substance use.** Addictiom,102(3),412-422.
- Gage,A.J.,& Suzuki,C. (2006). **Risk factors for alcohol use among male adolescents and emerging adults in Haiti.** Journal of Adolescence,29(2),241-260.doi:10.1016/j.adolescence.2005.05.001
- Gordon A. (1975). **The Nature of Personality : Selected Papers.** Greenwood Pub Group.
- Griffin,K.W., Botvin,G.J.,& Epstein,J.A. (2000). **Psychosocial and behavioral factors in early adolescence as predictors of heavy drinking among high school seniors.** Journal of Studies on Alcohol,61(4),603-606
- Halonen,JS., & Satrock,J.W. (1996). **Psychology contexts of behavior.** Boston:The Mc Graw-Hill.
- Hurlock,E.B. (1980). **Developmental Psychology : A Life Span Approach.**5 th ed. New York: Delhi Tata McGRaw-Hill.
- Jensen,G.B.&Pakkeberg,B. (1993). **Do alcoholics drink their neurons away?.** The Lancet, 342(8881),1201-1204.
- Keyes,K.M.,Grant,B.F.,&Hasin,D.S. (2008). **Evidence for a closing gender gap in alcohol use, abuse,and dependence in the United States population.** Journal of Drug and Alcohol Dependence, 21-29.
- Lazarus, R, and S. Folkman. (1991). **Stress Appraisal and coping.** New York: Springer Publishing.
- Mischel, W. (1974). **"Process in Delay of Gratification,"** in L. Berkowitz(ed). Advances in Experimental Social Psychology. 7:249-293. New York: Academic Press.

- Nash,S.G.,McQuenn,A.,&Bray,J.H. (2005). **Pathway to adolescent alcohol use: family Environment, peer influence, and parental expectations.** The journal of Adolescent Health,37(1),19-28.
- Oei,T.P.S. & Morawska,A.. (2004). **A cognitive model of binge drinking :The influence of alcohol Expectancies and drinking refusal self-efficacy.** Journal of Addictive Behaviors,29:159-179.
- Pedersen,S.L., & McCarthy, D. M. (2008). **Person-environment transactions in youth drinking and driving.** Psychological Addict Behav,22, 340-348.
- Peterson. (1999). **Families first key to successful family functioning: communication.** Publication number 350-092.
- Reboussin,B.A.,Song,E.-Y.,Shrestha,A.,Lohman,K.K.,& Wolfson,M.(2006). **A latent class analysis of underage problem drinking: Evidence from a community sample of 16-20 year olds.** Drug Alcohol Dependence.,83(3) 199-209.
- Schuckit, M. A. (2000). **Alcohol-related disorder.** In B. J. Sadock & V.A. Sadock (Eds.) Kaplan & Sadock's comprehensive textbook of psychiatry, pp 953-970.
- Steinber,L. (1996). **Adolescence.** New York: McGraw-Hill.
- Spijkerman,R.E.,Regina J. J.M. Van den, Overbeek, G.,Engels, R. (2007). **The impact of peer And parental norms and behavior on adolescent drinking.** The role of drinker prototype. Psychology and Health,22,7-29.
- Thomas.B.S. (1995). **The Effectiveness of Selacted Risk Factors in Mediating Gender Differences in Drinking and Its Problems.** Journal of Adolescent Health,17:91-98.
- Wechsler,H., Dowdall, G., Maenner, G., Gledhill-hoyt, J., Hang, L. (1998). **Chages in Binge Drinking and Related Problems among American College Students Between 1993 and 1997: Results of the Harvard School of Public Health College Alcohol Survey.** Journal of American College Health, 47(2). 57-68.
- Wright, John S, Willis L. Winter, Jr. and Sherilyn K Ziegler. (1982). **Advertising. 5th ed.** New Delhi. Tata McGraw-Hill Publishing Company.
- World Health Organization. (2010). สืบค้นเมื่อ 8 สิงหาคม 2555 จาก http://www.who.int/substance_abuse/publications/global_alcohol_report/msbgsrsear.pdf

- Yamane,T. (1973). **Statistics: Introductory Analysis**. 3rd Edition. New York : Harper & Row.
- Zamboanga, L.B. (2005). **Alcohol expectancy and drinking behaviors in Mexican college students**. *Addictive Behaviors*,30,673-684.
- Zhang,L. & Messner,s. (1996). **School attachment and official delinquency status in the People's Republic of China**. *Sociological Forum*,11(2),285-303.

ภาคผนวก ก
คุณภาพและเครื่องมือวัด

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ตัวแปร	ชื่อแบบวัด	ขั้นตอนทดลองใช้				ขั้นใช้จริง			
		จำนวน ข้อเดิม/ นำไปใช้ ทดลอง	ค่า t-ratio	พหุคูณค่า item- total Correlation	Reliability (Alpha Coefficient)	จำนวน ข้อเดิม/ นำไปใช้	ค่า t-ratio	พหุคูณค่า item- total Correlation	Reliability (Alpha Coefficient)
เจตคติเชิงบวกต่อ พฤติกรรมที่ดี เครื่องมือ	เจตคติเชิงบวกต่อ พฤติกรรม การดีเครื่องมือ	13	-	-	-	13	-	.015-.877	.873
แอลกอฮอล์ ความคาดหวังผล	แอลกอฮอล์ ความคาดหวังผล								
จากการดี เครื่องมือ	จากการดี เครื่องมือ	20	-	-	-	15	-	.206-.766	.912
แอลกอฮอล์ ลักษณะมุ่ง อนาคต	แอลกอฮอล์ ลักษณะมุ่งอนาคต								
อนาคต ควบคุมตน	ควบคุมตน	10	-	-	-	9	-	.317-.791	.814
การอบรมเลี้ยงดู แบบเอาใจใส่	การอบรมเลี้ยงดู แบบเอาใจใส่	14	-	-	-	12	-	.375-.748	.869
การได้รับตัวแบบ	การได้รับตัวแบบ	13	-	-	-	11	-	.316-.807	.859
การเข้าถึงสื่อ โฆษณาการดี	การเข้าถึงสื่อ โฆษณา	11	-	-	-	11	-	.384-.775	.911
แอลกอฮอล์ ผลกระทบด้าน การเรียนรู้	แอลกอฮอล์ ผลกระทบด้าน การเรียนรู้	11	-	-	-	8	-	.367-.862	.870

คำชี้แจง

สวัสดิ์คิรับนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้นักเรียนสามารถที่จะตอบคำถามได้อย่างเป็นอิสระ ทุกข้อคำถามไม่มีข้อถูกข้อผิด คำตอบของนักเรียนแต่ละคนจะแตกต่างกันไปตามการรับรู้ และความรู้สึกส่วนบุคคล **ข้อความกรุณาตอบ ให้ครบทุกข้อ** เพื่อการนำไปใช้ซึ่งข้อมูลให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งนี้ คำตอบของนักเรียนทุกคนจะถือว่าเป็นความลับ โดยจะนำข้อมูลไปศึกษาวิเคราะห์ในภาพรวมของงานวิจัยครั้งนี้เท่านั้น จะไม่มีการนำไปตรวจสอบหรือวิเคราะห์เป็นรายบุคคลเป็นเด็ดขาด

เนื่องจากแบบสอบถามมีจำนวนข้อคำถามค่อนข้างมาก จึงต้องรบกวนเวลาอันมีค่าของนักเรียนประมาณ 30-60 นาที ขอให้ท่านอ่านข้อคำถามอย่างตั้งใจ และพิจารณาในการเลือกตอบข้อคำถามให้มีความสอดคล้องกับความคิดเห็นและตรงตามสภาพความเป็นจริงของนักเรียนให้มากที่สุด โปรดอ่านข้อแนะนำวิธีการตอบ เพื่อจะทำให้ท่านเข้าใจและสามารถตอบได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง ข้อมูลที่ได้รับจากนักเรียนจะนำไปใช้เป็นประโยชน์ในการวางแผนด้านนโยบายด้านการส่งเสริมสุขภาพต่อไป

นายวชรพงษ์ วงษ์พรมมา
นิสิตปริญญาโท สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำแนะนำวิธีการตอบคำถาม

ขั้นตอนที่ 1 อ่านข้อความแต่ละประโยคให้เข้าใจ

ขั้นตอนที่ 2 ขอให้คิดว่า ข้อความนี้เป็น “จริง” หรือ “ไม่จริง” สำหรับนักเรียน

ขั้นตอนที่ 3 ถ้า “เป็นจริง” ขอให้คิดว่า เป็นจริงมากน้อยเพียงใด มี 3 ระดับ คือ

1	ขีด ✓	ที่ “ไม่จริงเลย”
2	ขีด ✓	ที่ “ไม่จริง”
3	ขีด ✓	ที่ “ค่อนข้างไม่จริง”
4	ขีด ✓	ที่ “ค่อนข้างจริง”
5	ขีด ✓	ที่ “จริง”
6	ขีด ✓	ที่ “จริงที่สุด”

(0) ฉันอยากดื่มแอลกอฮอล์ เพราะคิดว่าจะทำให้ฉันมีความสุขนานมากขึ้น

	☒				
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ที่ตรงกับท่านมากที่สุด

1. เพศ

1. ( ) ชาย

2. ( ) หญิง

2. อายุ.....ปี (เต็ม)

3. ระดับชั้นเรียน

1. ( ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

2. ( ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

3. ( ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

4. ประเภทของโรงเรียน

1. ( ) ที่มีโครงการ ที่เน้นการให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

2. ( ) ที่มีโครงการ ที่เน้นการป้องกัน/ลดพฤติกรรม การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

คำถามต่อไปนี้เป็น การสอบถามการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของท่านในระยะเวลา 6 เดือนที่ผ่านมา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

คำชี้แจง: โปรดสำรวจพฤติกรรมของตัวท่านเอง และกรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมของท่านมากที่สุด

“เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ เบียร์ ไวน์ เหล้า วิสกี้ สาโท อุวดก้า บรันดี รัม จิน และเหล้าปั่น ”

1 ดื่มมาตรฐาน =		หรือ		หรือ	
	เบียร์ 1 แก้ว		ไวน์ 1 แก้วเล็ก		เหล้า 1 แก้ว
	(285 ม.ล.)		(100 ม.ล.)		(30 ม.ล.)
	มีแอลกอฮอล์ 5%		มีแอลกอฮอล์ 12%		มีแอลกอฮอล์ 40%

1. พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของท่าน

- ☐ ไม่เคยดื่มเลย (ไม่ต้องตอบคำถามในข้อถัดไป)
- ☐ เคยทดลอง แต่ไม่ได้ดื่ม
- ☐ เคยดื่มแต่เลิกไปนานแล้ว
- ☐ ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

2. ความถี่ในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

- ☐ เดือนละครั้งหรือน้อยกว่า
- ☐ 2-4 ครั้ง/เดือน
- ☐ 2-3 ครั้ง/สัปดาห์
- ☐ 4 ครั้ง/สัปดาห์หรือมากกว่า

3. ความถี่ในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่า 6 แก้วต่อเนื่องในคราวเดียวกัน

- ☐ ไม่เคยเลย
- ☐ วันละครั้งหรือเกือบทุกวัน
- ☐ สัปดาห์ละครั้ง
- ☐ สองถึงสามสัปดาห์ครั้ง
- ☐ เดือนละครั้ง

4. เวลาที่ฉันดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยทั่วไปฉันดื่มปริมาณเท่าไรต่อวัน/แก้ว/กระป๋อง

( ) 1 หรือ 2

( ) 3 หรือ 4

( ) 5 หรือ 6

( ) 7 หรือ 9

( ) 10 หรือมากกว่านั้น

5. เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ที่ฉันดื่มบ่อยๆ ได้แก่

5.1 ชื่อเครื่องดื่ม.....ครั้งละ.....แก้ว

5.2 ชื่อเครื่องดื่ม.....ครั้งละ.....แก้ว

5.3 ชื่อเครื่องดื่ม.....ครั้งละ.....แก้ว

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

คำชี้แจง: โปรดสำรวจพฤติกรรมของตัวท่านเองและกรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมของท่านมากที่สุด ขอให้นักเรียน เลือกตอบตามมาตรฐานค่า 6 ระดับ ได้แก่ ได้แก่ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย มีการให้คะแนนจาก (จริงที่สุดให้ 6 คะแนน ไม่จริงเลยให้ 1 คะแนน)

6	หมายถึง จริงที่สุด	5	หมายถึง จริง
4	หมายถึง ค่อนข้างจริง	3	หมายถึง ค่อนข้างไม่จริง
2	หมายถึง ไม่จริง	1	หมายถึง ไม่จริงเลย

• ข้อ	• คำถาม	• ระดับความคิดเห็น					
		• 6	• 5	• 4	• 3	• 2	• 1
• การเห็นประโยชน์/โทษ							
• 1.	• การดื่มแอลกอฮอล์ จะทำให้ฉันมีความสุขสนุกสนานมากขึ้น	•	•	•	•	•	•
• 2.	• ฉันไม่ชอบคนที่ดื่มแอลกอฮอล์เพราะดื่มแล้วจะมีนิสัยไม่ดี ชอบหาเรื่องใส่ตัว	•	•	•	•	•	•
• 3.	• คนที่ดื่มแอลกอฮอล์แล้วไม่รู้จักเมา คนนั้นเป็นคนเก่ง	•	•	•	•	•	•
• 4.	• ฉันไม่ชอบการดื่มแอลกอฮอล์เพราะกลัวเป็นโรคตับแข็ง	•	•	•	•	•	•
• ความรู้สึกพอใจ/ไม่พอใจ							
• 5.	• ฉันรู้สึกพอใจถ้าได้ไปงานเลี้ยงที่มีคนยอมให้ฉันดื่มแอลกอฮอล์	•	•	•	•	•	•
• 6.	• ถ้าดื่มแอลกอฮอล์แล้วทำให้ดูเป็นผู้ใหญ่ ฉันก็จะยอมดื่ม	•	•	•	•	•	•
• 7.	• ฉันไม่ชอบใจที่ดื่มแอลกอฮอล์แล้วหาเรื่องชกต่อยกับคนอื่น	•	•	•	•	•	•

• 8.	• ฉันรู้สึกว่าการดื่มแอลกอฮอล์เพราะทำให้ฉัน ผ่อนคลายสบายใจ	•	•	•	•	•	•
• 9.	• การลองความสำเร็จจะต้องควบคู่กับการดื่ม แอลกอฮอล์	•	•	•	•	•	•
• 10.	• ฉันชอบเพื่อนที่ดื่มแอลกอฮอล์เป็นเพราะแสดง ว่าเป็นคนเก่ง	•	•	•	•	•	•
• ความตั้งใจที่จะปฏิบัติ/หลีกเลี่ยงการปฏิบัติ							
• 11.	• ฉันมีความตั้งใจอย่างยิงที่จะไม่ดื่มแอลกอฮอล์	•	•	•	•	•	•
• 12.	• ฉันตั้งใจที่จะไม่คบกับเพื่อนที่ดื่มแอลกอฮอล์	•	•	•	•	•	•
• 13.	• ฉันตั้งใจว่าจะดื่มแอลกอฮอล์ให้เก่ง แต่จะไม่ ยอมให้ตัวเองดื่มจนติด	•	•	•	•	•	•

ตอนที่ 4 แบบสอบถามความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

คำชี้แจง: โปรดสำรวจพฤติกรรมของตัวท่านเองและกรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมของท่านมากที่สุด ขอให้นักเรียน เลือกตอบตามมาตรฐานค่า 6 ระดับ ได้แก่ ได้แก่ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย มีการให้คะแนนจาก (จริงที่สุดให้ 6 คะแนน ไม่จริงเลยให้ 1 คะแนน)

6	หมายถึง จริงที่สุด	5	หมายถึง จริง
4	หมายถึง ค่อนข้างจริง	3	หมายถึง ค่อนข้างไม่จริง
2	หมายถึง ไม่จริง	1	หมายถึง ไม่จริงเลย

ข้อ	คำถาม	ระดับความคิดเห็น					
		6	5	4	3	2	1
● ความคาดหวังผลด้านการเข้าสังคม							
1.	● ฉันเชื่อว่าฉันมีความมั่นใจในตัวเองมากขึ้นเมื่อฉันดื่มแอลกอฮอล์	●	●	●	●	●	●
2.	● ฉันจะเป็นคนอารมณ์ดี มีมุขขำๆ มากขึ้นถ้าฉันดื่มแอลกอฮอล์	●	●	●	●	●	●
3.	● ถ้าดื่มแล้วฉันยังต้องระมัดระวังกับสิ่งที่ฉันจะพูดออกไป	●	●	●	●	●	●
4.	● ถ้าดื่มแอลกอฮอล์แล้วฉันจะมีเพื่อนฝูงมากขึ้น	●	●	●	●	●	●
● ความคาดหวังผลด้านลดความตึงเครียด							
5.	● ถ้าฉันดื่มแอลกอฮอล์แล้วฉันคงจะลืมเรื่องเครียดๆ ได้ง่าย	●	●	●	●	●	●
6.	● ถ้าฉันดื่มแอลกอฮอล์แล้วฉันจะควบคุมอารมณ์ได้ดีขึ้น	●	●	●	●	●	●
7.	● ฉันไม่คิดจะดื่มแอลกอฮอล์แม้ว่ามีแต่เรื่องเศร้าใจ	●	●	●	●	●	●

• 8.	• ถ้าฉันดื่มแอลกอฮอล์แล้วฉันจะคิดอะไรได้รวดเร็วขึ้น	•	•	•	•	•	•
• 9.	• ถ้าฉันดื่มแอลกอฮอล์แล้วฉันคงอารมณ์ดี ไม่หงุดหงิดหรือรำคาญอะไรง่าย ๆ	•	•	•	•	•	•
• ความคาดหวังผลด้านความกล้าหาญ							
• 10.	• ถ้าฉันดื่มแอลกอฮอล์แล้วฉันจะมีพลังในตัวมากขึ้น เพื่อนๆ ก็จะทำตามที่ต้องการ	•	•	•	•	•	•
• 11.	• ยิ่งดื่มแอลกอฮอล์ฉันก็จะยิ่งอีกเหิม ไม่กลัวใคร	•	•	•	•	•	•
• 12.	• ยิ่งดื่มแอลกอฮอล์มากเท่าไร ฉันก็จะดูแลตัวเองได้มากกว่าเดิม	•	•	•	•	•	•
• ความคาดหวังผลด้านความสามารถทางเพศ							
• 13.	• การดื่มแอลกอฮอล์จะทำให้ฉันมีเสน่ห์กับเพศตรงข้ามได้ง่ายขึ้น	•	•	•	•	•	•
• 14.	• การดื่มแอลกอฮอล์ทำให้ฉันกล้าพูดคุยกับเพื่อนเพศตรงข้ามง่ายขึ้น	•	•	•	•	•	•
• 15.	• ถ้าฉันได้ดื่มแอลกอฮอล์จะทำให้ฉันมีความเสี่ยงทางเพศเพิ่มสูงขึ้น	•	•	•	•	•	•

ตอนที่ 5 แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

คำชี้แจง: โปรดสำรวจพฤติกรรมของตัวท่านเองและกรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมของท่านมากที่สุด ขอให้นักเรียน เลือกตอบตามมาตรฐานค่า 6 ระดับ ได้แก่ ได้แก่ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย มีการให้คะแนนจาก (จริงที่สุดให้ 6 คะแนน ไม่จริงเลยให้ 1 คะแนน)

6	หมายถึง จริงที่สุด	5	หมายถึง จริง
4	หมายถึง ค่อนข้างจริง	3	หมายถึง ค่อนข้างไม่จริง
2	หมายถึง ไม่จริง	1	หมายถึง ไม่จริงเลย

ข้อ	คำถาม	ระดับความคิดเห็น					
		6	5	4	3	2	1
1.	ฉันอยากได้สิ่งใดแต่ต้องมีการรอคอย ฉันจะเปลี่ยนเป้าหมายความต้องการทันที	•	•	•	•	•	•
2.	การวางแผนล่วงหน้าเป็นสิ่งที่ไม่มีความจำเป็น เพราะไม่สามารถทำตามเป้าหมายได้	•	•	•	•	•	•
3.	สิ่งของที่ฉันชอบแม้มีราคาแพง ฉันจะหาทางซื้อ มาครอบครองทันที	•	•	•	•	•	•
4.	ฉันไม่อดทนตามใจใคร แม้กับเพื่อนที่ฉันรักมากที่สุด	•	•	•	•	•	•
5.	ฉันใช้เงินอย่างประหยัด เพื่อให้เพียงพอกับการใช้จ่ายประจำวัน	•	•	•	•	•	•
6.	ถึงเวลาแล้วที่ฉันจะมีส่วนร่วมในการรณรงค์ต่อต้านการดื่มแอลกอฮอล์	•	•	•	•	•	•
7.	ฉันคิดว่าไม่ควรปล่อยให้ตัวเองว่างอยู่เฉยๆ โดยไม่ทำประโยชน์อะไรเลย	•	•	•	•	•	•

• 8.	• ฉันพร้อมที่จะอ่านหนังสือ หาความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอเพื่อความก้าวหน้าในการเรียนของฉัน	•	•	•	•	•	•
• 9.	• ฉันทำการบ้านเสร็จทันตามที่ครูมอบหมายทุกวิชา	•	•	•	•	•	•

ตอนที่ 6 แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่

คำชี้แจง: โปรดสำรวจพฤติกรรมของตัวท่านเองและกรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมของท่านมากที่สุด ขอให้นักเรียน เลือกตอบตามมาตรฐานค่า 6 ระดับ ได้แก่ ได้แก่ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย มีการให้คะแนนจาก (จริงที่สุดให้ 6 คะแนน ไม่จริงเลยให้ 1 คะแนน)

6	หมายถึง จริงที่สุด	5	หมายถึง จริง
4	หมายถึง ค่อนข้างจริง	3	หมายถึง ค่อนข้างไม่จริง
2	หมายถึง ไม่จริง	1	หมายถึง ไม่จริงเลย

• ข้อ	• คำถาม	• ระดับความคิดเห็น					
		• 6	• 5	• 4	• 3	• 2	• 1
• 1.	• ฉันได้รับการอบรมเลี้ยงดูเอาใจใส่ให้ความรัก ความอบอุ่นจากครอบครัวของฉัน	•	•	•	•	•	•
• 2.	• ครอบครัวของฉันมีกฎระเบียบมาก	•	•	•	•	•	•
• 3.	• ฉันต้องเคารพเชื่อฟังผู้ปกครองโดยห้ามโต้แย้ง หรือชี้แจงใดๆ ทั้งสิ้น	•	•	•	•	•	•
• 4.	• ฉันรู้สึกว่าผู้ปกครองมักจะตามใจฉันเสมอ	•	•	•	•	•	•
• 5.	• ฉันเป็นคนที่เอาแต่ใจตนเอง	•	•	•	•	•	•
• 6.	• ไม่ว่าฉันจะสร้างปัญหาอะไรก็ตาม ฉันไม่ต้อง เสียเวลาแก้ปัญหาพวกนั้น	•	•	•	•	•	•
• 7.	• ฉันไม่ค่อยได้ทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับครอบครัว	•	•	•	•	•	•
• 8.	• ผู้ปกครองให้คำแนะนำเรื่องเรียนและชี้แนะ เส้นทางอนาคตของฉัน	•	•	•	•	•	•
• 9.	• ฉันมีความภูมิใจในตัวเองและครอบครัว	•	•	•	•	•	•
• 10.	• ฉันมีความมั่นใจในความรักที่ผู้ปกครองมีให้ฉัน	•	•	•	•	•	•

• 11.	• ฉันรู้สึกว่าเป็นคนที่ถูกทอดทิ้ง ไม่มีใครรักไม่มีใครสนใจ	•	•	•	•	•	•
• 12.	• เมื่อฉันทำผิดเล็กๆ น้อยๆ ก็จะได้โดนผู้ปกครองดุคำอย่างรุนแรง	•	•	•	•	•	•

ตอนที่ 7 แบบสอบถามการได้รับตัวแบบ

คำชี้แจง: โปรดสำรวจพฤติกรรมของตัวท่านเองและกรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมของท่านมากที่สุด ขอให้นักเรียน เลือกตอบตามมาตรฐานค่า 6 ระดับ ได้แก่ ได้แก่ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย มีการให้คะแนนจาก (จริงที่สุดให้ 6 คะแนน ไม่จริงเลยให้ 1 คะแนน)

6	หมายถึง จริงที่สุด	5	หมายถึง จริง
4	หมายถึง ค่อนข้างจริง	3	หมายถึง ค่อนข้างไม่จริง
2	หมายถึง ไม่จริง	1	หมายถึง ไม่จริงเลย

ข้อ	คำถาม	ระดับความคิดเห็น					
		6	5	4	3	2	1
1.	ฉันเห็นผู้ปกครองดื่มแอลกอฮอล์แล้ว ทำให้ฉันอยากดื่มบ้าง						
2.	ผู้ปกครองฉันดื่มแอลกอฮอล์ทุกครั้งที่มึนงานเลี้ยงสังสรรค์						
3.	เพื่อนๆ ที่ฉันสนิทดื่มแอลกอฮอล์เก่งกันทุกคน						
4.	คนแถวบ้านฉันตั้งวงดื่มแอลกอฮอล์กันทุกวัน						
5.	ฉันเห็นเพื่อนดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์แล้ว ทำให้ฉันอยากดื่ม						
6.	เพื่อนที่ดื่มแอลกอฮอล์จะยอมรับฉันเข้ากลุ่มถ้าฉันดื่มแอลกอฮอล์ด้วย						
7.	ครูในโรงเรียนของฉัน ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ แม้จะมีงานรื่นเริง						
8.	ฉันเห็นครูบางคนดื่มแอลกอฮอล์แล้ว ทำให้ฉันอยากดื่ม						

• 9.	• ฉันเห็นครูและคนแถวบ้านฉัน ตีมีแอลกอฮอล์ด้วยกันบ่อยๆ	•	•	•	•	•	•
• 10.	• ฉันเห็นการตีมีเครื่องตีมีที่ตีมีแอลกอฮอล์ในงานเทศกาลต่างๆ ทำให้ฉันอยากตีมี	•	•	•	•	•	•
• 11.	• ฉันเห็นโฆษณาเครื่องตีมีที่ตีมีแอลกอฮอล์แล้ว ทำให้ฉันอยากตีมี	•	•	•	•	•	•

ตอนที่ 8 แบบสอบถามการเข้าถึงสื่อโฆษณาแอลกอฮอล์

คำชี้แจง: โปรดสำรวจพฤติกรรมของตัวท่านเองและกรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมของท่านมากที่สุด ขอให้นักเรียน เลือกตอบตามมาตรฐานค่า 6 ระดับ ได้แก่ ได้แก่ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย มีการให้คะแนนจาก (จริงที่สุดให้ 6 คะแนน ไม่จริงเลยให้ 1 คะแนน)

6	หมายถึง จริงที่สุด	5	หมายถึง จริง
4	หมายถึง ค่อนข้างจริง	3	หมายถึง ค่อนข้างไม่จริง
2	หมายถึง ไม่จริง	1	หมายถึง ไม่จริงเลย

ข้อ	คำถาม	ระดับความคิดเห็น					
		6	5	4	3	2	1
1.	ฉันเรียนรู้วิธีการดื่มแอลกอฮอล์จากสื่อโฆษณาและหนังสือต่างๆ	•	•	•	•	•	•
2.	ฉันรู้จักเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หลายๆ ชนิดจากสื่อสิ่งพิมพ์หรือหนังสือ	•	•	•	•	•	•
3.	ฉันเห็นสื่อโฆษณาการรณรงค์ห้ามการดื่มแอลกอฮอล์	•	•	•	•	•	•
4.	ฉันเรียนรู้จากสื่อโทรทัศน์ว่าการดื่มแอลกอฮอล์เป็นสิ่งที่ไม่มีประโยชน์ต่อร่างกาย	•	•	•	•	•	•
5.	ฉันได้ยินโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวิทยุชุมชนบ่อยๆ	•	•	•	•	•	•
6.	ฉันเห็นว่าการโฆษณาสินค้าที่มีแอลกอฮอล์ทางโทรทัศน์แล้วรู้สึกว่าการดื่มแอลกอฮอล์เป็นสิ่งที่ดี	•	•	•	•	•	•
7.	ฉันเห็นว่าการโฆษณาตามร้านค้าต่างๆ ทำให้คนดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้น	•	•	•	•	•	•

● 8.	● ป้ายโฆษณาเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ที่มีขนาดใหญ่ที่พบเห็นทั่วไป ทำให้ผู้คนที่พบเห็นรู้สึกอยากดื่มน้ำแอลกอฮอล์เพิ่มมากขึ้น	●	●	●	●	●	●
● 9.	● เมื่อมีการประชาสัมพันธ์เครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ในกิจกรรมเพื่อสังคมทำให้ฉันอยากอุดหนุน จะได้มีส่วนร่วมทำประโยชน์เพื่อสังคมด้วย	●	●	●	●	●	●
● 10.	● จากป้ายโฆษณาการดื่มน้ำเครื่องดื่มน้ำที่มีแอลกอฮอล์แสดงว่าการดื่มน้ำทำให้มีเพื่อนฝูงห้อมล้อมตลอดเวลา	●	●	●	●	●	●
● 11.	● ฉันเรียนรู้ผ่านทางโลกอินเทอร์เน็ตว่าเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์เป็นสิ่งที่ให้โทษต่อร่างกาย	●	●	●	●	●	●

ตอนที่ 9 แบบสอบถามผลกระทบด้านการเรียน

คำชี้แจง: โปรดสำรวจพฤติกรรมของตัวท่านเองและกรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมของท่านมากที่สุด ขอให้นักเรียน เลือกตอบตามมาตรฐานค่า 6 ระดับ ได้แก่ ได้แก่ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย มีการให้คะแนนจาก (จริงที่สุดให้ 6 คะแนน ไม่จริงเลยให้ 1 คะแนน)

6	หมายถึง จริงที่สุด	5	หมายถึง จริง
4	หมายถึง ค่อนข้างจริง	3	หมายถึง ค่อนข้างไม่จริง
2	หมายถึง ไม่จริง	1	หมายถึง ไม่จริงเลย

ข้อ	คำถาม	ระดับความคิดเห็น					
		6	5	4	3	2	1
1.	หลังจากดื่มแอลกอฮอล์ไปแล้ว วันรุ่งขึ้นฉันก็ยังไปโรงเรียน ไม่เคยขาดเรียน						
2.	ฉันเรียนหนังสือไม่ค่อยรู้เรื่องเพราะดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์						
3.	ฉันดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ไร ฉันจะเมาค้างจนไปเรียนไม่ไหว						
4.	วันไหนเพื่อนชวนดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ วันนั้นฉันจะรับทำการบ้านหลายๆ ให้เสร็จเร็วๆ						
5.	ฉันสนใจเรียนน้อยลงเพราะเพื่อนๆ ชวนดื่มแอลกอฮอล์บ่อยจนไปเรียนไม่ไหว						
6.	การเรียนของฉันตกต่ำลง เพราะดื่มแอลกอฮอล์						
7.	วันไหนที่ฉันดื่มแอลกอฮอล์ วันรุ่งขึ้นฉันจะเรียนไม่ค่อยรู้เรื่องเพราะปวดหัว						
8.	ฉันเลือกดื่มแอลกอฮอล์เฉพาะวันหยุดเพื่อไม่ให้กระทบการเรียนมาก						

ภาคผนวก ข
การวิเคราะห์ข้อมูลในรายละเอียด

ภาคผนวก ข
(การวิเคราะห์ข้อมูลในรายละเอียด)

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียน
มัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อพิจารณาตามเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการ
ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย
ส่วนที่ 1

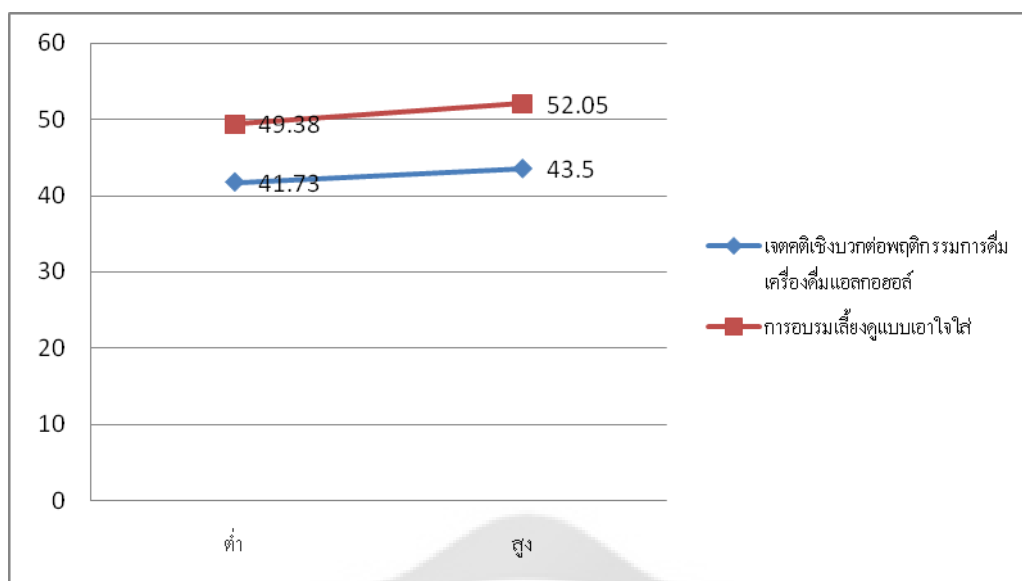
กลุ่ม	จำนวน คน	ค่าสถิติเอฟ			% ทำนาย
		เจตคติเชิง บวกต่อ พฤติกรรม	การอบรม เลี้ยงดูแบบ เอาใจใส่	ปฏิสัมพันธ์ แบบสอง ทาง	
		การดื่ม เครื่องดื่ม แอลกอฮอล์			
		(ก)	(ข)	(กxข)	
1. อายุ					
- 16 ปี	200	51.54*	59.79*	2.70*	58.8
- 17 ปี	179	42.05*	25.5	2.65*	50.6
2. ระดับชั้นเรียน					
- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	153	53.20*	18.40	2.76*	53.0
- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	82	38.10*	64.24*	3.54*	69.5
3. ประเภทของโรงเรียน					
- ที่มีโครงการ ที่เน้นการ ป้องกัน/ลดพฤติกรรมการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์	243	47.48*	39.21*	2.41*	59.4

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

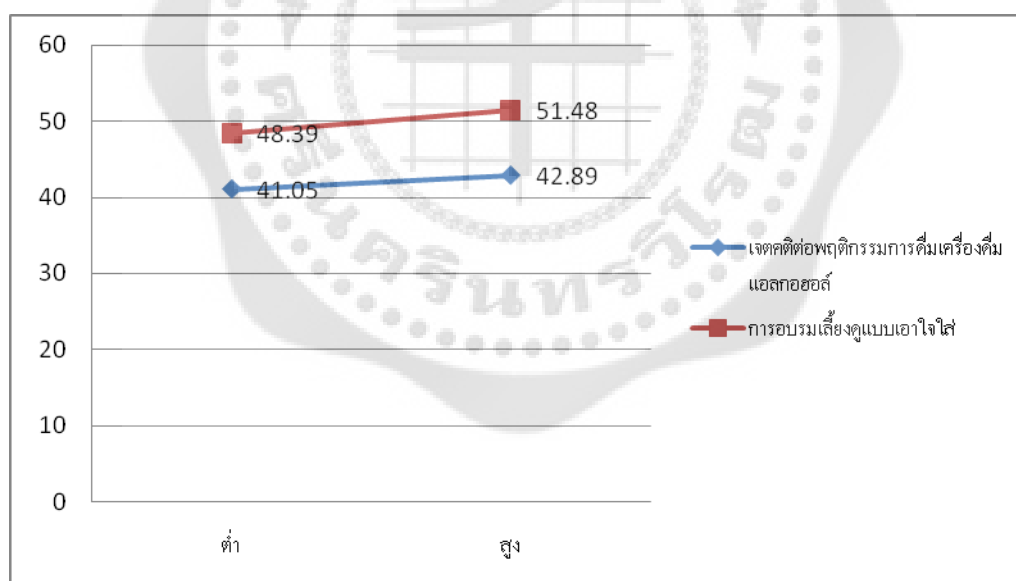
ตาราง 6 พบว่า เจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีปฏิสัมพันธ์บางส่วนกับการ
อบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ ที่มีต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระ
ดับ .05

ส่วนที่ 2

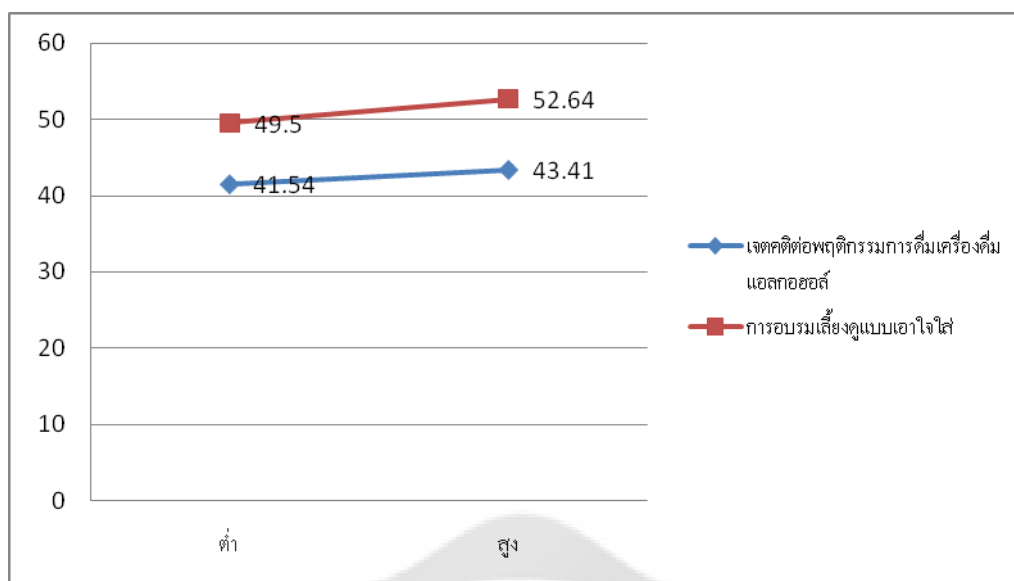
กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของ พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์	
		ในกลุ่มที่มี ค่าเฉลี่ยสูง	ในกลุ่มที่มี ค่าเฉลี่ยต่ำ
1. อายุ			
- 16 ปี	เจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์	สูง = 43.50	ต่ำ = 41.73
	การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่	สูง = 52.05	ต่ำ = 49.38
- 17 ปี	เจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์	สูง = 42.89	ต่ำ = 41.05
	การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่	สูง = 51.48	ต่ำ = 48.39
2. ระดับชั้นเรียน			
- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	เจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์	สูง = 43.41	ต่ำ = 41.54
	การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่	สูง = 52.64	ต่ำ = 49.50
- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	เจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์	สูง = 43.87	ต่ำ = 42.22
	การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่	สูง = 51.46	ต่ำ = 49.05
3. ประเภทของ โรงเรียน			
ที่มีโครงการ ที่เน้นการป้องกัน/ลด พฤติกรรมการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์	เจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์	สูง = 43.86	ต่ำ = 42.41
	การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่	สูง = 51.90	ต่ำ = 49.41

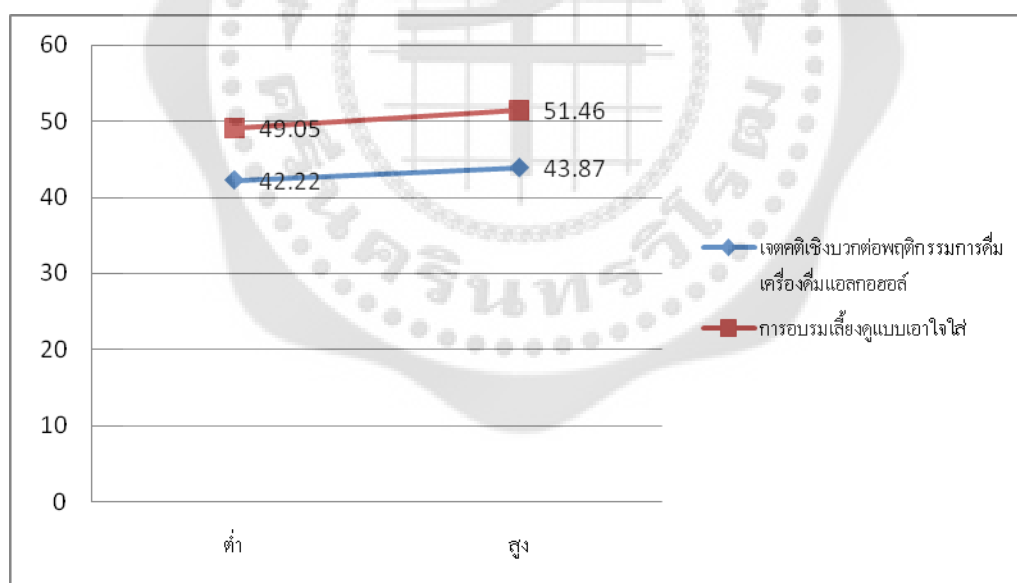
ภาพประกอบ 3 แสดงปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการขี่มอเตอร์ไซด์เมื่อมีตัวแปรอิสระเป็นเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการขี่มอเตอร์ไซด์ปฏิสัมพันธ์กับการยอมรับเสี่ยงดูแบบเอาใจใส่ (อายุ 16 ปี)

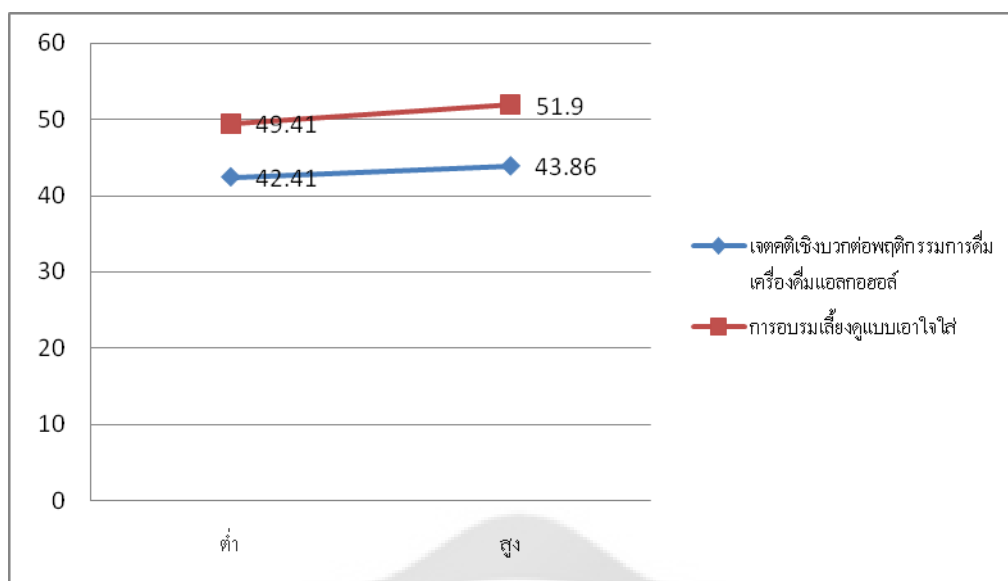
ภาพประกอบ 4 แสดงปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการขี่มอเตอร์ไซด์เมื่อมีตัวแปรอิสระเป็นเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการขี่มอเตอร์ไซด์ปฏิสัมพันธ์กับการยอมรับเสี่ยงดูแบบเอาใจใส่ (อายุ 17 ปี)

ภาพประกอบ 5 แสดงปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
เมื่อมีตัวแปรอิสระเป็นเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ปฏิสัมพันธ์กับ
การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ (ระดับชั้นเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4)

ภาพประกอบ 6 แสดงปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
เมื่อมีตัวแปรอิสระเป็นเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ปฏิสัมพันธ์กับ
การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ (ระดับชั้นเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6)

ภาพประกอบ 7 แสดงปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการซ้อมเครื่องดับเพลิงแอลกอฮอล์ เมื่อมีตัวแปรอิสระเป็นเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการซ้อมเครื่องดับเพลิงแอลกอฮอล์ปฏิสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ (ประเภทของโรงเรียนที่มีโครงการ ที่เน้นการป้องกัน/ลดพฤติกรรมการซ้อมเครื่องดับเพลิงแอลกอฮอล์)

ตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการซ้อมเครื่องดับเพลิงแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อพิจารณาตามความคาดหวังผลจากการซ้อมเครื่องดับเพลิงแอลกอฮอล์และการได้รับตัวแบบ ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

ส่วนที่ 1

กลุ่ม	จำนวนคน	ค่าสถิติเอฟ			
		จำนวน	การได้รับตัวแบบ	ปฏิสัมพันธ์	%
		ความคาดหวังผลจากการซ้อมเครื่องดับเพลิงแอลกอฮอล์	แบบ	แบบสองทาง	ทำนาย
		(ก)	(ข)	(กxข)	
เพศ					
หญิง	184	71.35*	24.19*	2.00*	39.1

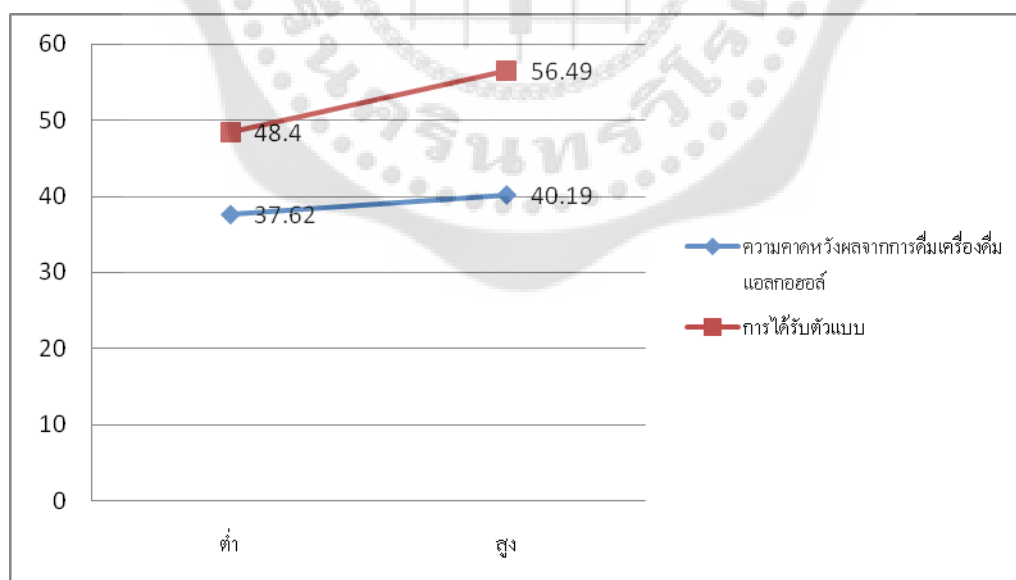
* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง ดังตาราง 7 ความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พบปฏิสัมพันธ์บางส่วนกับการได้รับตัวแบบพบในเพศหญิง ที่มีต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 7 (ต่อ)

ส่วนที่ 2

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	
		ในกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	ในกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
เพศหญิง	ความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	สูง = 40.19	ต่ำ = 37.62
	การได้รับตัวแบบ	สูง = 56.49	ต่ำ = 48.40

ภาพประกอบ 8 แสดงปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เมื่อมีตัวแปรอิสระ เป็นความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ปฏิสัมพันธ์กับการได้รับตัวแบบพบในเพศหญิง

ตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อศึกษาปัจจัยทางจิตและปัจจัยทางสังคมที่สามารถร่วมทำนายพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 447 คน

พฤติกรรม	ชุดที่ 1 (1,2,3)			ชุดที่ 2 (1,2,3,4,5,6)			% แตกต่าง
	% ทำนาย	ตัว ทำนาย	ค่าเบต้า	% ทำนาย	ตัว ทำนาย	ค่าเบต้า	
1. กลุ่มรวม	31.0*	2,3	-.14, -.10	10.0*	2,3,6	-.14, -.10, -.09	21
2. เพศ							
- ชาย	48.0*	1,2,3	-.14, .12, -.11	34.0*	1,2,3	-.14, .15, -.12	14
- หญิง	23.0*	2	-.15	20.0*	2	-.15	3
3. อายุ							
- 16 ปี	47.0*	2,3	-.22, -.14	21.7*	2,3	-.21, -.14	26
- 17 ปี	46.0*	1,2	.15, -.15	26.2*	1,2	-.15, .15	19.8
4. ระดับชั้นเรียน							
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	29.0*	3	-.17	17.0*	3	-.11	12
5. ประเภทของโรงเรียน							
-							
มีโครงการ ที่เน้นการให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	27.0*	2	-.13	17.0*	2	-.10	10
-							
มีโครงการ ที่เน้นการป้องกัน/ลดพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	27.6*	2	-.17	16.0*	2	-.15	11.6

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1 หมายถึง เจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

2 หมายถึง ความคาดหวังผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

3 หมายถึง ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

4 หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่

5 หมายถึง การได้รับตัวแบบ

6 หมายถึง การเข้าถึงสื่อโฆษณาแอลกอฮอล์

ภาคผนวก ค

ภาคผนวก ค

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องที่ใช้ในการวิจัย

ชื่อสกุล	สถานที่ทำงาน
1. อาจารย์.ดร.ฐาศุภร์ จันประเสริฐ	สถาบันวิจัยพฤतिकรรรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์.ดร.นริศรา พึ่งโสธิ์สภ	สถาบันวิจัยพฤतिकรรรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์.ดร.ศรัณย์ พิมพ์ทอง	สถาบันวิจัยพฤतिकรรรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	วชรวรพงษ์ วงษ์พรมมา
วันเดือนปีเกิด	7 กุมภาพันธ์ 2526
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่ 90 โรงพยาบาลสิรินธร แขวงประเวศ เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่งปัจจุบัน	เจ้าพนักงานรังสีการแพทย์ปฏิบัติงาน
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงพยาบาลสิรินธร แขวงประเวศ เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2553	สาธิตสุขศาสตร์บัณฑิต จาก มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2558	วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ